

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk och lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att stödssystemet enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk ska fortsätta så att lantbruksföretagare som åren 2011–2014 upphör med att bedriva jordbruk på det sätt som anges i lagen ska kunna få avträdelsestöd. Med stöd av den gällande lagen kan stöd beviljas för avträdelser som genomförs senast år 2010.

Avträdelsestödet hör till de strukturstöd som beviljas jordbruket. Det kan betalas till lantbruksföretagare som har fyllt minst 56 och högst 65 år. Minimialdern varierar beroende på hur avträdelserna genomförs och på släktskapsförhållandet. För att få stöd måste lantbruksföretagaren upphöra helt med att bedriva kommersiellt jordbruk. Avträdelserna kan ske i form av en generationsväxling på lägenheten eller genom överlåtelse av lägenhetens åkermark som tillskottsmark till en annan jordbrukare. Det är på motsvarande sätt också möjligt att upphöra med att bedriva renhushållning.

Avträdelsestödet betalas i form av ett grundbelopp och en kompletteringsdel. Grundbeloppet motsvarar invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och kompletteringsdelen motsvarar sjukpension enligt folkpensionslagen. Grundbeloppet baserar sig på arbetsinkomsten enligt den

försäkring som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt beviljar och betalar stödet.

Det föreslås att lagen i huvudsak ska fortsätta att gälla på de villkor som anges i den gällande lagen. Det föreslås dock att vissa preciserings- och ändringar ska göras i lagen. Till dessa ändringar hör möjligheten att före avträdelse överlåta delar av en lägenhet till nyskifte utan att personen samtidigt mister rätten till avträdelsestöd, en ökning av arealen på den jordbruksmark som bibehålls i samband med avträdelse, en översyn av stöd villkoren vid överlåtelse av en lägenhet till flera förvärvare och vissa lättnader vid upphörande med att bedriva renhushållning. I anslutning till överskridning av förvärvsinkomstgränsen föreslås det att återkravet av avträdelsestöd ska ändras så att följderna av överskridningen inte är oskäligen. Ändringarna som gäller återkrav av avträdelsestöd ska tillämpas också på stöd som fortfarande betalas i enlighet med den tidigare lagen.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet, med undantag av 33 § 1 mom. och 34, 35 och 51 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Dessa bestämmelser avses träda i kraft den 1 januari 2010.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Villkor som gäller avträdaren.....	4
Upphörande med att bedriva jordbruk.....	5
Avträdelsetformer	6
Förvärvare	7
Avträdelsetstödet belopp.....	7
Förfarande	7
Praxis.....	8
2.2 EU:s lagstiftning	9
2.3 Bedömning av nuläget	11
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	11
3.1 Målsättning.....	11
3.2 Alternativ för genomförandet.....	12
3.3 De viktigaste förslagen.....	14
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	15
4.1 Ekonomiska konsekvenser	15
Konsekvenser för statsfinanserna	15
Konsekvenser för företag	15
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	16
4.3 Konsekvenser för miljön.....	16
4.4 Samhälleliga konsekvenser	16
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	17
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	17
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	18
6 SAMBÄND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	19
7 FÖRHÅLLANDE TILL GEMENSKAPENS LAGSTIFTNING.....	19
DETALJMOTIVERING	19
1 LAGFÖRSLAG	19
1.1 Lagen om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	19
1.2 Lagen om ändring av lagen om avträdelsetstöd för lantbruksföretagare	36
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	38
3 IKRAFTTRÄDANDE	38
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	39
LAGFÖRSLAG	41
Lag om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	41
Lag om ändring av lagen om avträdelsetstöd för lantbruksföretagare.....	48
BILAGOR.....	50
LAGFÖRSLAG	50
Lag om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	50
Lag om ändring av lagen om avträdelsetstöd för lantbruksföretagare.....	67

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Jordbruket i Finland baserar sig i huvudsak på bedrivande av jordbruk på gårdsbruksenheter av typen familjejordbruk. Av lägenheterna ägs fortfarande ca 96 procent av privata jordbrukare och de drivs av jordbrukaren och hans eller hennes familjemedlemmar. Även om utvecklingen i samhället styr verksamheten allt närmare de företags- och samarbetsformer som tillämpas inom företagsverksamheten, är än så länge mindre än en procent av lägenheterna bolagiserade. Av gårdsbruksenheter är cirka sju procent jordbrukssammanslutningar. Med sådana avses huvudsakligen gårdsbruksenheter där flera jordbrukare bedriver jordbruk tillsammans och där besittningen av de områden och byggnader som hör till lägenheten baserar sig på antingen ägande eller arrendering.

Att gårdsbruksenheter är små och att jordbrukarna har uppnått hög ålder har länge varit ett strukturellt problem inom det finska jordbruket. Trots olika stödåtgärder är medelstorleken på finska gårdsbruksenheter fortfarande 36 hektar, även om andelen lägenheter som innefattar åker på över 50 hektar har stigit till 22 procent av alla gårdsbruksenheter. Samtidigt som lägenhetsstorleken har ökat har dock också den genomsnittliga åldern bland jordbrukarna stigit. Detta föder både ett behov av att vidareutveckla jordbruksstrukturen för att stärka små lägenheter och ett behov av åtgärder genom vilka det tryggas att livskraftiga lägenheter överförs till kommande generationer på ett långsiktigt och metodiskt sätt och att detta sker i rätt tid. Detta förutsätter att gårdsbruksenheter i ett tillräckligt tidigt skede får en yrkesskicklig ung jordbrukare som tar ansvar för jordbruket och är beredd att göra investeringar för att trygga gårdsbruksenhets verksamhetsförutsättningar. För att så ska ske måste den äldre jordbrukaren på gårdsbruksenheten i allmänhet överlåta enheten till den unga jordbrukaren redan innan han eller hon själv har uppnått åldern för ålderspension. Om inte utkomsten för den avträdande jordbrukaren och maken, som eventuellt har del-

tagit i gårdsbruket, samtidigt kan tryggas, är det sällan möjligt att upphöra med att bedriva jordbruket före uppnådd ålder för ålderspension.

Det har dessutom skett snabba förändringar i bedrivandet av jordbruk, och dessa fortgår. Storleken på jordbruksinvesteringarna ökar, vilket binder kapital. När storleken på gårdsbruksenheten ökar blir det allt mer utmanande att överföra lägenheten på följande generation. Å andra sidan är det i allmänhet inte heller ändamålsenligt att vid generationsväxlingar splittra större livskraftiga enheter. För att överföringen till följande generation ska kunna ske på ett sätt som tryggar produktionen, har samhället för sin del länge varit tvunget att främja detta, och detta behov föreligger också i framtiden.

För att generationsväxlingar överhuvudtaget ska ha kunnat genomföras utan att gårdsbruksenheter splittras i arvskiftet, har generationsväxlingar på gårdsbruksenheter redan i tiotals år finansierats med lån med billig ränta. Motsvarande förfaringsätt har tillämpats inom renhushållningen för att generationsväxlingen när det gäller renbesättningar ska främjas.

Man har likaså strävat efter att delvis lösa dessa problem med hjälp av stödssystem för lantbruksföretagare där målet har varit att få de äldre jordbrukarna att i ett tidigare skede upphöra med lantbruksnäringen på ett sätt som förbättrar gårdsbrukets och renhushållningens struktur. I dessa stödssystem har målet varit att dels förbättra lägenhetsstrukturen genom att möjliggöra att små lägenheter åkrar överförs till en annan lägenhet som tillskottsområde, dels ändra på åldersstrukturen bland jordbrukarna genom att möjliggöra generationsväxlingar med hjälp av stödordningar för förtidspensionering innan den egentliga pensionsåldern uppnås. Inom renhushållningen har det varit möjligt att överlåta renar som tillskottsrenar till en annan renhushållningsidkare eller en renbesättning med tillhörande gårdsbruksenhet till den som tar över renhushållningen.

Även om det sällan är direkt lönsamt att bedriva jordbruk utan stöd, speciellt i Fin-

land, har den försvagning i lönsamheten som de samhälleliga förändringarna har lett till kunnat lindras genom att strukturella åtgärder understöts. Dessa åtgärder har inte bara omfattat investeringsstöd, utan också den inverkan som olika avträdelssystem har haft på lägenhetsstrukturen.

Avträdelssystem eller system för förtidspensionering som är avsedda att förbättra jordbrukets struktur har verkställts från och med mitten av 1970-talet, då de första lagarna i ärendet stiftades. Stöd och pensioner som beviljats enligt dessa lagar betalas fortfarande.

Systemet med avträdelsestöd har på motsvarande sätt som tidigare avträdelssystem anpassats till Europeiska gemenskapens lagstiftning.

Systemen med avträdelsestöd för lantbruksföretagare har varit tidsbundna. Det senaste stödsystemet, med stöd av vilket lantbruksföretagare kan beviljas avträdelsestöd, grundar sig på lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), som från ingången av år 2007 ersatte det avträdelssystem kring en stödordning för förtidspensionering som grundade sig på lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994).

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk trädde i kraft den 1 januari 2007. I lagen föreskrivs om möjligheten att få avträdelsestöd, om lantbruksföretagaren upphör med att bedriva jordbruk på det sätt som föreskrivs i lagen. Lagen gäller avträdelser som genomförts åren 2007—2010.

Det finns två avträdelseformer inom jordbruket: att åkrar från avträdares gårdsbruksenhet och produktionsbyggnader på gårdsbruksenheten överläts till en ung person som tar över gårdsbruket eller att avträdares åkrar överläts som tillskottsområde till en annan jordbrukares lägenhet.

Avträdelse kan genomföras på motsvarande sätt också inom renhushållningen, antingen genom att hela renbesättningen och produktionsbyggnaderna överläts till en ung per-

son som börjar bedriva renhushållning eller att renarna överläts till en annan renhushållningsidkare som tillskottsrenar.

Villkor som gäller avträdares

För att få stöd måste avträdares ha bedrivit jordbruk eller renhushållning i minst 10 år och vid avträdelsetidpunkten vara minst 56 år, men ännu inte ha uppnått den allmänna pensionsåldern. Ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006, LFöPL) kan beviljas från att personen är 63 år. De undre åldersgränserna för avträdelsestöd är dock differentierade så att de beror på avträdelseformen och släktskapet. När en generationsväxling genomförs på en gårdsbruksenhet eller när åkrarna överläts till en annan jordbrukare som tillskottsområde ska avträdares ha fyllt 56 år, om förvärvaren är en nära släkting. Om förvärvaren däremot inte är en nära släkting är åldersgränsen 60 år. Minimiåldern för renhushållningsidkare är alltid 56 år.

Avträdares ska ha en LFöPL-försäkring för minst fem år omedelbart före avträdelsen och han eller hon ska ha bedrivit lantbruksföretagarverksamhet minst 10 år antingen ensam eller tillsammans med någon annan. Företagandet kan också ha skett för ett bolag och detta har beaktats i längden på företagsverksamheten, om företagaren har haft en LFöPL-försäkring för den verksamhet som bedrivits i bolaget. Bolaget kan vara ett öppet bolag, ett kommanditbolag eller ett aktiebolag. Endast en företagare som i bolaget har en sådan ställning att han eller hon har kunnat beviljas LFöPL-försäkring kan få avträdelsestöd. I LFöPL har det sedan år 2002 funnits en möjlighet att försäkra en företagare som är verksam som företagare i ett aktiebolag som till karaktären är ett familjejordbruk. Enligt 5 § i den gällande LFöPL betraktas som lantbruksföretagare också en delägare i ett aktiebolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel och där denna delägare utan att stå i anställningsförhållande utför i nämnda lag avsett arbete i företaget och är verkställande direktör eller styrelsemedlem i aktiebolaget, ensam eller tillsammans med sin make eller sambo eller en i samma hushåll bosatt person som är släkting

till delägaren i rätt upp- eller nedstigande led innehar över 50 procent av aktiekapitalet eller av det röstetal som aktierna medför eller i övrigt har motsvarande bestämmanderätt i bolaget, och själv äger minst en aktie. Som lantbruksföretagare betraktas även en bolagsman i ett öppet bolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel, eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller i en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden.

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren äger gårdsbruksenheten eller en del av den. Som en sådan gårdsbruksenhet betraktas enligt lagen också en renhushållningslägenhet. Om avträdaren bara äger en del av gårdsbruksenheten, måste också gårdsbruksenhetens övriga ägare överlåta sina andelar, även om de inte är berättigade till avträdelsetöd. Avträdaren kan också vara en lantbruksföretagare som inte direkt äger gårdsbruksenheten, utan där han eller hon äger aktier i det aktiebolag som äger gårdsbruksenheten. I sådana fall måste bolagets alla delägare överlåta sina andelar eller bolaget överlåta hela den gårdsbruksenhet det äger. Avträdaren kan också vara en lantbruksföretagare som inte direkt äger gårdsbruksenheten, utan där gårdsbruksenheten ägs av ett personbolag i vilket han eller hon äger en bolagsandel och verkar som ansvarig bolagsman. I det fall att bolaget överlåter den gårdsbruksenhet det äger, får det avträdande bolaget inte längre bedriva jordbruk eller så ska avträdarens ägarandel och ställning i bolaget ändras så att han eller hon inte längre har ställning som företagare. Till de bolag som avses här räknas öppna bolag, kommanditbolag och aktiebolag. Avträdaren kan dock inte heller i andra sammanslutningar ha en sådan ställning som kan hänföras till ställningen som lantbruksföretagare. Till dessa sammanslutningar räknas bl.a. andelslag.

Avträdarens make har rätt till avträdelsetöd, även om han eller hon inte ens äger en del av den lägenhet som är föremål för avträdelsetöd. En LFöPL-försäkrad sambo jämställs med en make. Maken kan upphöra med att bedriva jordbruk högst fem år före uppnådd avträdelsetödsålder, om den make som äger lä-

genheten är berättigad till stöd, men stöd inte betalas innan avträdelsetödsåldern uppnås. Avträdelsetöd kan på motsvarande sätt också beviljas till en lantbruksföretagares efterlevande make, till maken till en person som tills vidare får full invalidpension enligt LFöPL och till en person som i egenskap av delägare i en lägenhet har bedrivit jordbruk på lägenheten tillsammans med ett äldre system.

En avträdare kan efter avträdelsetödsåldern få förvärvsinkomster från annan verksamhet än företagande inom jordbruket. Avträdelsetöd betalas dock inte förrän förvärvsinkomsterna har upphört helt eller understiger 624,14 euro per månad (2009 års nivå). Detta belopp motsvarar ett belopp som överensstämmer med lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (396/2006) och som en person som får invalidpension får tjäna. Beloppet höjs årligen på motsvarande sätt som förvärvsinkomstgränsen enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Upphörande med att bedriva jordbruk

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren avger en förbindelse om att varaktigt upphöra med att bedriva jordbruk. Renhushållning betraktas också som jordbruk. Detta innebär att bedrivandet av kommersiellt jordbruk upphör helt. Avträdaren bör också avstå från andra gårdsbruksenheter än den lägenhet som är föremål för avträdelsetöd så att avträdaren inte heller besitter andelar i andra gårdsbruksenheter. Om den lägenhet som är föremål för avträdelsetöd har andra ägare än avträdaren, ska också dessa avträda lägenheten.

Efter att avträdaren har beviljats stöd får han eller hon inte heller hålla djur i produktionsyfte. Att hålla djur som omfattas av egentlig husdjurshållning är i regel förbjudet, med undantag av djur som kan jämföras med sällskapsdjur. Avträdaren får inte använda sådana produktionsbyggnader som han eller hon fått i samband med en överlåtelse av tillskottsområde för bedrivande av jordbruksproduktion. Avträdaren måste också avstå från de andelar som han eller hon äger i bolag som bedriver jordbruk och som ger honom eller henne ställning som företagare,

även om avträdelser grundar sig på personens företagsverksamhet som fysisk person.

Om en gårdsbruksenhet har överförs till ett aktiebolag där avträdaren är i företagareställning och bolaget överlåter den gårdsbruksenhet det äger till någon som tar över gårdsbruket, får bolaget inte längre fortsätta att bedriva något som helst jordbruk eller så måste avträdaren avstå från sina aktier.

Avträdaren kan behålla gårdsbruksenhetens skogsmark, men han eller hon får inte utföra leveransarbete. Tillåtna skogsarbeten är endast skogsvårdsarbeten och arbeten i anslutning till tillvaratagande av energivirke och vård av ungskog.

Avträdelserformer

De avträdelserformer som tillämpas åren 2007—2010 är generationsväxling på en gårdsbruksenhet och överlåtelse av mark som tillskottsområde. Åren 2007 och 2008 var det dessutom möjligt att upphöra med att bedriva jordbruk genom att arrendera ut åkrarna till en annan jordbrukare som tillskottsområde.

Inom renhushållningen är det möjligt att upphöra med verksamheten genom att genomföra en generationsväxling så att produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna på renhushållningslägenheten samt renarna överläts till en person som tar över renhushållningen eller genom att överlåta renarna som tillskottsrenar till en annan renhushållningsidkare. Förvärvaren ska förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock alltid minst fem år.

Vid generationsväxling på en gårdsbruksenhet kan avträdaren eller avträdarna överlåta äganderätten till jordbruksmarken och produktionsbyggnaderna på den gårdsbruksenhet de äger till den som tar över gårdsbruket. Den lägenhet som bildas för förvärvaren ska vara ekonomiskt livskraftig, eller så ska den som tar över förbinda sig att under en bestämd tid vidta åtgärder med hjälp av vilka gårdsbruksenheten ska bli livskraftig. Den som tar över gårdsbruket ska dessutom avge en förbindelse om att bedriva jordbruk på den överlåtna lägenheten så länge som avträdelsestöd betalas, och detta ska ske så att minimikraven i fråga om miljön, djurs välfärd

och hygien uppfylls. Jordbruk ska därmed alltid bedrivas på detta sätt under minst fem års tid.

Avträdaren kan också överlåta äganderätten till sin gårdsbruksenhetens jordbruksmark till en annan jordbrukare som förvärvar marken som tillskottsområde till sin gårdsbruksenhet. Också den som förvärvar ett tillskottsområde ska förbinda sig att bedriva jordbruk så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock alltid minst fem år.

En generationsväxling kan också genomföras genom överlåtelse av hela aktiebolagets aktiestock eller ett öppet bolags eller kommanditbolags bolagsandel i ett bolag som äger gårdsbruksenheten. Även då måste avträdaren också avträda de gårdsbruksenheter han eller hon eventuellt äger själv. En generationsväxling kan likaså genomföras genom överlåtelse av gårdsbruksenheten till ett aktiebolag där den som tar över gårdsbruket har bestämmanderätt, eller till ett öppet bolag eller kommanditbolag där den som tar över gårdsbruket är ansvarig bolagsman. Bolaget måste alltid förbinda sig att bedriva jordbruk på ett sätt som motsvarar det som krävs av förvärvaren och hålla gårdsbruksenheten i sin ägo under den tid som avträdelsestöd betalas, dock minst fem år. Förvärvaren ska dessutom förbinda sig att hålla bolagets aktier eller aktieandel i sin ägo under motsvarande tid.

Endast bolag som bedriver jordbruk kan vara förvärvare. Förvärvaren ska uppfylla de villkor om försäkring som ställs i LFöPL när det gäller den verksamhet som bolaget börjar bedriva på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelser. Överlåtelsen kan också ske till ett bolag som bildas.

När det gäller jordbruk som bedrivits i bolagsform är generationsväxling den enda avträdelserformen. Då överlåter avträdaren, dennes make och andra eventuella aktieägare i aktiebolaget sina aktier till den som tar över gårdsbruket. Efter avträdelsern ska den som tagit över verksamheten ha bestämmanderätt i bolaget. Även om en kapitalplacerare som är med i bolaget blir tvungen att överlåta sina aktier eller sin andel till den som tar över gårdsbruket och kapitalplaceraren vad åldern beträffar uppfyller villkoren för avträdelsestöd, har han eller hon med grund i överlåtelsen av bolagsandelen trots allt inte rätt till av-

trädelsestöd, eftersom han eller hon inte bedriver jordbruk, vilket är ett centralt villkor för att stöd ska kunna beviljas.

Förvärvare

Vid generationsväxlingar kan förvärvaren vara en person under 40 år som ska ha tillräcklig yrkesskicklighet för att bedriva jordbruksnäring senast inom två kalenderår efter avträdelser. Förvärvarens inkomster av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs utifrån gårdsbruksenhetsen får, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiga 55 000 euro om året. Det krävs inte att förvärvaren har bedrivit jordbruksföretagarverksamhet tidigare, men han eller hon måste förbinda sig att bedriva jordbruk på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelser och att bo på lägenheten eller på ett sådant avstånd från lägenheten att den blir skött på behövligt sätt med beaktande av bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996) och andra motsvarande bestämmelser. Förbindelsen gäller så länge som avträdelsestöd betalas, dock minst fem år.

Om förvärvaren är ett aktiebolag, ska bestämmanderätten i bolaget innehas av en person som uppfyller samma kriterier som gäller vid överlåtelse av en gårdsbruksenhet genom generationsväxling.

Den lägenhet på vilken en generationsväxling genomförs ska vara livskraftig eller bli livskraftig inom tre år från det att avträdelser sker. Livskraften påvisas genom en affärsplan och en medföljande kalkyl som det, när det gäller beräkningsgrunderna, minimieresultatet och själva affärsplanen, finns bestämmelser om i statsrådets förordning om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (26/2007). En gårdsbruksenhet vars företagsverksamhet kan ge minst 10 000 euro per år betraktas som livskraftig.

Vid överlåtelser av mark som tillskottsområde måste förvärvaren vara en person under 50 år som bedriver jordbruk på den gårdsbruksenhet där den jordbruksmark som kommer från avträdelsernas gårdsbruksenhet blir tillskottsområde. Jordbruksmark från avträdelsernas lägenhet kan överlåtas som tillskottsområden också till flera jordbrukares

gårdsbruksenheter. Åkerarealen på varje förvärvares gårdsbruksenhet måste dock öka med minst två hektar. Besittningen av förvärvarens gårdsbruksenhet kan grunda sig på ägande eller arrendering. Förvärvaren ska också ha en LFöPL-försäkring.

Den som förvärvar tillskottsområdet ska dessutom förbinda sig att odla tillskottsområdet så länge som avträdelsestöd betalas, dock alltid minst fem år.

Avträdelsestödet belopp

Avträdelsestödet består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel.

Grundbeloppet fastställs på nästan samma sätt som invalidpension enligt LFöPL. Grundbeloppet betalas tills mottagaren av avträdelsestödet fyller 63 år, och efter det ändras avträdelsestödet grundbelopp så att det i huvudsak blir lika stort som ålderspensionen enligt LFöPL. Detta motsvarar att invalidpensionen enligt LFöPL ändras till ålderspension vid 63 års ålder.

Avträdelsestödet kompletteringsdel kan däremot betalas tills avträdelaren fyller 65 år. Först då kan han eller hon få sådan folkpension enligt folkpensionslagen som motsvarar kompletteringsdelens belopp.

Om avträdelaren beviljas pension enligt någon annan lag, upphör betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel. Motsvarande bestämmelser tillämpas också på avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare.

Förfarande

Avträdelaren bör ansöka om stöd innan avträdelser sker. Det är dock möjligt att ansöka om avträdelsestöd ett år innan avträdelaren uppnår den egentliga avträdelseåldern och också att genomföra avträdelser efter ansökan, innan den ålder som krävs uppnås. Avträdelser anses ha skett när den överlåtelsehandling som gäller överlåtelserna har undertecknats eller, om besittningen inte överförs då, vid den tidpunkt då besittningen överförs. Betalningen av stödet börjar efter att minimiåldern har uppnåtts, under förutsättning att besittningen och äganderätten har överförts

och andra villkor för betalningen har uppfyllts.

Ansökan ska lämnas till pensionsanstalten, pensionsanstaltens ombud, arbetskrafts- och näringscentralen eller kommunens landsbygdsnäringsmyndighet. Den sistnämnda ger alltid sitt utlåtande om ansökan, och utöver detta kan pensionsanstalten vid behov be om utlåtande av arbetskrafts- och näringscentralen, eller i fråga om ansökningar som rör renhushållning av Renbeteslagsföreningen. På Åland sköts arbetskrafts- och näringscentralens uppgifter av länsstyrelsen på Åland.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt fattar beslut om beviljande av stöd. Beslutet, som fattas före avträdelserna, är i kraft i 12 månader. Betalningen av pensionen börjar när alla slutliga handlingar och förbindelser gällande avträdelserna har skickats till pensionsanstalten och alla andra villkor för betalning uppfylls.

Pensionsanstalten övervakar stödet i samband med att den administrerar betalningen av stödet och uppfyllandet av förbindelserna. Jord- och skogsbruksministeriet svarar å sin sida dels för att det ordnas kontroller av stödtagarna och dem som avgett förbindelser, dels för att kontrollsystemet fungerar och förvaltningssystemet övervakas.

Stödutgifterna och förvaltningsutgifterna för stödet finansieras med statliga medel. Förvaltningskostnaderna ersätts högst till ett belopp som baseras på antalet försäkrade och som räknas ut försäkringsmatematiskt. Som ersättning betalas i början av året ett förskott, som till beloppet grundar sig på tidigare avgifter, och i efterhand ett belopp som grundat sig på de faktiska avgifterna. Ersättningen av kostnaderna ska inom utsatt tid jämnas ut i förhållande till maximibeloppet.

Praxis

I slutet av år 2008 fanns det ca 65 000 gårdsbruksenheter i Finland. Antalet LFöPL-gårdsbruksenheter var 56 200. På dessa var medelåldern bland de jordbrukare som var verksamma som lantbruksföretagare 48,6 år.

År 2008 genomfördes en generationsväxling på ca 900 gårdsbruksenheter. Av dessa

generationsväxlingar genomfördes ca 380 med hjälp av avträdelser. Avträdelser som grundar sig på överlåtelse av mark som tillskottsområde och som genomförts med hjälp av avträdelser genomfördes å sin sida på 540 lägenheter.

Åren 2007—2008 har generationsväxling med hjälp av avträdelser genomförts på ca 760 lägenheter. Avträdelserna har genomförts genom att åkrarna har arrenderats ut som tillskottsområde på ca 670 lägenheter och genom att äganderätten till tillskottsmarken har överlåtits på ca 300 lägenheter.

Avträdelsernas lägenheter har i medeltal omfattat kring 23 hektar åker. De lägenheter på vilka en generationsväxling har genomförts har i medeltal haft en åkerareal på 34,7 hektar, medan åkerarealen på de lägenheter som överlåtits som tillskottsområde har varit ca 15,5 hektar före avträdelserna. I fråga om lägenheter som har genomgått en generationsväxling med hjälp av avträdelser har åkerarealen på den gårdsbruksenhet som bildats för förvärvaren i medeltal varit omkring 50 hektar. På motsvarande sätt har i medeltal cirka 15,5 hektar mark överlåtits som tillskottsområde. I dessa fall har åkerarealen på den lägenhet som bildats för förvärvaren varit i medeltal 79,6 hektar.

I slutet av år 2008 var medelåldern bland jordbrukare i Finland 48,2 år. Åren 2007—2008 var medelåldern bland avträdelser 58,6 år om man ser till de avträdelser som genomfördes. Vid generationsväxlingar var avträdelsernas medelålder 57,7 år och vid överlåtelser av mark som tillskottsområde 59,3 år. Vid generationsväxlingar var förvärvarens medelålder å sin sida 29,2 år och vid överlåtelser av mark som tillskottsområde 39,6 år.

Sammanlagt 1 200 renhushållningsidkare hade i slutet av år 2008 en LFöPL-försäkring. Medelåldern bland dessa renhushållningsidkare var 46,9 år.

År 2006–2009 var pensionering den vanligaste orsaken till att LFöPL-försäkringen för 56–68-åriga renägare upphörde. Av sammanlagt 115 renägare gick 53 renägare i ålderspension vid en genomsnittlig ålder av 63,9 år och sammanlagt 22 renägare i annan pension vid en tidigare ålder. För 20 renägare utgjorde avträdelserna grunden för upphörande.

Åren 2007 och 2008 genomfördes sju generationsväxlingar och en överlåtelse av tillskottsrenar inom renhushållningen.

Vid generationsväxlingarna och överlåtelserna av tillskottsrenar fick den som tog över näringen i genomsnitt en renbesättning på 184 livrenar. Vid statistikföringen av avträdelsestöden inom renhushållningen har generationsväxlingarna och överlåtelserna av tillskottsrenar inte statistikförts skilt utan som en helhet på grund av det låga antalet.

På genomförandet av avträdelser som uppfyller villkoren för avträdelsestöd inverkar lägenhetens storlek, läge, den företagarkinkomst som flutit in, de möjligheter som en för gårdsbruket lämplig person har att ta emot lägenheten eller möjligheterna att hitta en lämplig förvärvare av tillskottsområde. Motsvarande faktorer inverkar också för renbesättningarnas del när det gäller avträdelse inom renhushållningen.

Avträdelser som grundar sig på generationsväxlingar har koncentrerats till landets södra och västra delar. De avträdelser som grundar sig på överlåtelse av tillskottsåkrar fördelar sig jämnare över olika delar av landet.

Kostnaderna för avträdelsestödet betalas av statens medel. År 2008 betalades sammanlagt 10,4 miljoner euro i stöd till sammanlagt 1 351 stödtagare för de avträdelser som genomfördes åren 2007 och 2008. År 2008 var det genomsnittliga avträdelsestödet 843 euro. Stöd betalades till män för i genomsnitt 867 euro och till kvinnor för i genomsnitt 798 euro.

Verkställandet av stödsystemet har i praktiken skett så att både pensionsanstaltens ombud och kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har tagit emot stödansökningar. Om ett ombud har tagit emot en ansökan, har den skickats vidare till landsbygdsmyndigheten för utlåtande.

Också pensionsanstaltens kostnader för verkställandet av stödsystemet betalas av statens medel.

2.2 EU:s lagstiftning

Avträdelsestödet för lantbruksföretagare är till karaktären ett system för förtidspensionering för jordbrukare på vilket bestämmelser-

na om statligt stöd i artikel 87 i EG-fördraget tillämpas. Medlemsstaterna kan med nationella medel finansiera jordbrukarnas förtidspensioner. Det har dessutom varit möjligt att verkställa system för förtidspensionering delvis med EG-medel ur EG:s utvecklings- och garantifond för jordbruket och från och med år 2007 med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (landsbygdsfonden). Förtidspensionering är också med delfinansiering från gemenskapen ett av de strukturpolitiska instrumenten inom jordbruket. Finansieringskällan påverkar dock inte stödsystemens acceptabilitet.

EG-kommissionen har meddelat riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007—2013 (EUT 2006 C 319/01), där kapitel IV.G innehåller regler om stöd till förtidspensionering och upphörande av jordbruksverksamhet.

Enligt punkt 87 i riktlinjerna anser kommissionen att statligt stöd för förtidspensionering är förenligt med artikel 87.3 c i fördraget om det uppfyller kraven i artikel 23 i förordning (EG) nr 1698/2005. Kommissionen tillåter utbetalningar som överstiger de maxbelopp som fastställs i förordningen under förutsättning att medlemsstaten visar att dessa utbetalningar inte överförs till aktiva jordbrukare. I punkt 88 i riktlinjerna anges att under förutsättning att sådana stödordningar är förbundna med krav på permanent och definitivt upphörande av all kommersiell jordbruksverksamhet, kommer kommissionen att godkänna att statligt stöd beviljas för jordbrukare som överger all jordbruksverksamhet.

Enligt artikel 23 i ovan nämnda rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) beviljas stöd för förtidspensionering för jordbrukare och anställda inom lantbruk till jordbrukare som upphör med jordbruket i syfte att överlåta sitt jordbruksföretag till en annan jordbrukare och till anställda inom lantbruk som slutgiltigt upphör med sitt arbete inom jordbruket när jordbruksföretaget överförs. Den överlåtande parten ska vara minst 55 år, dock utan att ha uppnått den normala pensionsåldern vid den tidpunkt då jordbruksföretaget överläts, eller högst tio år

yngre än den normala pensionsåldern i medlemsstaten i fråga vid den tidpunkten. Den överlåtande parten ska dessutom slutgiltigt upphöra med allt yrkesmässigt jordbruk och ha bedrivit jordbruk under de tio år som föregår överlåtelsen. Den övertagande parten ska å sin sida enligt 3 punkten i artikeln efterträda den överlåtande parten genom att etablera sig i enlighet med artikel 22 eller vara en jordbrukare som är yngre än 50 år eller en privaträttslig enhet och ta över den överlåtande partens jordbruksföretag för att öka jordbruksföretagets storlek. I artikeln föreskrivs det dessutom om en lantbruksföretagares förutsättningar att få stöd för förtidspensionering.

I artikeln anges att en överlåtande part kan få stöd för förtidspensionering under högst 15 år. Stödet får inte fortsätta efter det att en överlåtande part har fyllt 70 år. Om en överlåtande part får ålderspension från medlemsstaten, ska stödet för förtidspensionering beviljas som ett tillägg och beräknas utifrån det belopp som den nationella ålderspensionen uppgår till.

Enligt artikel 14.4 i kommissionens förordning (EG) nr 1974/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) får medlemsstaterna anta bestämmelser som innebär att frigjord mark omhändertags av ett organ som åtar sig att vid ett senare datum på nytt överlåta den till övertagande parter som uppfyller kraven i artikel 23.3 i förordning (EG) nr 1698/2005.

Lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk iakttar vad villkoren beträffar i huvudsak de krav som ställs i rådets förordning (EG) nr 1698/2005.

Också i fråga om renhushållningen tillämpas som regel gemenskapens lagstiftning om jordbruket, eftersom det inom renhushållningen produceras renkött, och köttet i sin tur är en sådan jordbruksprodukt som avses i bilaga I till EG-fördraget.

I Finland har stödet för förtidspensionering från år 2000 finansierats med nationella medel som ett statligt stöd, men programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland innehåller ännu kostnader som uppstått av de

stöd för förtidspensionering som beviljades åren 1995—1999.

De andra medlemsstaterna har i varierande grad utnyttjat möjligheten till finansiellt stöd av EG. På 1990-talet hade utöver Finland t.ex. också Danmark delfinansierade system för förtidspensionering.

Av de 27 medlemsstaterna har Cypern, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Polen, Portugal, Spanien, Tyskland och Ungern inkluderat stöd för förtidspensionering i sina program för utveckling av landsbygden under den nya finansieringsperioden 2007—2013. Av Spaniens 16 regionala program innehåller 13 stöd för förtidspension. Av Tysklands 14 regionala program innehöll däremot bara ett motsvarande stöd. Av Italiens 21 regionala program innehåller nio stöd för förtidspension, och från ett program betalas kostnader för ett tidigare program. Av Portugals tre program innehåller programmet för Azorerna stöd för förtidspensionering. Frankrikes sex program innehåller alla stöd för förtidspensionering. Irlands program innehåller utöver ett delfinansierat stöd också en nationell tilläggsdel. I Spanien har dessutom ett nationellt statligt stöd godkänts i samband med programmet för Baskien och Kastilien-Leon.

Dessutom har åtminstone Belgien år 2007 godkänt systemet för förtidspensionering inom jordbruket som statligt stöd, såsom även Frankrike år 2008.

I de flesta programmen för utveckling av landsbygden måste stödtagaren vara 55 år, i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen, men också en minimiålder på 57 år förekommer i vissa program. Stödtiden är i regel 10 år, men perioden varierar från 5 till 15 år. I de flesta landsbygdsprogrammen är stödets maximibelopp i enlighet med gemenskapslagstiftningen 18 000 euro om året per stödtagare och lägenhet, men i vissa program har stödets maximibelopp begränsats avsevärt. I en del av programmen har det ställts krav på arealen på den gårdsbruksenhet som är föremål för stödet eller på förvärvarens gårdsbruksenhet. I de flesta programmen har det också införts en möjlighet till stöd för förtidspensionering för dem som är anställda inom lantbruket.

2.3 Bedömning av nuläget

Systemet med avträdelsestöd har gynnat de mål som fastställdes när bestämmelserna utfärdades. Tack vare systemet har man både kunnat fördröja att åldersstrukturen bland jordbrukare försvagas och kunnat öka lägenhetsstorleken.

När arrende av tillskottsområden har varit inkluderat bland avträdelseformerna har tyngdpunkten när det gäller avträdelserna legat på överlåtelser av mark som tillskottsmark. I och med att det inte funnits någon möjlighet att upphöra med att bedriva jordbruk genom att arrendera ut tillskottsområden, har generationsväxling varit den huvudsakliga avträdelseformen.

Det är i framtiden allt viktigare att i ett tillräckligt tidigt skede få unga jordbrukare att ta över gårdsbruksenheter för att jordbrukets produktionsförmåga ska bevaras. Att stödssystemet på senare tid har fokuserat på generationsväxlingar hjälper lantbruksföretagen att fortsättningsvis ha en produktionsstruktur som gör att de för sin del kan säkerställa en fungerande livsmedelsförsörjning.

När lägenhetsstorleken har ökat har det dock i vissa fall på gårdsbruksenheter med två eller flera lantbruksföretagare förekommit situationer där avträdelse inte har kunnat genomföras så att hela gårdsbruksenheten som sådan skulle överföras på den eller dem som tar över gårdsbruket. I dessa fall har det inte varit möjligt att upphöra med att bedriva jordbruk på de villkor som den gällande lagen anger. Problem har också uppstått i situationer där två eller flera lantbruksföretagares lägenheter eller områden med jordbruksmark odlas antingen som en beskattningssammanslutning eller annars tillsammans och där företagen är av olika ålder eller om avträdelse när det gäller jordbruk som har bedrivits på detta sätt av någon annan orsak inte kan genomföras samtidigt. Även om en lägenhetsdel som ägs eller i övrigt besitts gemensamt i sig är stor, förutsätts det i den gällande lagen att alla ägare avstår från gårdsbruksenheten samtidigt, fastän åldersgränsen för avträdelsestöd inte uppnåtts. Detta krav har för sin del föranletts av lagens mål att förbättra jordbrukets struktur och förnyga åldersstrukturen.

När lagen verkställdes ansågs också bestämmelserna om förvärvarens boende vara svårdefinierbara. Problem har i synnerhet uppstått i situationer där en gårdsbruksenhet har överlåtits till två förvärvare, varav endast den ena i allmänhet har bott på, eller i närheten av, lägenheten och den andra av olika orsaker har bott på betydligt längre avstånd, t.o.m. över hundra kilometer från lägenheten.

Inom renhushållningen har avträdelse enligt den gällande lagen skett med hjälp av stöd endast några gånger. Systemet med avträdelsestöd har, sådant det är i den gällande lagen, tillämpats lite över två år. Det är möjligt att kravet på att makar ska upphöra med verksamheten samtidigt har haft en kraftigare påverkan på renhushållningen än på avträdelse inom det sedvanliga jordbruket. I systemet med avträdelsestöd har man inte beaktat att makarna haft olika renmärken. Det största skälet till att det skett så få avträdelser inom renhushållningen är dock sannolikt att avträdelsestödet utgör en mycket anspråkslös summa, eftersom den LFöPL-arbetsinkomst som stödet grundar sig på är liten.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts administration av stödssystemet har fungerat på behörigt sätt. Behovet av de utlåtanden som kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ger i dagens läge kan däremot ifrågasättas. Det ges utlåtanden om alla ansökningar, men de har sällan innehållit sådan för avgörandet nödvändig tilläggsinformation som inte skulle ha framgått av andra handlingar. Därför medför kravet på utlåtande av landsbygdsnäringsmyndigheten inte något väsentligt mervärde när det gäller att avgöra ansökan, medan det däremot kan förlänga den totala behandlingstiden för ansökan.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet med propositionen är att möjliggöra en fortsättning på systemet med avträdelsestöd så att äldre lantbruksföretagare åren 2011—2014 med hjälp av stödet kan upphöra med att bedriva jordbruk genom att överlåta sin lägenhet antingen till en ung person som tar över gårdsbruket eller till en annan lant-

bruksföretagare som tillskottsområde till dennes gårdsbruksenhet.

Genom stödet kan man fördröja att den genomsnittliga åldern bland lantbruksföretagare stiger och samtidigt öka lantbruksföretagens storlek. Detta förbättrar å sin sida jordbrukets struktur och gör det möjligt att förbättra jordbrukets lönsamhet. Främjandet av att unga jordbrukare ska bli företagare förbättrar åldersstrukturen och bidrar samtidigt till att lägenheterna hålls livskraftiga. Äldre företagare är i allmänhet inte lika villiga att investera i och utveckla sina lägenheter som unga företagare som har möjlighet att verka inom jordbruket i flera årtionden. Det är viktigt att få tillräckligt med kunniga människor till jordbruket för att det ska finnas en yrkes-skicklig företagarkår som kan och förmår svara på de utmaningar som rör jordbruket och dess verksamhetsbetingelser.

Målet är att med hjälp av stöd genomföra en generationsväxling på i medeltal 500 gårdsbruksenheter per år. Med beaktande av de områden som förvärvarna redan har är målet att de gårdsbruksenheter som överförs i förvärvarnas besittning ska bestå av i genomsnitt ca 50 hektar jordbruksmark.

Överlåtelsena av mark som tillskottsområde ökar huvudsakligen lägenheternas storlek, men också vid dessa avträdelser är förvärvaren yngre än avträdaren och därmed förbättras åldersstrukturen också när avträdelser sker på detta sätt. Målet är att det i medeltal ska ske ca 200 överlåtelser av mark som tillskottsområde per år. Målet är att de gårdsbruksenheter som går över i förvärvarnas besittning ska innefatta ca 85 hektar jordbruksmark.

Ett mål är dessutom att vidareutveckla administrationen av stödsystemet på ett kostnadseffektivt sätt.

3.2 Alternativ för genomförandet

Enligt punkt 6 i regeringsprogrammet för statsminister Vanhanens andra regering reformerar regeringen avträdelsepensionssystemet så att det fortsätter även efter 2010 och överväger ett återinförande av arrenderingsmöjligheten. I beredningen av propositionen har man beaktat den i regeringspro-

grammet fastställda utgångspunkten om att systemet med avträdelsestöd ska fortsätta.

Föremål för utvärderingen har främst varit alternativen att fortsätta med stödsystemet på gällande villkor, att återinföra arrenderingsmöjligheten som avträdelseform, att bland förvärvarna inkludera den person som kommer att ta över gårdsbruket, att öka antalet avträdelseformer genom att möjliggöra att åkrar överläts till staten för att användas i ny-skiften, att se över kravet på hur förvärvaren vid en generationsväxling ska bo och att utvärdera möjligheterna att underlätta genomförandet av avträdelser när lägenheten har flera ägare eller när man vill överlåta lägenheten till fler personer än en som ska ta över gårdsbruket. I situationer där det finns flera ägare är det ofta fråga om en gårdsbruksenhet som beskattas som en jordbrukssammanslutning.

Arrendering som avträdelseform har handlat om möjligheten att arrendera ut jordbruksmarken på avträdarens gårdsbruksenhet som tillskottsområde till en annan gårdsbruksenhet. En arrendetagare har omfattats av samma villkor som dem som gäller för en förvärvare när äganderätten till ett tillskottsområde överläts. Arrendering har varit en populär avträdelseform, men den har ingen bestående effekt när det gäller att förbättra jordbrukets struktur. Även om utarrenderad jordbruksmark arrenderas ut på nytt som tillskottsområde, sköts i allmänhet inte ett arrenderat område på samma sätt som en åker som ägs. Detta syns i synnerhet i underhållet av täckdiken och i kalkningen. Även om en gårdsbruksenhet tillfälligt kan göras större också genom arrendering, är det mer ändamålsenligt att med ett mångårigt stöd såsom avträdelsestödet sträva efter mer bestående strukturella åtgärder.

På grund av att EG:s regler om statligt stöd ändrades sänktes genom lag 1293/2007 den övre åldersgränsen för personer som förvärvat tillskottsområden från 54 till 49 år. Då ansågs det nödvändigt att till lagen senare foga en möjlighet att överlåta ett tillskottsområde till en person som tar över gårdsbruket och som fortsätter med verksamheten efter en jordbrukare som har fyllt 50 år, och att verksamheten bedrivs på denna jordbrukares lägenhet till vilken tillskottsområdet fogas.

Under beredningen har det dock framgått att jordbrukare i åldern 50—54 år, till vilka tillskottsområden tidigare kunde överlåtas, inte inom de närmast följande åren har genomfört generationsväxlingar på sina lägenheter utan fortsatt med odlingen ända tills de uppnått åldern för ålderspension. Det finns därför knappast något behov av att bland förvärvarna inkludera personer som i framtiden kommer att ta över gårdsbruk. Dessutom skulle systemet med avträdelsestöd för dem som i framtiden tar över gårdsbruk vara synnerligen tungadministrerat med sina förbindelser och register.

Riksdagen har också i sitt svar (RSv 91/2006 rd) till den regeringsproposition som gäller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (RP 34/2006) förutsatt att den ändring av bestämmelserna som krävs för att systemet med avträdelsestöd ska kunna tillämpas vid ägoregleringar sker i form av ett skilt lagstiftningsprojekt som är väl förberett. I beredningen har man behandlat olika metoder för att genomföra detta. Det enklaste sättet är att överlåta jordbruksmark direkt till den jordbrukare som är en delägare i nyskiftet eller i en annan ägoreglering. Detta kan leda till att avträdaren går miste om avträdelsestödet, ifall förvärvarens lägenhet ligger för långt borta eller om han eller hon inte uppfyller ålderskravet. Ett annat alternativ är att överlåta ett område till staten, som företräds av lantmäteriverket eller arbets- och näringscentralen, senare närings-, trafik- och miljöcentralen. Det förstnämnda ämbetsverket har i allmänhet inte medel för markförvärv av detta slag. Det senare ämbetsverket kunde för ändamålet använda medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond, men när det gäller användningen av dessa medel har investeringar på gårdsbruksenheter och finansieringen av generationsväxlingar högsta prioritet. Dessutom måste staten i vilket fall som helst förbinda sig att överlåta ett område till en person som uppfyller de villkor för avträdelsestöd som gäller förvärvare av tillskottsområden. Om området ingår i ett nyskifte, förutsätter beaktandet av villkoret sannolikt också att fastighetsbildningslagen (554/1995) borde ändras, eftersom det i den lagen inte har ställts sådana här begränsningar på överföringen av ägandet av områden. I

beredningen har det dessutom konstaterats att detta gäller väldigt få avträdare, eftersom nyskiftet i praktiken genomförs huvudsakligen i Österbotten och bara i några få fall på annat håll i Finland. Om man ser till administrationen av systemet med avträdelsestöd är avträdelseformen också oproportionerligt dyr i förhållande till antalet avträdare som har nytta av den. Därför har man i propositionen gått in för att underlätta överlåtelser som sker före en avträdelse så att överlåtelser av jordbruksmark för nyskifte inte ska betraktas som uppsplittring av en gårdsbruksenhet.

Under beredningen har man också granskat det krav som vid en generationsväxling gäller förvärvaren om att han eller hon ska bo på den gårdsbruksenhet som överlåts eller på sådant avstånd från den att lägenheten kan skötas på ett ändamålsenligt sätt med beaktande av bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996) och andra motsvarande bestämmelser, detta så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år. Som alternativ har man behandlat frågan om att helt och hållet slopa boendekravet, att införa exakta kilometergränser för hur avlägset boendet kan vara eller att granska boendekravet för bägge förvärvarna på samma sätt som om det gällde bara en förvärvare. Det har av landsbygdspolitiska skäl inte ansetts ändamålsenligt att slopa boendekravet. Exakta kilometergränser är å sin sida besvärliga i verkställandet och de beaktar inte heller att olika produktionsinriktningar har olika verksamhetskrav. Man har ansett att det bästa alternativet är att bedöma förvärvarnas boende som om det bara var fråga om en förvärvare. Då minimeras också möjligheten att det uppstår fall där genomförandet av en generationsväxling på lägenheten med tanke på lägenhetens fortlevnad inte har förberetts på ett långsiktigt sätt, utan där det slutliga avgörandet av vem som tar över har förflyttats framåt i tiden. Man minimerar å sin sida samtidigt möjligheten att senare bli tvungen att dela upp lägenheten, om lägenheten i sig inte har varit sådan att den i samband med avträdelser skulle ha kunnat överlåtas separat till två eller flera personer för separat odling.

Under beredningen har man också separat granskat sådana gårdsbruksenheter som aningen har flera ägare eller som har bildats av

två eller flera tidigare självständiga gårdsbruksenheter och som ofta beskattas som en jordbrukssammanslutning. I beredningen har man dock ansett att det inte i samtliga fall blir aktuellt med avträdelse vid olika tidpunkter på sådana gårdsbruksenheter. Målet är fortfarande att i regel bevara gårdsbruksenheterna hela och i stället öka deras storlek och att också överlåta dem på en gång till den som tar över gårdsbruket. Om gårdsbruksenheten dock är betydligt större än den minimistorlek som krävs för stöd, kan avträdelse komma i fråga på så sätt att gårdsbruksenheten före avträdelsen delas upp mellan ägarna och att avträdelse genomförs på en av de gårdsbruksenheter som bildas. Ett annat alternativ i dessa situationer är att bevara gårdsbruksenheten odelad, och att avträdelsen endast gäller den andel av gårdsbruket inom en sammanslutning som hör till den jordbrukare som uppnått åldern för avträdelsestöd. I beredningen har man dock konstaterat att en sådan avträdelseform är förenad med många problem när det gäller att säkerställa att lägenheten verkligen förblir hel efter den första avträdelsen. I det här sammanhanget har man inte ansett det vara ändamålsenligt att ta med detta alternativ i lagen. Det är ändamålsenligt att tillåta att delägare i lägenheten lämnar sin andel utanför avträdelsen endast när lägenheten i vilket fall som helst får skiftas före avträdelsen, eller när det med beaktande av storleken är möjligt att överlåta den till två förvärvare för separat odling, om förvärvaren får en livskraftig andel av gårdsbruksenheten och den andel som blir kvar också omfattar en eller flera livskraftiga helheter.

Avträdelse inom renhushållningen förutsätter en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet. I beredningen behandlades alternativet att slopa lägenhetsbundenheten, men man gick dock in för att bevara den på grund av EG:s regler om statligt stöd. Tack vare att makar kan upphöra med verksamheten vid olika tidpunkter med grund i att de har olika renmärken kan upphörandet med att bedriva renhushållning dock underlättas i någon mån.

I beredningen har man också fäst vikt vid åldersgränserna för avträdare och vid att det allmänna pensionspolitiska målet är att sena-

relägga den faktiska åldern för när man lämnar arbetslivet. I beredningen har tyngdpunkten dock legat på avträdelsestödet som strukturstöd snarare än som förtidspension och därmed har stödets strukturpolitiska mål legat i fokus. Det ansågs inte ändamålsenligt att ändra åldergränserna, eftersom de åldersgränser som anges i den gällande lagen och som grundar sig på släktskap har tillämpats i praktiken endast i ca två års tid. För att generationsväxlingar ska kunna genomföras på ett långsiktigt sätt krävs det flera års planering. Snabba växlingar i åldergränserna tjänar inte detta syfte.

3.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att systemet med avträdelsestöd ska fortsätta så att lantbruksföretagare fortsättningsvis ska kunna få stöd för att upphöra med att bedriva jordbruk då avträdelsen genomförs åren 2011–2014. Stöd villkoren och grunderna för fastställandet av stödet hålls i huvudsak oförändrade.

Det föreslås dock att det i lagen görs vissa ändringar. Den viktigaste är möjligheten att före avträdelsen överlåta jordbruksmark till nyskifte eller ägoreglering utan att detta ska betraktas som uppsplittring. I samband med avträdelsen ska det också vara möjligt att behålla två hektar jordbruksmark i stället för en hektar eller, i fråga om upphörande med att bedriva renhushållning, sex livrenar i stället för tre.

För att underlätta avträdelse på en gårdsbruksenhet som ägs av flera personer och som bildats av flera gårdsbruksenheter föreslås det att en sådan gårdsbruksenhet ska kunna skiftas, och om den utgör t.ex. en beskattningssammanslutning att sammanslutningen ska kunna upplösas före eller i samband med avträdelsen. En förutsättning är att en sådan gårdsbruksenhet delas upp i flera gårdsbruksenheter. En annan förutsättning är att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen antingen ursprungligen har bildats av separata gårdsbruksenheter eller att den på ett ändamålsenligt sätt kan skiftas i flera gårdsbruksenheter. Dessutom ska den beräknade inkomsten från en sådan gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse överstiga 50 000 euro och motsvarande in-

komst från de gårdsbruksenheter som bildas överstiga 25 000 euro. Det föreslås att överlåtelse av en gårdsbruksenhet till flera förvärvare också i övrigt ska underlättas en aning.

Renar kan å sin sida överlåtas till flera förvärvare, om det för var och en av förvärvarna bildas en renbesättning på minst 150 livrenar och det till var och en av förvärvarna överläts minst 20 livrenar.

Makar som bedriver renhushållning kan också upphöra med verksamheten vid olika tidpunkter, eftersom makarna i praktiken har olika renmärken som utgör grund för separat avkastningsbeskattning och det produktionsmässigt inte är fråga om ett gemensamt företag på samma sätt som när makar tillsammans äger en gårdsbruksenhet inom jordbruket, även om det också vid upphörande med att bedriva renhushållning krävs att personen äger en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet. Genomförandet av en generationsväxling inom renhushållningen förutsätter vidare att renarna och nödvändiga produktionsbyggnader och produktionskonstruktioner överläts. Den make som fortsätter att bedriva renhushållning efter att maken har upphört med verksamheten ska fortfarande ha en sådan lägenhet som kan betraktas som en renhushållningslägenhet, om han eller hon planerar att senare avgå med hjälp av avträdelsestöd. En make kan inte heller vara förvärvare när den andra maken upphör med att bedriva renhushållning.

Det föreslås att det lagrum som handlar om återkrav av stöd som har betalats utan grund ska ändras så att det, oavsett vad som har orsakat återkravet, i alla återkravssituationer tillämpas samma bestämmelse som grundar sig på den jämkningsbedömning som görs med beaktande av stödtagarens situation som helhet. Huvudregeln är dock fortfarande att avträdelsestöd som har betalats utan grund ska drivas in hos stödtagaren. Det föreslås vidare att bestämmelserna om återkrav ska ändras så att det blir möjligt att avstå från återkrav som baserar sig på sådana återkravsbeslut som fattats redan före lagändringen och som berott på bestämmelser som lett till orimliga slutresultat. Motsvarande

ändring ska också göras den lag som handlar om det tidigare systemet med avträdelsestöd.

Dessutom preciserar förordningen för betalning av förvaltningskostnader.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för statsfinanserna

Det beräknas att de avträdelser som åren 2007—2010 genomförts enligt den gällande lagen kommer att orsaka kostnader på sammanlagt ca 160 miljoner euro ännu efter år 2010 fram till år 2020. En fortsättning på systemet fram till slutet av år 2014 med nuvarande villkor beräknas orsaka tilläggskostnader på sammanlagt ca 203 miljoner euro, en summa som också inbegriper förvaltningskostnader på totalt ca 19 miljoner euro.

I propositionen ingår förslag till ändringar av vilka en del ökar stödkostnaderna, medan en del minskar stödkostnaderna. Som helhet betraktade beräknas inte de ändringar av stöd villkoren som föreslås i de båda lagarna ändra de totala stödkostnaderna jämfört med om lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk fortsätter att tillämpas på precis samma villkor som den gällande lagen anger.

Det beräknas att de ändringar som föreslagits i förvaltningen av stödsystemet kommer att minska kostnaderna med sammanlagt 0,1 miljoner euro från det nuvarande.

Konsekvenser för företag

Stödsystemet har en indirekt inverkan på lantbruksföretagens verksamhetsbetingelser, eftersom det för sin del förnsabbar överföringen av gårdsbruksenheter till unga lantbruksföretagare. Unga företagare är i allmänhet mer beredda att utveckla sin lägenhet och företagsverksamheten på den än vad jordbrukare som närmar sig pensionsåldern är.

Att överlåtelse av mark som tillskottsområde bevaras som avträdelseform gör det lättare för lägenheter som fortsätter med jord-

bruksverksamhet att förvärva tillskottsmark och hjälper de jordbrukare som tar över verksamheten att utvidga sina lägenheter. Med stödsystem kan man dock också styra överlåtelsen av tillskottsområden till en lägenhet som befinner sig längre bort än den som skulle vara den bästa mottagaren vad läget beträffar. Med beaktande av helheten beräknas dock överlåtelse av tillskottsområden ha nyttiga konsekvenser för de jordbrukare som utvidgar sina lägenheter.

De ändringar som har föreslagits när det gäller avträdelser inom renhushållningen ökar i synnerhet makars möjligheter att utnyttja avträdelsetöd när makarna har var sitt renmärke. Detta ökar i sin tur unga företagares möjligheter att få sin utkomst från näringen.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Det föreslås att systemet ska tas i bruk med så gott som samma personresurser som tidigare både inom förvaltningen och på pensionsanstalten, men det att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet inte längre behöver lämna något utlåtande i ansökningskedet beräknas minska kommunernas behov av personresurser med sammanlagt ca 1,5 årsverken.

4.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen har inga direkta konsekvenser för miljön. I stödsystemet ingår vid generationsväxlingsöverlåtelser dock förvärvarens förbindelse att odla den lägenhet som är föremål för stödet bl.a. med beaktande av miljörelaterade krav. Detta kan å sin sida anses ha en gynnande effekt för miljöns tillstånd.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Avträdelsetödet har lite olika fokus i olika delar av landet och kan för sin del stärka den utveckling som också annars pågår inom jordbruket. Detta innebär att tyngdpunkten när det gäller generationsväxlingar ligger i landets södra och västra delar där gårdsstor-

leken i medeltal är större än i landets östra och norra delar. Detta avspeglar sig i åldersstrukturen bland jordbrukarna på så sätt att åldersstrukturen är gynnsammare för näringen i de södra och västra delarna än på annat håll i landet.

Överlåtelser av mark som tillskottsområden sker relativt jämnt i olika delar av landet, men åkerarealerna är större i södra och västra Finland när det gäller både lägenheter som avstår från och lägenheter som tar emot områden. Detta medverkar å sin sida också till att gårdsstrukturen i landets östra och norra delar är svagare än i de södra och västra delarna av landet. Man kan dock bedöma att gårdsstrukturen skulle utvecklas ännu långsammare än i dagens läge i hela landet om inte avträdelsetödet fanns.

Inom renhushållningen genomförs väldigt få generationsväxlingar med hjälp av avträdelsetöd. Detta beror för sin del på att ägandet av renar inom renhushållningen är familjecentrerat speciellt inom sameområdet och att genomförandet av en generationsväxling i familjen påbörjas väldigt tidigt, långt före barnen blir myndiga. Ett lägenhetsbundet avträdelsetöd leder till att det också inom renhushållningen är möjligt att upphöra med verksamheten endast genom att överlåta renhushållningslägenheten eller dess produktionsbyggnader till förvärvaren samtidigt som avträdaren avstår från sina renar. Det är också möjligt att upphöra med verksamheten genom att överlåta renar som tillskottsrenar, men man vill sällan överlåta renar till någon utanför familjen i sådan utsträckning att villkoren för avträdelsetöd uppfylls. Genom att bevara avträdelsetödet inom renhushållningen främjas dock i vissa situationer också renhushållningsidkarnas möjlighet att förbättra näringens struktur. Stödet hjälper till att överföra renhushållningslägenheter och renbesättningar till unga näringsidkare, vilket för sin del kan anses bidra till att bevara renhushållningsnäringen på hela renskötselområdet och därmed också förbättra samernas möjligheter att som urfolk få sin utkomst i sameområdet.

Genom att när det gäller renhushållningen ge makar möjlighet att upphöra med att bedriva renhushållning vid olika tidpunkter lindras de hinder som ålderskillnaden mel-

lan makarna utgjort när det gäller att upphöra med näringen med hjälp av stöd. En ökning av antalet renar som en renhushållningsidkare får behålla antas ha verkningar i samma riktning, vilket speciellt inom den samiska renskötselkulturen har ansetts viktigt med tanke på fortsatt delaktighet i det samiska samhället. Inom renhushållningen är näringsidkarnas medelålder hög. Med hjälp av stödsystemet får unga näringsidkare det lättare att ta över gårdsbruk och ansvara för näringen.

Speciellt inom renskötselområdets mellersta och södra delar har avträdelser också kunnat genomföras så att det gårdsbruk som har bedrivits på en lägenhet har varit föremål för avträdelser, men så att också renarna har överlåtits samtidigt. Ändringarna beträffande renhushållningen väntas också på dessa lägenheter underlätta en överföring av lägenheterna till yngre näringsidkare.

Systemet med avträdelsestöd behandlar i sig personer som upphör med att bedriva jordbruk jämlikt oavsett kön. Att män får ett något högre stöd än kvinnor beror på att avträdelsestödsbeloppet grundar sig på ett pensionssystem enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, och i detta pensionssystem påverkas pensionens belopp i sin tur av en på arbetsinsatsen grundad arbetsinkomst som jordbrukarna själva uppskattat och som delas mellan de personer som försäkrats på lägenheten. Om t.ex. jordbruksinkomsten på grund av den ena makens förvärsarbete har fördelats så att den dominerar hos den andra maken, inverkar detta direkt på stödbeloppet. Bland makar på gårdsbruksenheter är det fortfarande ofta mannen som är lantbruksföretagare på heltid medan hans maka har ett annat yrke utöver jordbruket. Därför finns det fortfarande en liten skillnad mellan mäns och kvinnors stödbelopp. Den som sysselsatt sig utanför gårdsbruksenheter får å sin sida annan pensionsinkomst. Därför avspeglar inte skillnaderna i stödbeloppet direkt makarnas inkomstnivå efter avträdelser.

Om systemet med avträdelsestöd fortsätter på föreslaget sätt, bevarar det möjligheten att upphöra med att bedriva jordbruk före den allmänna åldern för ålderspension. Även om systemet med avträdelsestöd i sig avviker från det allmänna målet att främja en förlängning av yrkeskarriären, är stödssystemet

och målet med det väsentliga för att jordbruket i Finland ska hållas livskraftigt, den inhemska livsmedelproduktionen fortgå och försörjningsberedskapen tryggas. Målet med systemet med avträdelsestöd, dvs. att förbättra gårdsstrukturen, ökar gårdsbruksenheternas möjligheter att bevaras livskraftiga. För att bedrivandet av jordbruk ska fortsätta vara ett konkurrenskraftigt yrke så att kunniga företagare tar över lägenheterna i tillräckligt god tid krävs det att generationsväxlingar genomförs i rätt tid, något som det föreslagna stödssystemet är avsett att främja.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Den 30 juni 2008 tillsatte jord- och skogsbruksministeriet en arbetsgrupp med uppgift att bl.a. utreda vilka legislativa och administrativa åtgärder som krävs för att fortsätta med systemet med avträdelsestöd inom jordbruket och renhushållningen efter år 2010, och denna utredning skulle också inbegripa olika avträdelsealternativ, villkoren för avträdare och förvärvare och finansieringen av systemet med avträdelsestöd. Till arbetsgruppen hörde förutom representanter från jord- och skogsbruksministeriet även representanter från finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC och Renbeteslagsföreningen.

Under arbetets gång hörde arbetsgruppen en representant från Lantmäteriverket om ny-skiftesverksamheten och sametinget om det att renhushållningsidkare upphör med sin näring.

I sin promemoria JSM 2009:4 föreslog arbetsgruppen att systemet med avträdelsestöd ska fortsätta i huvudsak på samma sätt som tidigare. Arbetsgruppen tog också upp arrendering som en avträdelseform, men gick in för att en bestående förbättring av jordbrukets struktur kan åstadkommas på ett effektivare sätt genom att man håller sig till avträdelser som grundar sig på ägande. Arrendato-

rer investerar sällan lika mycket i underhållet av de arrenderade områdena som jordbrukare som själva äger sin lägenhet. I synnerhet när det gäller täckdikning har man undersökt vilken inverkan formen av besittning har, och det har i samband med det konstaterats att ägare täckdikar mera. Det är också annars uppenbart att åkrarna blir omskötta i högre grad när besittningen grundar sig på ägande.

Arbetsgruppen behandlade också möjligheten att ta med nyskifte som en avträdelseform, men kom fram till att det är synnerligen dyrt i förhållande till de fördelar som uppnås, speciellt eftersom samma mål kan nås genom en lindring av bestämmelserna om splittring.

Arbetsgruppen gick främst in för att föreslå en fyraårig fortsättning på stödsystemet samt ändringar när de gäller skifte av gårdsbruksenheter, överlåtelser till två personer och behållandet av områden och renar, möjligheten för makar av upphöra med att bedriva renhushållning vid olika tidpunkter och vissa andra mindre ändringar.

Arbetsgruppen föreslog dessutom att man frångår praxisen att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ger utlåtanden. Gruppen föreslog vidare lindringar i de bestämmelser som handlar om återkrav av stöd.

Propositionen har beretts i huvudsak utgående från arbetsgruppens förslag, och utöver det har man i propositionen beaktat vissa preciserings- och tekniska ändringar i systemet för hur stödet administreras.

Det har förts förhandlingar om propositionen i enlighet med 9 § i sametingslagen (974/1995).

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtande om propositionen har begärts hos finansministeriet, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Landsbygdsverket, Lantmäteriverket, länsstyrelsen på Åland, Ålands landskapsregering, Kommunförbundet, arbets- och näringscentralerna, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Folkpensionsanstalten, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Svenska

lantbruksproducenternas centralförbund SLC, Renbeteslagsföreningen och sametinget.

I utlåtandena har remissinstanserna i huvudsak ansett att det är nödvändigt och motiverat med en fortsättning på systemet med avträdelsestöd och de föreslagna ändringarna. Finansministeriet har betonat att de föreslagna ändringarna inte får åsamka staten merkostnader. Social- och hälsovårdsministeriet har fäst uppmärksamhet vid problem som uppstår på grund av kvittning när överlappande förmåner som betalats med stöd av olika pensionssystem återkrävs genom kvittning, och ministeriet har även fäst uppmärksamhet vid paragrafen om ersättning av förvaltningskostnader. Lantmäteriverket har ansett det nödvändigt att i lagen ta in överlåtelse för nyskifte som en ny avträdelseform. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK och Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC har ansett att arbetsgruppens förslag till lättnader i fråga om upphörande med att bedriva jordbruk på gårdsbruksenheter med flera ägare har varit otillräckliga. Sametinget har å sin sida i utlåtandet betonat renhushållningens betydelse som upprätthållare av den samiska kulturen, grundlagens och de internationella överenskommelsernas skydd för samerna som urfolk, den positiva särbehandlingen när det gäller renskötsel som samerna bedriver och jämställd behandling i stödjandet av avträdelser, oavsett kön. Sametinget har ansett att bestämmelser om avträdelsestöd inom renhushållningen bör utfärdas i lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings- och skogsbruk, att de som upphör med att bedriva renhushållning bör beredas betydligt mer omfattande möjlighet att bedriva renhushållning efter avträdelsen och att makar bör tillåtas självständig avträdelse, oberoende av om den andra maken fortsätter att bedriva renhushållning.

Det som har framförts i utlåtandena har beaktats i propositionen på så sätt att möjligheten till kvittning vid återkrav av överlappande förmåner har frångåtts, bestämmelsen om ersättning av förvaltningskostnader har preciserats, delägares möjligheter att fortsätta att bedriva jordbruk när en del av delägarna i gårdsbruksenheten upphör med verksamhe-

ten har preciserats och motiveringarna till att makar upphör med att bedriva renhushållning vid olika tidpunkter har preciserats och även vissa andra preciseringar har gjorts. Ändringarna har genomförts kostnadsneutralt.

6 Samband med andra propositioner

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen om revidering av regionförvaltningen (RP 59/2009 rd), där det föreslås att arbets- och näringscentralerna ska samlas under närings-, trafik- och miljöcentralerna. Till riksdagen har det också överlämnats en regeringsproposition med förslag till ändring av lagstiftningen om regionförvaltningsmyndigheternas uppgifter (RP 161/2009 rd) som innehåller ändringar i de lagar där arbets- och näringscentralerna nämns. Till dessa lagar hör också de lagar som enligt denna proposi-

tion ska ändras. Propositionerna inverkar på de lagar som det nu föreslås att ska ändras.

Till riksdagen överlämnas också en regeringsproposition med förslag till lag om strukturstöd för renhushållning och naturnärings samt till vissa lagar som har samband med den. Avsikten är att med den förstnämnda lagen upphäva lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings (45/2000). Propositionen inverkar på 3 § 1 mom. 1 punkten i den lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk som det föreslås att ska ändras.

7 Förhållande till gemenskapens lagstiftning

Propositionen innehåller ändringar till ett stödsystem som omfattar sådant statligt stöd som avses i artikel 87 i EG-fördraget. Innan lagen träder i kraft måste Europeiska kommissionen godkänna ändringen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreskrivs det om tillämpningsområdet för lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk och om vilka år avträdelserna bör genomföras, om jordbrukaren ansöker om avträdelsestöd på grundval av avträdelserna.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att giltighetstiden för stödsystemet enligt lagen förlängs med fyra år. Avträdelsestöd ska således kunna beviljas när någon upphör med att bedriva jordbruk åren 2011–2014. Den föreslagna ändringen innebär i praktiken att stödsystemets giltighetstid förlängs över EU:s programperiod för landsbygdsutvecklingsprogrammen.

Det är ändamålsenligt att på en gång förlänga systemet för en tillräckligt lång tid, eftersom det ger avträdarna bättre möjligheter att planera hur de ska upphöra med verksam-

heten och överföra sina gårdsbruksenheter till yngre lantbruksföretagare. När en fortsättning på systemet med avträdelsestöd nästa gång tas upp från år 2015 kan man dessutom i beredningen beakta de ändringar som eventuellt görs i EU:s lagstiftning om utvecklande av landsbygden och i reglerna om statligt stöd för tiden efter 2013.

3 §. Definitioner. I paragrafen finns bl.a. bestämmelser om vad som avses med gårdsbruksenhet i systemet med avträdelsestöd. Det föreslås att 1 mom. 1 punkten ska preciseras. Av paragrafen bör det tydligare framgå att en i lagen avsedd gårdsbruksenhet ska ha de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av gårdsbruksenhetens produktionsinriktning. Den föreslagna ändringen innebär ingen ändring i sak utan motsvarar den etablerade lagtolkningen och beslutspraxisen.

4 §. Avträdelse. I paragrafen föreskrivs om avträdelse och om tidpunkten för avträdelser. Det föreslås att 1 och 3 mom. ändras så att det inte nämns att arrendering av åkermark är en avträdelseform och så att det inte heller nämns något om underteckning av ett arren-

deavtal och att besittningen av en åker som arrenderats ut överförs när tidpunkten för överlåtelse fastställs. Det föreslås att momenten ändras, eftersom arrendering av åkermark inte är en avträdelseform som ingår i systemet med avträdelsestöd efter år 2008. Det föreslås också att 3 mom. 3 punkten preciseras så att en lägenhet kan ägas av avträdarkaren eller dennes make i samband med att avträdarkaren upphör med att bedriva renhushållning. Detta är av betydelse när det på renhushållningslägenheten genomförs en överlåtelse av renar som tillskottsrenar innan den make som äger renhushållningslägenheten upphör med verksamheten i ett senare skede.

Paragrafens 4 mom., i vilket det konstateras att överlåtelsehandling också avser arrendeavtal, blir obehövt i och med att arrendering av åkrar inte är en avträdelseform som ingår i systemet med avträdelsestöd efter år 2008.

8 §. Villkor som gäller avträdarkarens ålder. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om avträdarkarens minimiålder. Minimialderna varierar beroende på hur avträdelset genomförs och på släktskapsförhållandet. I fråga om överlåtelser mellan nära släktingar är avträdelseåldern 56 år, liksom även vid avträdelset inom renhushållningen. Åren 2007 och 2008 var avträdelseåldern 57 år vid överlåtelser av mark som tillskottsområde till andra än nära släktingar, och åren 2009 och 2010 är avträdelseåldern 60 år. Även vid överlåtelse av jordbruksmark som tillskottsmark genom arrendering har avträdelseåldern varit 60 år när det gäller både överlåtelser som tillskottsmark och generationsväxlingsöverlåtelser till någon annan än en nära släkting. Det föreslås att 1 mom. 3 punkten ändras så att begränsningen gällande åren 2009 och 2010 slopas vid överlåtelse av jordbruksmark som tillskottsområde till någon annan än en nära släkting, likaså formuleringen om avträdelseåldern vid överlåtelse av tillskottsmark genom arrendering, eftersom denna avträdelseform inte längre ska tillämpas. Ett villkor för avträdelsestöd är dock att avträdarkaren inte har fyllt 63 år när avträdelset sker.

9 §. Avträdelset innan minimiåldern uppnås. I paragrafen föreskrivs det om avträdarkarens rätt till avträdelsestöd med grund i sådan avträdelset som genomförs innan avträdarkaren

har uppnått avträdelseåldern. I dessa fall krävs att avträdarkaren upphör med att bedriva jordbruk tillsammans med en annan avträdarkare som har uppnått avträdelseåldern och som har rätt till avträdelsestöd. Det föreslås att ordalydelsen i 3 mom. preciseras så att den tydligare ger uttryck för att ett villkor för rätt till avträdelsestöd är att avträdarkarna har bedrivit jordbruk för gemensam räkning uttryckligen på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelset. Eftersom endast en make berörs av möjligheten att upphöra med verksamheten utan att ha ägt en enda del av gårdsbruksenheten, förutsätts att den avträdarkare som avses här därmed äger en del av gårdsbruksenheten. Detta är nödvändigt speciellt i situationer där flera instanser besitter åkerområden som t.ex. på grund av arrendering har odlats som olika helheter vid olika tidpunkter. Den föreslagna ändringen är närmast teknisk, och avsikten med den ändrade ordalydelsen är inte att ändra på paragrafens innehåll i sak.

11 §. Villkor som gäller avträdelset och gårdsbruksenheten. I 1 mom. finns bestämmelser om att avträdarkaren ska ansöka om avträdelsestöd före avträdelset och bestämmelser om inom vilken tid avträdelset ska ske efter att ansökan lämnats in. I 2 mom. ingår ett förbud mot att i väsentlig grad överlåta jordbruksmark från en gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelset de tre år som föregår avträdelset, bortsett från de undantag som anges i paragrafen. Avträdelset definieras i lagens 4 §, och enligt den bestämmelsen anses avträdelset ha skett när en handling som gäller överlåtelse av en gårdsbruksenhet eller åkermark som tillskottsmark har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten eller åkermarken har överförs på förvärvaren.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att det i momentet också nämns att avträdarkaren ska ansöka om avträdelsestöd innan den slutliga överlåtelsehandlingen undertecknas. Ansökan om stöd ska lämnas in innan de slutliga åtgärderna inför avträdelset börjar vidtas på gårdsbruksenheten. Detta gäller också situationer där besittningsrätten till en gårdsbruksenhet eller åker överförs på förvärvaren först efter att överlåtelsehandlingen har undertecknats och den slutliga avträdelset där

för kan anses ha skett först då. I och med att bestämmelsen preciseras på förslaget sätt framgår kravet på ansökan om avträdelsetöd entydigt av formuleringen i lagen.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det konstateras att skifte av en gårdsbruksenhet mellan ägarna eller överföring av områden till en annan gårdsbruksenhet före avträdelsetöd jämföras med överlåtelse som strider mot lagens mål. Bestämmelsen motsvarar den vedertagna lagtolkningen, och det är därför ändamålsenligt att tydligt skriva in den i lagen. När en gårdsbruksenhet har skiftats före avträdelsetöd och endast en del av den har överlåtits till en förvärvare på det sätt som lagen förutsätter har man ansett att hela den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetöd inte har överlåtits i enlighet med målen för systemet med avträdelsetöd och att gårdsbruksenheten splittras i strid med lagens mål. För att det dock ska vara möjligt att fortsätta att bedriva jordbruk på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på jordbrukets struktur föreslås det att det i lagen ska tas in en ny 26 a § med stöd av vilken skifte av en gårdsbruksenhet strax före avträdelsetöd eller i samband med avträdelsetöd ska vara möjligt i vissa situationer. Förutsättningar för skifte ska föreligga vid tidpunkten för avträdelsetöden även om den skiftade lägenheten fortsättningsvis ska odlas gemensamt.

I 3 mom. fastställs vilka överlåtelser som inte strider mot målen i lagen. I 2 mom. i den gällande paragrafen finns det bestämmelser om motsvarande omständigheter. Lagen förtydligas med numrerade punkter som behandlar överlåtelserna i fråga. Det föreslås att överlåtelse av åker för nyskifte fogas till 2 mom. utöver de överlåtelser som tidigare ingått i momentet. Att åkermark överläts till staten för nyskifte eller ägoreglering före avträdelsetöd anses inte längre utgöra sådan splittring av gårdsbruksenheter som utgör hinder för att avträdelsetöd ska kunna beviljas. Ett villkor för avträdelsetöd är att en väsentlig del av den åkermark som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetöden inte, i stridighet med lagens mål, har överlåtits under de tre senaste åren före avträdelsetöden, dvs. gårdsbruksenheten har inte splittrats. Det vore ändamålsenligt att ändra lagen på förslaget sätt, eftersom överlåtelse för ny-

skifte eller ägoregleringar har en positiv inverkan på jordbrukets struktur och överlåtelse i sådana situationer därmed inte strider mot målen i lagen. Den föreslagna ändringen innebär i praktiken att avträdelsetöden, om han eller hon så vill, kan upphöra med att bedriva jordbruk t.ex. på så sätt att han eller hon överläter en del av sina åkrar för nyskifte och resten av åkrarna som tillskottsmark på de villkor som lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk ställer, detta under förutsättning att överlåtelserna för nyskifte genomförs före avträdelsetöden. Den föreslagna ändringen leder till att nyskiftena och ägoregleringarna kan genomföras på ett flexiblere sätt. Det föreslås vidare att lagen ändras så att ordalydelsen i 3 mom. preciseras till den del den gäller överlåtelse av åkermark som tillskottsmark till en jordbrukare i grannskapet före avträdelsetöd. Överlåtelse av detta slag betraktas inte som sådan splittring av en gårdsbruksenhet som utgör ett hinder för avträdelsetöd, förutsatt att överlåtelserna omfattar högst en fjärdedel av åkerarealen på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetöden. Såsom i de tidigare systemen med avträdelsetöd betraktas åkerarealen vid avträdelsetöden som gårdsbruksenhetens åkerareal vid beräkningen av fjärdedelen. Detta framgår tydligare av lagen, om formuleringen ändras på förslaget sätt.

I 4 mom. utfärdas ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om grunderna för att de överlåtelser som avses i 3 mom. inte ska betraktas som överlåtelser som strider mot målen i lagen. Bemyndigandet har tidigare varit en del av 2 mom.

12 §. Begränsningar som gäller avträdelsetöden efter avträdelsetöden. I paragrafen föreskrivs det om avträdelsetödens skyldighet att varaktigt upphöra med att bedriva kommersiellt jordbruk och inte utföra leveransarbete i skogsbruket. I paragrafen föreskrivs vidare om i vilka situationer det inte anses förbjudet att hålla djur efter avträdelsetöd och vilka slags arbeten avträdelsetöden kan utföra för att främja skogsbruket och skogsvården samtidigt som han eller hon får avträdelsetöd.

Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. preciseras genom att det föreskrivs att både avträdelsetöden och dennes make ska upphöra med

att bedriva jordbruk efter avträdelser. Detta motsvarar den vedertagna lagtolkningen, och det är därför ändamålsenligt att på ett tydligare sätt skriva in det i lagen. Maken till en person som avstår från att bedriva renhus hållning ska dock kunna fortsätta att bedriva renhushållning om han eller hon har ett eget renmärke.

Paragrafens 2 mom. ändras så att en avträdare efter avträdelser kan hålla högst sex renar för eget bruk. Enligt den gällande lagen kan en avträdare hålla högst tre renar för samma ändamål. Om båda makarna är avträdare, kan de med andra ord framöver hålla sammanlagt 12 renar. Om den ena maken fortsätter att bedriva renhushållning samtidigt som den andra upphör med verksamheten i enlighet med den nya 17 a § i lagförslaget, kan den make som upphör med att bedriva renhushållning också i dessa situationer hålla sex renar för eget bruk. Omfattningen på antalet renar inom renhushållningen motsvarar då när det gäller jordbruksmark omfattningen på ett tillåtet trädgårdsland för odling för eget bruk. Det föreslås att denna punkt utvecklas i 26 §. En motsvarande ändring gäller, i fråga om antalet renar, upphörandet med att bedriva renhushållning.

I samband med att lagen bereddes har det ansetts ändamålsenligt att en avträdare kan bevara sitt renmärke och hålla renar i den grad att han eller hon inte behöver avstå från sin sammanslutning och kultur, vilket har varit viktigt i synnerhet för samerna som ett urfolk. Beviljandet av avträdelsetöd förutsätter dock att avträdaren upphör med att bedriva renhushållning, och förbudet mot att bedriva kommersiellt jordbruk gäller också dem som upphör med att bedriva renhushållning. Eftersom också renhushållning är sådant kommersiellt jordbruk som avses i lagen, kan avträdaren endast hålla ett begränsat antal renar, och dessa endast för eget bruk. Det ökade antalet renar får, i likhet med den jordbruksmark som en avträdare kan behålla, inte leda till kommersiell jordbruksverksamhet. Utgående från det föreslagna antalet sex renar kan avträdaren dock behålla sin ställning i sammanslutningen och fortsätta utgöra en del av sin kultur. Det antal renar som föreslås kan också anses vara tillräckligt när man beaktar att det är fråga om renar för eget bruk, i

och med att syftet är att de renar som avträdaren behåller kan utnyttjas för hans eller hennes eget bruk som näring och t.ex. för tillverkning av plagg.

15 §. Generationsväxlingsöverlåtelse. I paragrafen föreskrivs det om hur en generationsväxlingsöverlåtelse ska genomföras och om de villkor som gäller förvärvaren och den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelser.

Det föreslås att 1 mom. ändras genom att en del av de villkor som ställs beträffande en generationsväxling preciseras eller ändras. Bestämmelser om dessa villkor finns i 1 mom. 3, 4 och 6 punkten och de hänför sig till förvärvarens biinkomster och förbindelser och till hur livskraftig den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelser är.

Det föreslås att 1 mom. 3 punkten ändras så att en förvärvare kan ha inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs utifrån gårdsbruksenheten upp till en gräns på högst 60 000 euro om året (uppskattade vid avträdelsetidpunkten). I den gällande lagen ligger gränsen vid 55 000 euro per år. Gränsen för en förvärvares biinkomster höjs inte årligen med en lönekoeficient, och därför är en höjning som motsvarar löneutvecklingen befogad. Den föreslagna ändringen motsvarar storleksmässigt den förändring som skulle följa om det nuvarande gränsbeloppet höjdes med ett sådant arbetspensindex som avses i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Syftet med bestämmelsen om det maximala beloppet biinkomster är att ur systemet med avträdelsetöd utesluta generationsväxlingar där förvärvaren har betydande inkomster av annat än gårdsbruk och dessa är av varaktig natur. Avsikten är dock inte att förhindra förvärvande av biinkomster som är nödvändiga med tanke på stödandet av gårdsbruksverksamheten.

Det föreslås att 1 mom. 4 punkten ändras så att det vid överlåtelse av en gårdsbruksenhet till två förvärvare ska förutsättas att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten kan ge inkomster på minst 20 000 euro per år under de fem år som följer efter avträdelser. Vid generationsväxlingar ska det förutsättas att den gårdsbruksenhet som överförs till en förvärvare är ekonomiskt livskraftig på så

sätt att förvärvaren och hans eller hennes familj får sin utkomst från gårdsbruksenheten. Därför kan det inte i alla situationer anses ändamålsenligt att överlåta en relativt liten gårdsbruksenhet till två förvärvare för gemensam odling. Om inkomsterna från företagsverksamheten på gårdsbruksenheten inte räcker till för att trygga utkomsten för de båda förvärvarna och deras familjer, kan gemensam odling av gårdsbruksenheten efter avträdelse i praktiken visa sig vara omöjlig. Följden av detta kan bli att gårdsbruksenheten splittras eller att bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten upphör, vilket strider mot målen för systemet med avträdelsestöd och de förbindelser som förvärvarna avgett. Därför föreslås det att det belopp som gårdsbruksenheten förutsätts ge i företagsinkomst höjs något i situationer där en gårdsbruksenhet överlåts till två förvärvare eller till två förvärvare och deras makar för att odlas gemensamt. I den gällande lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk förutsätts det att det av företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen går att få minst 10 000 euro per år oberoende av om gårdsbruksenheten överlåts till en eller två förvärvare. Med inkomst av företagsverksamhet avses jordbruksinkomsten, den företagareinkomst som förvärvaren får för den kompletterande verksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheten samt skogsbruksinkomsten, för vilken den inkomst som motsvarar skogens uthålliga avverkningsmängd används som grund.

Det föreslås att 1 mom. 6 punkten ändras så att det som förutsätts när det gäller förvärvarens boende preciseras. Den föreslagna ändringen motsvarar den vedertagna lagtolkningen och beslutspraxisen. Vid generationsväxlingar förutsätts att ansvaret för gårdsbruket i verkligheten överförs från avträdaren till förvärvaren och att förvärvaren i praktiken deltar i arbetet på gårdsbruksenheten på regelbunden basis och året om. När en gårdsbruksenhet genom en generationsväxling överförs till två förvärvare för gemensam odling ska båda förvärvarna uppfylla villkoret beträffande boende som om personen tog över lägenheten ensam.

I samband med bedömningen av om förvärvarens åligganden när det gäller odling

och boende fullgörs förutsätts det att förvärvaren förbinder sig till gårdsbruksenheten och att bedriva jordbruk på så sätt att han eller hon fortgående och året om deltar i bedrivandet av jordbruk bl.a. genom att ansvara för planeringsarbetet i anslutning till gårdsbruket, skötseln av gårdsbruksenhetens ärenden och det praktiska arbetet på gårdsbruksenheten. Det har inte ansetts förenligt med målen för systemet med avträdelsestöd att stödja sådana generationsväxlingar där förvärvaren får sin huvudsakliga utkomst utanför jordbruket eller där förvärvaren också efter generationsväxlingen har en livsprioritering som uppenbart är avlägsen den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen. Om förvärvaren inte har bött på gårdsbruksenheten, har det varit viktigt att han eller hon bött på sådant avstånd från gårdsbruksenheten att han eller hon själv har kunnat arbeta på gårdsbruksenheten och odla den på lämpligt sätt. I praktiken har detta inneburit att förvärvaren av en växtodlingslägenhet har kunnat bo på längre avstånd än en person som bedriver boskapsskötsel. Det har dock också krävts att förvärvare av växtodlingslägenheter arbetar regelbundet året om. Besök på gårdsbruksenheten endast under arbetstopparna under odlingsssäsongen har inte räckt till för att fullgöra de åligganden som hänför sig till odlingsförbindelsen. Om en förvärvare inte har bött på gårdsbruksenheten har man bedömt vilka faktiska förutsättningar förvärvaren har haft att sköta gårdsbruksenheten, detta bl.a. med beaktande av gårdsbruksenhetens produktionsinriktning, avståndet mellan gårdsbruksenheten och det ställe där förvärvaren bor samt förvärvarens övriga förvärvsverksamhet, antingen i ett anställningsförhållande eller som företagare på bostadsorten eller någon annanstans. På gårdar med kreatur har man i synnerhet beaktat djurskyddsaspekter. Vid bedömningen har man därför fäst uppmärksamhet vid antalet kreatur som hålls på gårdsbruksenheten, transportförbindelserna, kontrolltekniska arrangemang på gårdsbruksenheterna och med dem jämförbara faktorer.

Med stöd av det som anges ovan har man vid generationsväxlingar ansett att en förvärvare uppfyller villkoret på odling av gårdsbruksenheten och boende, om han eller hon

bor på gårdsbruksenheten eller på normalt, dagligt pendlingsavstånd från gårdsbruksenheten. Att förvärvaren bor på pendlingsavstånd måste ses som ett bevis på att ansvaret för gårdsbruket i verkligheten har överfört från avträdaren till förvärvaren också i de situationer där avträdarna bor kvar på gårdsbruksenheten eller i närheten av den. Enligt den föreslagna preciseringen kommer förvärvare som stadigvarande bor långt borta från gårdsbruksenheten och sköter gårdsbruksenheten som bisyssla inte heller i fortsättningen att uppfylla de villkor för förvärvare vid generationsväxlingar som ställs i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att momentets hänvisning till annan lagstiftning i fråga om beviljandet av startstöd för unga jordbrukare ändras så att det motsvarar den förändring som skett i annan lagstiftning. Hänvisningen till 10 § 1 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av landsbygdsnärings (329/1999) ersätts med en hänvisning till 6 § i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007).

16 §. Överlåtelse som tillskottsmark till lantbruksföretagare. I paragrafen föreskrivs det om situationer där åkermark som är föremål för avträdelse överläts som tillskottsområde. I 2 mom. konstateras det att upphörandet med att bedriva jordbruk åren 2007 och 2008 också kan ske så att avträdaren arrenderar ut gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark. Det föreslås att momentet upphävs som obehövligt.

17 a §. När makar som bedriver renhushållning upphör med verksamheten vid olika tidpunkter. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf med bestämmelser om en möjlighet för makar som bedriver renhushållning att upphöra med att bedriva renhushållning separat och vid olika tidpunkter. En förutsättning är att ingen av dem utöver renhushållning bedriver jordbruk som grundar sig på åkerbruk. Enligt den gällande lagen måste båda makarna upphöra med att bedriva renhushållning och annat jordbruk samtidigt, även om endast den ena maken har rätt till eller ansöker om avträdelsestöd.

Enligt den nya paragrafen i lagförslaget ska makar som enbart bedriver renhushållning kunna upphöra med verksamheten vid olika

tidpunkter så att den ena maken kan fortsätta att bedriva renhushållning för egen räkning, även om den andra beviljas avträdelsestöd. Avsikten är att paragrafen ska tillämpas endast i situationer där bägge makarna under etablerade former har bedrivit renhushållning i den utsträckningen att det påverkar deras utkomst. Därför ska det förutsättas att även den make som fortsätter med att bedriva renhushållning under minst fem års tid omedelbart innan makens ansökan om avträdelsestöd anhängiggjordes har varit försäkrad som renägare med stöd av LFöPL. Om makarna parallellt har bedrivit både renhushållning och jordbruk som grundar sig på åkerbruk, ska den föreslagna nya paragrafen inte tillämpas.

Avträdelse med stöd av en generationsväxling enligt den nya paragrafen i lagförslaget är möjlig endast om båda makarna äger en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet från vilken avträdaren kan avträda genom att överlåta produktionsbyggnader och produktionskonstruktioner till förvärvaren. Det är däremot möjligt att den ena maken genomför en generationsväxling och den andra överlåter sina renar som tillskottsrenar eller att båda överlåter sina renar som tillskottsrenar. Även om båda makarna upphör med verksamheten genom att överlåta renarna som tillskottsrenar, är ett villkor för avträdelsestöd att makarna, eller endera av dem, har en lägenhet som kan betraktas som en renhushållningslägenhet. Även den som förvärvat tillskottsrenarna ska ha en lägenhet som kan betraktas som en renhushållningslägenhet.

Eftersom bedrivandet av renhushållning är bundet till ett personligt renmärke och renhushållningen bedrivs för renägarens egen räkning, inte för makarnas gemensamma räkning, föreslås det vara möjligt att upphöra med att bedriva renhushållning i enlighet med systemet med avträdelsestöd på så sätt att avträdelsen inte inverkar på möjligheterna för den andra maken som bedriver renhushållning att få sin utkomst genom att fortsätta att bedriva renhushållning för egen räkning. Med beaktande av målen när det gäller generationsväxlingar inom systemet med avträdelsestöd och överlåtelse av renar som tillskottsrenar är det dock inte ändamålsenligt

att den renägare som avgår med avträdelsestöd överlåter sina renar till sin make i samband med avträdelser eller före den, då maken fortsätter att bedriva renhushållning. Därför kan den make som fortsätter med att bedriva renhushållning för egen räkning inte vara en sådan förvärvare som avses i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk när dennes make avgår med avträdelsestöd. Dessutom är renhandel mellan makarna före avträdelser begränsad så att den make som upphör med att bedriva renhushållning inte får överlåta sina egna renar till sin make under de fem sista åren före avträdelser. Avträddaren får inte heller i samband med avträdelser eller efter den överlåta en endaste ren till sin make. Detta gäller också renar som avträddaren i samband med avträdelser har behållit för eget bruk. Målet med systemet med avträdelsestöd är att förbättra jordbrukets struktur, och detta inbegriper också renhushållningen. Överlåtelse av renar mellan makar kan inte anses vara förenlig med lagens syften, eftersom överföring av renar mellan makar inte kan anses ändra eller förbättra jordbrukets struktur för renhushållningens del.

22 §. Överlåtelseformer. I paragrafen föreskrivs det om på vilket sätt en gårdsbruksenhet eller åker kan överlåtas för att avträddaren ska kunna få avträdelsestöd. I 3 mom. konstateras att en avträdelser genom utarrendering enligt 16 § 2 mom. kan ske genom ett arrendeaftal som ingåtts för minst tio år. Det föreslås att momentet upphävs som obehövt, eftersom arrendering av åkrar inte utgör en överlåtelseform i systemet med avträdelsestöd efter år 2008 och eftersom det föreslås att 16 § 2 mom., som det hänvisas till i momentet, ska upphävas.

23 §. Antalet förvärvare. Paragrafen innehåller bestämmelser om antalet förvärvare vid generationsväxlingsöverlåtelser eller överlåtelser av mark som tillskottsmark och om vad som krävs av förvärvare utgående från den odlingsförbindelse som förvärvaren avger i samband med en överlåtelse. Enligt lag kan en gårdsbruksenhet också överlåtas till två förvärvare och deras makar för gemensam odling. Det kan således finnas högst fyra förvärvare per överlåtelse. Med makar jämställs sambor som har tecknat en

obligatorisk, lagstadgad försäkring enligt 10 § i LFöPL. När en gårdsbruksenhet överlåts till flera förvärvare gemensamt, måste förvärvarna alltid förbinda sig att hålla gårdsbruksenheten oskiftad i sin ägo och i sin besittning. Dessutom måste de odla gårdsbruksenheten för gemensam räkning. Att skifta en gårdsbruksenhet till enheter som odlas separat, t.ex. genom samskifte, strider mot förpliktelserna i den förbindelse som avgetts. När en gårdsbruksenhet överlåts till två förvärvare ska båda förvärvarna uppfylla alla villkor som ställs på förvärvaren, ifall det är fråga om andra personer än makar. När makar förvärvar en gårdsbruksenhet tillsammans räcker det dock att endast en av dem uppfyller de villkor som ställs på förvärvaren.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att det av formuleringen tydligare framgår att alla förvärvare separat ska uppfylla de villkor som ställs på förvärvare i samband med en generationsväxlingsöverlåtelse eller en överlåtelse av mark som tillskottsmark när gårdsbruksenheten överlåts till två personer gemensamt. Dessa villkor gäller t.ex. ålder, yrkesskicklighet, biinkomster, boende, gårdsbruksenheten i fråga och odling på gårdsbruksenheten. Det föreslås att ordalydelsen i paragrafen också förtydligas så att det i fråga om två makar som är förvärvare räcker med att den ena maken uppfyller samtliga krav på en förvärvare. De föreslagna ändringarna ändrar inte paragrafens innehåll i sak.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det inte längre nämns att förvärvarna ska förbinda sig att behålla åkrarna oskiftade i sin besittning under den tid förbindelserna är i kraft, också när överlåtelser sker genom utarrendering av åkrarna som tillskottsmark. Det föreslås att ordalydelsen i momentet ändras, eftersom överlåtelse genom utarrendering av åkermark inte är en avträdelserform som ingår i systemet med avträdelsestöd efter år 2008.

Det föreslås att 3 mom., i vilket det föreskrivs om infriandet av förbindelser när en gårdsbruksenhet eller en åker överlåts till makar gemensamt, ska hållas oförändrat.

24 §. Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat. I paragrafen föreskrivs det om när en generationsväxling på en gårds-

bruksenhet undantagsvis kan genomföras så att det av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen kan överlåtas separata gårdsbruksenheter till flera förvärvare för att odlas separat. Också i sådana situationer krävs det att avträdaren avträder från hela sin gårdsbruksenhet på en gång.

Det föreslås att 1 mom. 2 punkten ändras så att den inkomst som fås från företagsverksamheten på de separata gårdsbruksenheter som bildas av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen ska uppgå till uppskattningsvis minst 25 000 euro per år och gårdsbruksenhet under de fem år som följer efter avträdelsen. Detta eurobelopp för företagsinkomsten kan anses räcka för att påvisa att den gårdsbruksenhet som bildats av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen i dessa situationer kan anses vara ekonomiskt livskraftig på det sätt som avses i systemet med avträdelsestöd. Det nuvarande minimikravet på 30 000 euro per gårdsbruksenhet har i praktiken visat sig vara för högt när den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse överlåts för att odlas som flera separata gårdsbruksenheter. Gränsen är trefaldig jämfört med hur stor inkomst det förutsätts att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten ska ge när gårdsbruksenheten har överlåts som en helhet till en eller flera förvärvare för att odlas gemensamt. Huruvida generationsväxlingen genomförs genom att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överlåts till två personer för att odlas gemensamt eller till två personer för att odlas separat får inte ha någon anmärkningsvärd inverkan på vad som efter avträdelsen förutsätts i fråga om gårdsbruksenhetens livskraft och den inkomst som företagsverksamheten på förvärvarens gårdsbruksenhet ger. Eftersom skifte av en gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse i regel inte kan anses vara förenlig med målen med systemet med avträdelsestöd, är det inte motiverat att sänka företagsinkomstgränsen mer än vad som föreslås. Gränsen är därmed fortfarande en aning högre per förvärvare när gårdsbruksenheten överlåts till två förvärvare för att odlas separat än när gårdsbruksenheten överlåts till två förvärvare för att odlas gemensamt, även om den gräns för inkomsten från företagsverksamheten på gårds-

bruksenheten som hänför sig till gårdsbruksenhetens livskraft, när gårdsbruksenheten överlåts till två personer gemensamt, stiger enligt den ändring som föreslås av 15 § 1 mom. 4 punkten.

25 §. Överlåtelse av renar till flera förvärvare. I paragrafen föreskrivs det om när den som upphör med att bedriva renhushållning kan överlåta sina renar till flera förvärvare. Enligt den gällande paragrafen kan överlåtelse till flera förvärvare ske endast vid generationsväxlingar.

Det föreslås att paragrafen ändras så att den renbesättning som är föremål för avträdelsen kan överlåtas som tillskottsrenar antingen som en hel besättning till en förvärvare eller i delar till flera förvärvare som uppfyller lagens villkor. När renarna överlåts till flera förvärvare är en förutsättning i situationer som motsvarar generationsväxlingar dock att det för varje förvärvare som en följd av avträdelsen bildas en renbesättning på minst 150 livrenar. När tillskottsrenar överlåts till flera förvärvare är en förutsättning dessutom, såsom i allmänhet vid överlåtelse av renar som tillskottsrenar, att varje förvärvare får minst 20 livrenar. Överlåtelse av renar till flera förvärvare separat är enligt gällande lagstiftning möjlig vid generationsväxlingar, och det är därför motiverat att avträdelse ska kunna genomföras på samma sätt också när renar överlåts som tillskottsrenar i samband med avträdelse.

Det föreslås också att paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar det nya innehållet i den föreslagna paragrafen.

26 §. Gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse och tillåtna undantag. Paragrafen innehåller bestämmelser om de områden som en avträdare kan behålla i samband med avträdelsen, även om utgångspunkten är att avträdelsen ska gälla all åkermark på gårdsbruksenheten.

Det föreslås att 2 mom. 2 punkten ändras så att en avträdare har rätt att utanför avträdelsen och för eget bruk lämna ett åkerområde som är högst två hektar stort eller av särskilda skäl något större än detta. Enligt den gällande lagen kan avträdaren behålla 10 procent av den åkerareal som är föremål för avträdelsen, dock inte mer än en hektar. Det föreslås vidare att bestämmelsen ändras så att

villkoren gällande användningsändamålet för det område som avträdaren behåller ska slopas. Enligt den gällande lagen kan avträdaren behålla ett åkerområde endast för odling av trädgårdsprodukter som behövs i det egna hushållet eller för byggnad av ett bostadshus.

Det är ändamålsenligt att tillåta att ett större åkerområde än i dagens läge får behållas utan begränsningar när det gäller användningsändamålet bl.a. för att det framöver inte är möjligt att överlåta mark som tillskottsområde genom utarrendering. I synnerhet i situationer där gårdsbruksenhetsens åkrar säljs som tillskottsområde till en annan person än en nära släkting, kan avträdarens rätt att, om han eller hon så önskar, behålla ett större område t.ex. runt driftscentrumet i någon mån öka överlåtelseerna av mark som tillskottsområde.

Att en avträdare behåller två hektar åkermark kan inte anses strida mot målen i lagen, eftersom det på den åkerareal som avträdaren behåller är förbjudet att bedriva jordbruk. Att ett område av denna storlek inte övergår till förvärvaren har inte heller någon betydande inverkan på livskraften hos den gårdsbruksenhet som en förvärvare får vid en generationsväxlingsöverlåtelse och inte heller på jordbrukets struktur vid generationsväxlingar eller vid överlåtelser av mark som tillskottsområde. Den föreslagna ändringen möjliggör dessutom att små åkerskiftet som inte lämpar sig för odling och som det inte är ändamålsenligt att överföra till en förvärvare kan förbli hos avträdaren för andra ändamål än odling. Att områden av det här slaget överförs till förvärvare har i praktiken varit problematiskt i vissa fall. Orsaken har ofta varit att området vad läget beträffar inte lämpar sig för förvärvarens användning eller att det till odlingsegenskaperna inte passar hans eller hennes produktionsinriktning. På en del av områdena är det dessutom svårt att i odlingen använda sig av moderna maskiner. Att utsluta sådana små områden ur jordbruksproduktionen stöder strukturomvandlingen inom jordbruket.

På grund av förslaget till ändring av 2 mom. föreslås det att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket det genom förordning av statsrådet kan föreskrivas när-

mare om i vilka situationer en avträdare har ett i 2 mom. avsett särskilt skäl att behålla ett över två hektar stort åkerområde för eget bruk. Detta ska vara möjligt t.ex. om det är fråga om en registerlägenhet som är åtskild från andra registerlägenheter och som det inte är ändamålsenligt att splittra. Det kan också bli aktuellt att behålla ett område om området i fråga har naturliga gränser eller utgör en del av en vårdbiotop eller om det finns ett annat motsvarande skäl till att området behålls. Att hela området lämpar sig dåligt för odling kan också utgöra ett särskilt skäl till att behålla ett åkerområde som är större än två hektar.

26 a §. Skifte av gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf om skifte av en gårdsbruksenhet till flera separata gårdsbruksenheter i samband med eller före en avträdelse.

I den gällande lagen är ett villkor för avträdelsestöd att avträdelsen gäller all åkermark på gårdsbruksenheten, och alla som äger gårdsbruksenheten ska därför upphöra med att bedriva jordbruk samtidigt när någon av ägarna ansöker om avträdelsestöd. Skifte av en gårdsbruksenhet mellan ägarna under de tre sista åren före avträdelsen har enligt vedertagen lagtolkning betraktats som sådan splittring av gårdsbruksenheten som strider mot målen med lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. I 11 § 2 mom. har det föreslagits att detta ska anges tydligare i lagen.

Enligt den nya 26 a § i lagförslaget ska en gårdsbruksenhet dock under vissa förutsättningar kunna skiftas antingen i och med att avträdelsen genomförs eller före avträdelsen. I dessa situationer hindrar inte skifte av gårdsbruksenheten att avträdelsestöd beviljas. Detta arrangemang ska tillåtas, om gårdsbruksenheten skiftas så att den bildar flera gårdsbruksenheter. Efter skifte av gårdsbruksenheten kan den lantbruksföretagare som äger en del avträda från den gårdsbruksenhet som bildats för honom eller henne genom att genomföra en generationsväxling i enlighet med 15 §, och de andra ägarna kan om de så önskar fortsätta att bedriva jordbruk på en separat gårdsbruksenhet eller överlåta sin gårdsbruksenhet till en annan

person än en förvärvare. När en generationsväxling genomförs på en skiftad andel tillämpas 23 § på antalet förvärvare.

Med skifte avses i detta sammanhang inte enbart fastighetsbildningsförrättningar, utan skifte kan också innebära upplösning av en beskattningssammanslutning som består av olika registerlägenheter och delar av dessa, samskifte av registerlägenheter eller ägararrangemang mellan ägare, t.ex. byten. Det är dock viktigt att avträdaren har ägt en del av en sådan lantbrukshelhet där det har bedrivits jordbruk för gemensam räkning som en del av samma ekonomiska helhet. Andelen har kunnat omfatta olika registerenheter, en viss del eller andel av dessa eller byggnader. Med en gårdsbruksenhet som skiftas avses en enhet som motsvarar det som avses med gårdsbruksenhet t.ex. i 2 a § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001). Motsvarande kriterier ska å sin sida också tillämpas på den gårdsbruksenhet som bildas. Detta innebär att det till förvärvaren bör överföras, och hos var och en av de andra delägarna i gårdsbruksenheten förbli, en helhet som funktionellt sett kan vara en självständig enhet. Förvärvaren ska därmed överta besittningen av klart definierade områden och byggnader som kan betraktas som en gårdsbruksenhet också när förvärvaren och de ägare som förblir på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse fortsätter att bedriva jordbruk för gemensam räkning. Det är då möjligt att kontrollera om den gårdsbruksenhet som skiftas bildar sådana helheter som kan ge den inkomst på 25 000 euro som krävs. Det är då också möjligt för de ägare av gårdsbruksenheten som blivit kvar att i sinom tid genomföra en generationsväxling på den del av gårdsbruksenheten som förblir i deras ägo, att överlåta den till samma förvärvare som avträdaren överlät sin andel av gårdsbruksenheten till eller att överlåta den som tillskottsområde till ett annat område eller helt och hållet för andra ändamål än jordbruksverksamhet. Huruvida de personer som upphör med att bedriva jordbruk senare har möjlighet att få avträdelsestöd med grund i avträdelsen bestäms enligt de bestämmelser som gäller vid tidpunkten i fråga. Det är med stöd av den föreslagna lagen möjligt att få stöd, om andelen utgör en

funktionellt sett självständig gårdsbruksenhet och det på den genomförs en generationsväxling eller om andelen överläts som tillskottsområde till en existerande gårdsbruksenhet.

Det är möjligt att genomföra skifte av en gårdsbruksenhet på det sätt som avses ovan, om den består av gårdsbruksenheter som ursprungligen byggts separat. Det är dessutom möjligt att genomföra skifte av en gårdsbruksenhet, om den bildar separata gårdsbruksenheter som det inte är ändamålsenligt att odla gemensamt med beaktande av lägenheternas ägarförhållanden, avståndet mellan lägenheterna, produktionsinriktningen eller andra med dem jämförbara omständigheter. Det förutsätts dessutom att företagsinkomsten från den gårdsbruksenhet som skiftas beräknas kunna överstiga 50 000 euro om året och att företagsinkomsten från den gårdsbruksenhet som bildas av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen kan beräknas utgöra minst 25 000 euro per år under de fem år som följer efter avträdelsen. I fråga om beräkandet och bedömningen av företagsinkomsten från den gårdsbruksenhet som ska skiftas och från den separata gårdsbruksenhet som bildas och som är föremål för avträdelse och i fråga om affärsplanen tillämpas i tillämpliga delar det som föreskrivs när det gäller generationsväxlingsöverlåtelser.

33 §. Utredningar som ska bifogas ansökan. I paragrafen föreskrivs det om vilka utredningar som ska bifogas ansökan utöver utkastet till överlåtelsehandling eller ett preliminärt avtal och en utredning om förvärvarens förbindelser.

Det föreslås att det i 1 mom. ska beaktas de ändringar som föreslås när det gäller de kommunala landsbygdsnäringsmyndigheternas uppgifter enligt 35 §. Kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter ska inte längre när avträdare ansöker om avträdelsestöd avge utlåtanden om huruvida villkoren för avträdelsestöd uppfylls. I enlighet med den gällande lagen har kommunens landsbygdsnäringsmyndighet gett utlåtande om ansökan och bifogat sitt utlåtande till gårdsbruksblanketten 101A, som hänför sig till ansökan om jordbrukarstöd, och till jordbruksskiftesblankett 102B, som hänför sig till stödansökan. Av dessa framgår t.ex. åkerarealen på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse

sen och andra uppgifter i anslutning till produktionen på gårdsbruksenheten. Enligt det nya 1 mom. i förslaget ska avträdaren själv till sin ansökan foga motsvarande utredningar om de stöd som han eller hon söker och som grundar sig på åkerbruk.

Det föreslås att 2 och 3 mom., som innehåller bestämmelser om de utredningar som boplag förutsätts lämna, ska hållas oförändrade. I 4 mom. föreskrivs det om den utredning som ska bifogas ansökan när makar som bedriver renhushållning upphör med verksamheten vid olika tidpunkter i enlighet med den nya 17 a §. För att det ska kunna utredas om förutsättningar för avträdelsetöd föreligger ska till ansökan bifogas ett intyg av en renvärd i det renbeteslag där avträdaren och dennes make är delägare. I renvärdens intyg ska det uppges hur många renar vardera maken äger enligt den senaste renlängden samt vilka renköp som genomförts mellan makarna de senaste fem åren innan ansökan om avträdelsetöd anhängiggjordes. Genom förordning av statsrådet föreskrivs med stöd av 54 § 1 renskötsellagen (848/1990) om skyldigheten att utförda intyg.

Bestämmelserna i 5 mom. motsvarar det gällande 4 mom.

34 §. Anhängiggörande av ansökan. I paragrafen föreskrivs det om vem som tar emot ansökningar om avträdelsetöd och om tidpunkten för när en ansökan anhängiggörs. De ändringar som föreslås i paragrafen föranleds av att det i 35 § i lagförslaget inte längre föreskrivs att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ska ge utlåtanden. Av denna orsak ska ansökan inte längre först behöva lämnas till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, om ansökan har lämnats till något annat organ. Ansökan anhängiggörs dock fortfarande när den har lämnats till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet.

Det föreslås att 1 mom. ändras utgående från det som sagts ovan så att ansökan i första hand lämnas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt eller dess ombud, inte till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet såsom i den gällande lagen. Ansökan föreslås då bli anhängiggjord när den har anlänt till pensionsanstalten eller dess ombud. Det föreslås vidare att momentet ändras så att det inte längre står något om ombud som pensionsan-

stalten har bemyndigat, utan om pensionsanstaltens ombud, eftersom ombuden nuförtiden är anställda hos pensionsanstalten. Motsvarande ändring görs också i 2 och 3 mom.

Det föreslås dessutom att 2 mom. ändras så att en ansökan utöver till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt eller dess ombud också ska kunna lämnas till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, som utan dröjsmål ska skicka ansökan jämte bilagor till pensionsanstalten. Detta innebär att pensionsanstalten och dess ombud i fortsättningen är de instanser som tar emot ansökningar i första hand, inte kommunens landsbygdsnäringsmyndighet. Dessutom föreslås att arbets- och näringscentralen, från och med 2010 närings-, trafik- och miljöcentralen i fortsättningen inte längre ska fungera som mottagare av ansökningar om avträdelsetöd, eftersom det inte längre kan anses nödvändigt eller ändamålsenligt med tanke på behandlingen av ansökningarna om avträdelsetöd. I den finska texten korrigeras dessutom ett skrivfel som gäller den dag då ansökan har anlänt och blivit anhängiggjord.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att endast Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt eller pensionsanstaltens ombud ska kunna be den som ansöker om avträdelsetöd att inom utsatt skälig tid lämna en tilläggsutredning som behövs för att ett ärende i anslutning till ansökan om avträdelsetöd ska kunna avgöras. Enligt den gällande lagen kan också kommunens landsbygdsnäringsmyndighet och arbets- och näringscentralen be om en tilläggsutredning. Detta är inte längre nödvändigt i och med att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet med anledning av den ändring som föreslås i 35 § inte längre ska ge något utlåtande om ansökan om avträdelsetöd och arbets- och näringscentralen, i fortsättningen närings-, trafik- och miljöcentralen på grund av ändringen i 2 mom. inte längre tar emot ansökningar om avträdelsetöd. Det föreslås att det till 3 mom. fogas att också Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts ombud kan be att den som ansöker om avträdelsetöd lämnar tilläggsutredningar till ansökan. Då kan ett ombud som vid mottagandet av ansökan märker att det krävs tilläggsutredningar för att ärendet ska kunna avgöras be sökanden att skicka dem som bilaga till ansökan, och

ombudet kan samtidigt meddela sökanden vilka utredningar som krävs. Detta skulle minska antalet bristfälliga ansökningar och försnabba behandlingen av ansökningar om avträdelsetöd.

Det föreslås att 4 mom., i vilket det föreskrivs om följderna av att den som ansöker om stöd inte lämnar en tilläggsutredning som begärts av honom eller henne, ska hållas oförändrat.

35 §. Utlåtanden. I paragrafen föreskrivs det om sådana utlåtanden av kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, arbets- och näringscentralen och Renbeteslagsföreningen som ska bifogas ansökan om avträdelsetöd och som handlar om huruvida det finns förutsättningar att bevilja avträdelsetöd. Det föreslås att paragrafen ändras så att det inte längre ska krävas något utlåtande av kommunens landsbygdsnäringsmyndighet. Förutsättningarna för beviljande av avträdelsetöd ska endast granskas hos Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, som dock vid behov ska kunna be de ovan nämnda instanserna om utlåtanden beträffande villkoren för avträdelsetöd. Den föreslagna ändringen försnabbar behandlingen av ansökningar om avträdelsetöd och minskar landsbygdsnäringsmyndighetens arbete och de kostnader som arbetet orsakar. I och med att inget utlåtande längre behövs kan det bli så att en större del av ansökningarna lämnas till de lokala ombuden för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som när de tar emot ansökningarna kan kontrollera om ansökan har fyllts i enligt anvisningarna och om alla behövliga handlingar fogats till ansökan. Eftersom Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt kan ge sina ombud noggranna anvisningar om hur en ansökan om avträdelsetöd ska tas emot, kan antalet bristfälliga ansökningar på detta sätt minskas, vilket skulle försnabba behandlingen av ansökningar om avträdelsetöd och minska de kostnader som utredningsarbetet orsakar pensionsanstalten.

Paragrafens 1 mom. ska enligt lagförslaget ändras så att pensionsanstalten vid behov kan be att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet eller arbets- och näringscentralen ska ge ett utlåtande om huruvida villkoren för avträdelsetöd uppfylls. Om avträdelsetöden bedrivs renhushållning, kan pensionsanstalten

även begära Renbeteslagsföreningens utlåtande om ansökan. Ett utlåtande av kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ska därmed inte i fortsättningen fogas till alla ansökningar om avträdelsetöd. De instanser som vid behov ska ge utlåtanden är de samma som i den gällande lagstiftningen.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det i momentet anges att pensionsanstalten avgör en ansökan om avträdelsetöd när den har fått ett sådant utlåtande som avses ovan. Motsvarande bestämmelse ingår i 3 mom. i den gällande lagen.

Det föreslås att det bemyndigande som ingår i den gällande paragrafens 4 mom. och som ger möjlighet att genom förordning av statsrådet vid behov föreskriva närmare om förfarandet vid givande av utlåtanden ska tas in som 3 mom.

42 §. Ändring av avträdelsetödets grundbelopp till ålderspension. I paragrafen föreskrivs om ändring av avträdelsetödets grundbelopp till ålderspension, om att den pension som tjänats in och som inte har beaktats i avträdelsetödets belopp läggs till ålderspensionen, om uppskjutande av tidpunkten för när ålderspension börjar betalas ut och om livslängdskoefficientens inverkan när grundbeloppet ändras till ålderspension.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna om livslängdskoefficient i 82 och 83 § i lagen om pension för arbetstagare tillämpas när avträdelsetödets grundbelopp ändras till ålderspension. Syftet med livslängdskoefficienten är att anpassa pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden. Enligt lagen om pension för arbetstagare tillämpas livslängdskoefficienten på invalidpensionen när den omvandlas till ålderspension. Eftersom avträdelsetödets grundbelopp fastställs på samma sätt som invalidpension så att det är lika stort som den invalidpension som skulle ha beviljats en lantbruksföretagare enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, om han eller hon när avträdelsetöden genomförts hade haft rätt till full invalidpension, ska livslängdskoefficienten också tillämpas när grundbeloppet ändras till ålderspension, detta enligt 42 § i den gällande lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk.

Lagen om pension för arbetstagare, lagen om sjömanspensioner (1290/2006), lagen om

pension för företagare (1262/2006) och lagen om pension för lantbruksföretagare har ändrats så att dessa ändringar kommer att förbättra nivån på invalidpensionen för personer som blir arbetsoförmögna som unga och förhindra att pensionen minskar då invalidpensionen omvandlas till ålderspension. Tillämpningen av livslängdskoefficienten kommer i fråga om invalidpensioner att ändras på så sätt att koefficienten inte alls tillämpas på invalidpensioner som börjat före år 2010 och från och med år 2010 tillämpas i lindrigare form då invalidpensionen börjar. Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2010. Livslängdskoefficienten börjar inverka först vid sådana invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat år 2010 eller senare.

I 82 § i lagen om pension för arbetstagare, sådan den lyder ändrad i lag 627/2009, föreskrivs att paragrafen innehåller bestämmelser om att den pension som intjänats fram till det att arbetsoförmågan börjar anpassas till förändringen i den förväntade livslängden med en livslängdskoefficient. Livslängdskoefficienten ska inte tillämpas på invalidpensionen i sin helhet, endast på den del som intjänats. Förändringen förbättrar nivån på ålderspensionen efter invalidpension, eftersom pensionen inte längre omvandlas med en livslängdskoefficient när ålderspensionen börjar. Invalidpensionen fortsätter alltså som en lika stor ålderspension när personen vid 63 års ålder uppnår arbetspensionsålder. Lagen om pension för lantbruksföretagare har ändrats på motsvarande sätt genom lag 632/2009.

Eftersom avträdelsestödet grundbelopp bestäms på samma sätt som invalidpensionen, bör ovanstående ändringar som gäller invalidpensionen också gälla avträdelsestödet grundbelopp. Avträdelsestödet grundbelopp är enligt 29 § 1 mom. i den gällande lagen lika stort som den invalidpension som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare skulle ha beviljats lantbruksföretagaren, om han eller hon när avträdelsen skedde hade haft rätt till full invalidpension. Livslängdskoefficienten ska med stöd av lagens 29 § och 82 § i lagen om pension för arbetstagare, som det föreslås att ska ändras, tillämpas på avträdelsestödet grundbelopp redan när av-

trädelsestödet beviljas. Därför föreslås det att 42 § 3 mom. upphävs som obehövligt.

43 §. När betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör. I paragrafen finns bestämmelser om att betalningen av kompletteringsdelen upphör när mottagaren fyller 65 år eller i det fall att mottagaren beviljas arbets- eller folkpension, eftersom den leder till att kompletteringsdelen dras in.

Det föreslås att hänvisningen i 4 mom. ska ändras. I momentet hänvisas det till 1 mom., medan hänvisningen borde avse 2 mom. Det föreslås vidare att 5 mom. upphävs, eftersom momentets innehåll enligt lagförslaget ska flyttas till ett nytt 43 a § 2 mom.

43 a §. Tidpunkten för när betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör och när betalningen av kompletteringsdelen återupptas. I lagen föreslås en ny paragraf om tidpunkten för när betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel ska upphöra. I paragrafen föreskrivs det dessutom att betalningen av kompletteringsdelen återupptas, om den pension som lett till att kompletteringsdelen dragits in upphör. Den föreslagna nya bestämmelsen ska också tillämpas på avträdelsestöd som beviljats åren 2007—2010. Bestämmelsen föreslås gälla mottagare av avträdelsestöd vilka beviljas sådan pension som medför att betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör och som börjar den dag lagen träder i kraft eller därefter.

Det föreslås att 1 mom. ska innehålla en bestämmelse om från vilken tidpunkt betalningen av kompletteringsdelen ska upphöra. Enligt förslaget ska betalningen av kompletteringsdelen upphöra när den pension som medför att kompletteringsdelen dras in börjar. Betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör när avträdelsestödet mottagare beviljas arbets- eller folkpension. Bestämmelser om detta finns i 43 § i den gällande lagen, och det föreslås inte att lagen ändras vad detta beträffar. Betalningen av kompletteringsdelen upphör enligt vedertagen lagtolkning med stöd av gällande lag vid ingången av den månad som följer efter att pensionsbeslutet meddelades, dvs. från det att folkpension eller arbetspension beviljas. Om pension beviljas så att den börjar vid en tidpunkt som är senare än tidpunkten för beviljandet, upphör betalningen av komplette-

ringsdelen dock vid tidpunkten för när pensionen verkligen börjar.

Syftet med den bestämmelse som handlar om att kompletteringsdelen dras in är att förhindra att det betalas ut överlappande förmåner utan grund. Om pension beviljas retroaktivt, dras dock inte kompletteringsdelen in retroaktivt enligt den gällande lagen, vilket leder till att pensionstagaren under samma tid får både avträdelsestödet kompletteringsdel och sådan pension som medför att kompletteringsdelen dras in. Bestämmelserna om beviljande av ålderspension har ändrats så att ålderspension kan beviljas retroaktivt tre månader. Om en person gör upp en ansökan om ålderspension så att han eller hon anhåller om ålderspension retroaktivt, kan personen få ålderspension och avträdelsestödet kompletteringsdel parallellt, i och med att kompletteringsdelen kan dras in först från ingången av den månad som följer efter att beslutet om ålderspension meddelades. När det gäller invalidpensioner har parallell betalning förekommit redan tidigare, men i dessa situationer kan den som ansöker om pension inte själv påverka när hans eller hennes arbetsförmåga anses ha börjat och från vilken tidpunkt han eller hon beviljas pension som medför att kompletteringsdelen dras in.

För att ovanstående missförhållande ska rättas till föreslås det att avträdelsestödet kompletteringsdel ska dras in vid den tidpunkt pensionen börjar och inte först från det att pensionen beviljas, när pension beviljas retroaktivt. Då får pensionstagaren inte två parallella förmåner som utesluter varandra. Genom att lagen ändras på förslaget sätt förhindrar man att avträdelsestöd betalas utan grund och att pensionstagaren får en ogrundad förmån som inte kan återkrävas av honom eller henne.

När en mottagare av avträdelsestöd retroaktivt beviljas pension som medför att kompletteringsdelen dras in och betalningen av kompletteringsdelen upphör från det att pensionen börjar, ska den kompletteringsdel som betalats utan grund återkrävas av pensionstagaren.

Det föreslås att 2 mom. ska innehålla en bestämmelse om att betalningen av kompletteringsdelen kan inledas på nytt från ingången av den månad som följer på pensionens

upphörande när pensionen medfört att kompletteringsdelen dragits in. Ett motsvarande bestämmelse ingår i den gällande lagens 43 § 5 mom. som det har föreslagits att upphävas.

51 §. Förvärvarens skyldighet att lämna uppgifter. I paragrafen föreskrivs det om förvärvarens skyldighet att meddela Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt om han eller hon avbryter eller upphör med infriandet av villkoren i en odlingsförbindelse. Det föreslås att ordalydelsen i paragrafen preciseras.

53 §. Återkrav av avträdelsestöd. Paragrafen innehåller bestämmelser om återkrav av avträdelsestöd som har betalats utan grund. Det föreskrivs separat om återkrav i de fall där den grundlösa betalningen av avträdelsestöd beror på att avträdelarens förvärvsinkomstgräns har överskridits och likaså om återkrav av andra skäl. Vid prövning av återkrav som har samband med överskridning av förvärvsinkomstgränsen är en avgörande fråga om avträdelsestöd har betalats utan grund för högst tre månader eller för en längre tid än så. Om avträdelsestöd i dessa situationer har betalats utan grund för över tre månader, kan man avstå från återkrav delvis eller helt endast i undantagsfall där överskridningen av förvärvsinkomstgränsen har varit liten, där beloppet av det avträdelsestöd som återkrävs är större än förvärvsinkomsten under motsvarande tid och där det bör anses oskäligt att återkräva hela beloppet. När en grundlös betalning av avträdelsestöd har berott på annat än en överskridning av förvärvsinkomstgränsen, kan man avstå från återkrav helt eller delvis, om det kan anses skäligt med beaktande av helhetssituationen och mottagaren av avträdelsestödet inte har orsakat den grundlösa betalningen genom svikligt förfarande. Det är också möjligt att avstå från återkrav, om det belopp som ska återkrävas är ringa.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska återkräva avträdelsestöd som betalats för mycket, om det har betalats utan grund eller till ett för stort belopp. Detta är redan med stöd av den gällande lagen huvudregeln i alla återkravssituationer. Paragrafens ordalydelse ändras dock så att den motsvarar liknande återkravsbestämmelser i folkpensionslagen och

lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det alltid är möjligt att avstå från återkrav delvis eller helt, om detta anses skäligt och om den grundlösa betalningen av avträdelsestöd inte har berott på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädares sida eller om det belopp som har betalats utan grund är ringa. Vid prövning av om återkravet ska jämkas finns det inte längre någon skild bestämmelse om återkrav av det avträdelsestöd som har betalats utan grund i och med att förvärvsinkomstgränsen har överskridits och inte heller någon månadsgräns gällande hur länge förvärvsinkomstgränsen har överskridits. Enligt den föreslagna ändringen ska en jämkning av det avträdelsestöd som betalats utan grund prövas på samma grunder i alla situationer, oberoende av vad den grundlösa betalningen har berott på. De orsaker som lett till grundlös betalning av avträdelsestöd ska dock beaktas som en faktor vid prövning av om återkravet ska jämkas.

När förvärvsinkomstgränsen för den som får avträdelsestöd har överskridits är det med stöd av den gällande lagen inte alltid i praktiken möjligt att återkräva avträdelsestöd som betalats utan grund, även om det fanns motiveringar för jämkning med stöd av en återkravsbestämmelse som tillämpas i andra situationer. Av denna orsak kan en del av dem som får avträdelsestöd och som befinner sig i en liknande situation bli föremål för återkrav, medan andra inte blir föremål för återkrav av avträdelsestöd som betalats utan grund. Detta gäller i synnerhet dem som upprepade gånger har kortvariga anställningar, och det finns många av dem bland de som är mottagare av avträdelsestöd. Vid prövning av återkrav av avträdelsestöd som hänför sig till en överskridning av förvärvsinkomstgränsen måste olika grunder bedömas beroende på hur lång överskridning det är fråga om. Lösningen påverkas dessutom av i vilket skede Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt blir får kännedom om saken, dvs. om det vid det laget är fråga om fler än tre månader av överskridning.

Den bestämmelse som gäller återkrav i anslutning till en överskridning av förvärvsinkomstgränsen för avträdelsestöd är annorlun-

da än de bestämmelser som handlar om återkrav av andra förmåner. Om man vid prövningen av återkrav i ärenden som rör förvärvsinkomstgränsen för avträdelsestöd kunde beakta helheten på ett annat sätt än i dagens läge, skulle antalet personer som missgynnas av situationen minska när det gäller återkrav i anslutning till en överskridning av förvärvsinkomstgränsen. Dessutom skulle mottagare av avträdelsestöd som befinner sig i liknande situationer behandlas på samma sätt både när det fattas beslut om återkrav av avträdelsestöd och när det avstås från återkrav. Om avträdelsestöd i alla situationer kunde återkrävas också bara delvis, kunde det belopp som återkrävs bättre anpassas till hur stor försummelse det är fråga om vid en överskridning av förvärvsinkomstgränsen.

Enhetliga jämningsgrunder i alla återkravssituationer kombinerat med att det är möjligt att också endast delvis genomföra återkrav leder till ett skäligare och rättvisare slutresultat för den mottagare av avträdelsestöd som överskridit sin förvärvsinkomstgräns. Mottagare som befinner sig i liknande situationer behandlas då inte heller på olika sätt. När jämkning av återkrav prövas kan man också efter den föreslagna ändringen beakta samma faktorer som i dagens läge. Vid prövning av jämkning ska man därmed alltid som utgångsläge beakta att syftet med en förvärvsinkomstgräns är att begränsa förvärvsinkomsterna samtidigt som avträdelsestöd betalas och att detta meddelas till dem som anhåller om avträdelsestöd redan genom ett förhandsbeslut innan han eller hon har beslutat att upphöra med verksamheten med hjälp av avträdelsestöd. Dessutom ska det beaktas att den som får avträdelsestöd är skyldig att anmäla sina förvärvsinkomster. Andra faktorer som ska beaktas är t.ex. de omständigheter som lett till att förvärvsinkomstgränsen har överskridits, överskridningens längd, överskridningar som upprepats, antalet överskridningar och inkomstbeloppet i förhållande till avträdelsestödet belopp. När beslut fattas kan omständigheterna som helhet utgöra grund för avgörandet i alla situationer, oavsett i vilket skede Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har fått kännedom om upprepade eller flera månader långa överskridningar. Också stödtagarens ekono-

miska situation, livssituation och sociala förhållanden kan beaktas, i motsats till i dag.

Om bestämmelsen om återkrav ändras på föreslaget sätt, kommer den bestämmelse om återkrav som hänför sig till förvärvsinkomstgränsen för avträdelsetöd att bättre motsvara sådana bestämmelser om återkrav av ogrundade förmåner som hänför sig till betalningen av andra motsvarande förmåner. Begränsningar i förvärvsverksamheten hänför sig till förmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa liksom till avträdelsetödet, och mottagaren är i bägge systemen skyldig att anmäla förmånernas belopp. Därför är det motiverat att ändra bestämmelsen på föreslaget sätt så att formuleringen överensstämmer med motsvarande bestämmelse i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Också den bestämmelse i folkpensionslagen som handlar om återkrav motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Avträdelsetödet är dock ett sådant statligt stöd som avses i artikel 87 i EG-fördraget. Begränsningarna i gemenskapens lagstiftning, däribland bestämmelserna om återkrav samt rättspraxisen, gäller också detta stöd på samma sätt som andra företagsstöd. Om för mycket avträdelsetöd har betalats så att det betalda stödet inte är förenligt med EG:s regler om statligt stöd, finns det ingen motivering till att avstå från återkrav, även om det belopp som betalats för mycket beror på att en myndighet eller en annan offentlig aktör har begått ett misstag. EG-lagstiftningen och EG-domstolens rättspraxis har i riksdagen utretts i jord- och skogsbruksutskottets betänkande 14/2006, till vilket det också hänvisas i jord- och skogsbruksutskottets betänkande 6/2007 som handlar om lagen om strukturstöd till jordbruket. Jämkningsen ska således begränsas till situationer där beviljandet och betalningen av stödet inte har stridit mot de regler om statligt stöd till jordbruket på basis av vilka stödsystemet och en ändring av det kan godkännas. Det gällande systemet med avträdelsetöd baserar sig på kommissionens meddelande om gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007—2013, i enlighet med vilket det på stödet tillämpas sådana villkor som överensstämmer med villkoren om delfinansierade

stöd i artikel 23 i rådets förordning (EG) nr 1698/2005. Dessa villkor gäller det att en jordbrukare helt och hållet upphör med att bedriva jordbruk samt avträdares ålder, förvärvaren och förvärvarens ålder. Ett stöd som har beviljats med grund i en avträdelsetöd där förvärvaren inte från första början har uppfyllt villkoren för beviljande av stöd kan inte vara föremål för jämkning. I paragrafens 3 mom. finns bestämmelser om dessa situationer.

Det föreslås vidare att 2 mom. ändras så att det där föreskrivs att det är möjligt att avstå från återkrav helt efter att ett beslut om återkrav har meddelats. Detta är möjligt när det inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkravet med hänsyn till mottagarens ekonomiska situation eller när fortsatt återkrav skulle orsaka oskäliga kostnader i förhållande till det avträdelsetöd som inte ännu indrivits. Detta är också möjligt enligt bestämmelserna om återkrav i folkpensionslagen och lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och därför är det motiverat att man för avträdelsetödets del kunde handla på samma sätt i situationer där det är uppenbart att mottagaren av avträdelsetödet inte förmår betala tillbaka det belopp som återkrävs eller att indrivningen skulle orsaka oskäliga kostnader i förhållande till det belopp som indrivs. EG:s regler om statligt stöd begränsar på motsvarande sätt möjligheten att avstå från återkrav helt.

Det föreslås att bestämmelsen i 2 mom. i lagförslaget ska tillämpas med ovan nämnda begränsningar på samma sätt som motsvarande bestämmelse i folkpensionslagen och lagen om utkomstskydd för arbetslösa är avsedd att tillämpas enligt de motiveringar som anges i regeringspropositionerna bakom dessa lagar. När man avstår från återkrav efter att ett beslut om återkrav har meddelats är det fråga om en ny lägesbedömning som görs efter beslutet om återkrav. Att man avstår från återkrav efter att ett tidigare beslut om återkrav har meddelats grundar sig alltid på prövning från fall till fall, och ett nytt beslut meddelas då i ärendet. Det är möjligt att avstå från återkrav, om återkravsåtgärderna länge har varit resultatlösa och om det är sannolikt att det penningbelopp som inte har betalats inte kommer att återfås även om åt-

gårderna skulle fortgå. Vid bedömningen av hur resultatrika återkravsåtgärderna har varit beaktas, i fråga om återkravsfordringar som länge har indrivits, de åtgärder som redan har vidtagits samt stödtagarens ekonomiska ställning och andra omständigheter. Om det inte kan bedömas att dessa har förändrats på ett sätt som ger indrivningen större resultat, är det möjligt att helt avstå från att driva in den del av fordringarna som kvarstår.

Det är också möjligt att avstå från återkrav, om det utgående från uppgifter om stödtagarens ekonomiska ställning eller tidigare indrivningsresultat kan antas att fortsatta indrivningsåtgärder skulle orsaka oproportionerligt stora administrativa utgifter. Så är fallet t.ex. när det penningbelopp som indrivs bedöms vara mindre än indrivningskostnaderna. Att det avstås från återkrav kan dock inte motiveras enbart med att betalningen sker långsamt. Man bör t.ex. inte i regel avstå från indrivning när det är fråga om en fordring som betalas tillbaka i regelbundna små rater. När resultaten av återkravet bedöms bör man beakta att återkravet i allmänhet ska ha pågått flera år, under vilka det gjorts flera försök till indrivning. Endast i de fall det slutligt och absolut kan konstateras att återkravsåtgärderna är resultatlösa blir det aktuellt med att avstå från återkravet i en situation där det belopp som betalats för mycket och som återkrävs har orsakats av svikligt förfarande från stödtagarens sida. Också i sådana fall bör det vid behov kunna bevisas att alla administrativa medel har utnyttjats fullt ut för att återkravet skulle kunna drivas igenom.

Det föreslås att paragrafen i sin nya utformning också ska tillämpas på avträdelsestöd som beviljats åren 2007—2010. De ändrade bestämmelserna ska dock endast tillämpas när en åtgärd som kan följas av återkrav har vidtagits efter den föreslagna lagens ikraftträdande.

67 §. Kostnader för verkställigheten av lagen. I paragrafen föreskrivs det om betalningen av kostnaderna för avträdelsestöd och de förvaltningskostnader som verkställandet av systemet med avträdelsestöd medför. De kostnader för avträdelsestöd jämte förvaltningskostnader som verkställigheten av lagen åsamkar betalas av statens medel. Bestäm-

melser om detta finns i 1 mom. som hålls oförändrat i likhet med 3 mom., i vilket det föreskrivs om förskott som staten betalar. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom sitt beslut på ansökan av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt grunderna för beräkning av de kostnader som verkställandet av systemet med avträdelsestöd åsamkar pensionsanstalten, dvs. förvaltningskostnaderna.

EU:s regler om statligt stöd hänför sig till verkställandet av systemet med avträdelsestöd bl.a. på så sätt att de ersättningar som den offentliga förvaltningen betalar till dem som producerar sådana tjänster som ansluter sig till offentliga ekonomiska ändamål och som inte utsätts för konkurrens är möjliga endast med de begränsningar som gemenskapslagstiftningen anger. De s.k. förvaltningskostnader som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska få för verkställandet ska betraktas som ersättningar, och på dessa tillämpas riktlinjerna för ersättningar som betalas för tjänster i anslutning till allmänna ekonomiska ändamål. För sådana här ersättningar krävs enligt kommissionens beslut om tillämpningen av artikel 86.2 i EG-fördraget på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt intresse (2005/842/EG) bl.a. att de metoder som används för beräkning av ersättningen för tjänsterna ska vara noggrant fastställda på förhand och att ersättningen inte är större än kostnaderna så att den leder till överkompensation. Enligt artikel 6 andra stycket ska medlemsstaterna kräva att det berörda företaget återbetalar all eventuell överkompensation och metoderna för beräkning av ersättningen ska ses över för framtida behov. Om överkompensationen inte överstiger 10 procent av den årliga ersättningen, får den föras över till följande ettårsperiod och dras av från den ersättning som ska betalas för perioden. Enligt gemenskapens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (EUT 2005 C 297/04) är det också möjligt att ersättningarna jämnas ut först under en tid av fyra år, men då måste ersättningarna meddelas kommissionen.

Det föreslås att 2 mom. med anledning av det som angetts ovan ska ändras så att det i

momentet fastställs på vilket sätt de förvaltningskostnader som pensionsanstalten ska få ersättning för bildas och vilka av de kostnader som pensionsanstalten åsamkas som kan ersättas som förvaltningskostnader. Genom en förordning av statsrådet preciseras vilka förvaltningskostnader som ersätts. Avsikten är inte att ändra sakinnehållet i eller verkställandet av de bestämmelser som rör fastställandet och betalningen av förvaltningskostnader.

Det föreslås att paragrafen ska få ett nytt 4 mom., enligt vilket staten har rätt att återkräva ersättning som betalats till pensionsanstalten för förvaltningskostnaderna till den del ersättningen överstiger de faktiska kostnader som pensionsanstalten har åsamkats på grund av skötseln av avträdelsetödsfrågor. Om de sammanlagda ersättningar som betalats under fyra år likväl inte överstiger det totala beloppet av de skäligen förvaltningskostnader som betalas för hela tiden, ska den årliga överskridningen inte återkrävas hos pensionsanstalten det följande året, utan överskridningen av de skäligen förvaltningskostnaderna och återkravet av ersättning som betalats till för stort belopp sker först utifrån perioden på fyra år. Det är inte ändamålsenligt att utjämningen genomförs genast det följande året efter överskridningen, eftersom utgifterna för informationssystemet kommer att vara betydande särskilt i det inledande skedet, men jämnas sedan ut under de närmaste åren efter att systemet införts. Då ska överkompensationen för det första året återkrävas först det femte året, när de betalda ersättningarna för alla de fyra föregående åren har kontrollerats. Återbetalning ska inte heller krävas, om överskridningen har orsakats av oförutsedda extra kostnader som inte har berott på pensionsanstalten, om dessa kan beaktas i de skäligen förvaltningskostnader som fastställs för följande fyraårsperiod. Sådana extra kostnader kan vara exempelvis sådana betydande ändringar av informationssystemen som påverkar avträdelsetödet och beror på ändringar av lagstiftningen gällande arbetspensionssystemet.

Dessa ändringsförslag hänförs sig till ovan nämnda EU-bestämmelser.

1.2 Lagen om ändring av lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare

23 §. Paragrafen innehåller bestämmelser om att betalningen av avträdelsetödets kompletteringsdel upphör när den som får avträdelsetöd beviljas sjukpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna eller folkpensionslagen. Betalningen av kompletteringsdelen upphör från ingången av den månad som följer efter att ett beslut om beviljande av folkpension eller arbetspension har meddelats, dvs. från det att pensionen beviljas. Om pension beviljas så att den börjar vid en tidpunkt som är senare än tidpunkten för beviljandet, upphör betalningen av kompletteringsdelen dock vid tidpunkten för när pensionen verkligen börjar. Syftet med den bestämmelse som handlar om att kompletteringsdelen dras in är att förhindra att det betalas ut överlappande förmåner utan grund. Om annan pension beviljas retroaktivt, dras dock inte kompletteringsdelen in retroaktivt enligt den gällande lagen, vilket leder till att pensionstagaren under samma tid får både avträdelsetödets kompletteringsdel och sådan pension som medför att kompletteringsdelen dras in.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Det gällande 3 mom. blir samtidigt 4 mom. Det nya 3 mom. föreslås innehålla en bestämmelse om från vilken tidpunkt betalningen av kompletteringsdelen ska upphöra. Det föreslås att betalningen av kompletteringsdelen ska upphöra när den pension som medför att kompletteringsdelen dras in börjar. Det föreslås dessutom att 3 mom. ska innehålla bestämmelser om möjligheten att beakta en för stor kompletteringsdel som betalats utan grund som en delbetalning av den arbetspension som betalas retroaktivt. Den föreslagna ändringen motsvarar den ändring som föreslås av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk när det gäller att betalningen av kompletteringsdelen ska upphöra, i och med att bestämmelserna om att betalningen av kompletteringsdelen upphör har samma innehåll i de båda lagarna. Med stöd av den föreslagna ändringen behandlas alla mottagare av avträdelsetöd på samma sätt oberoende av när och med stöd av vilken

lag avträdelsestöd har beviljats. Man bör inte heller i de fall där avträdelsestödet har beviljats i enlighet med tidigare avträdelssystem fortsätta med att betala avträdelsestödet kompletteringsdel parallellt med sådan arbetspension eller folkpension som medför att kompletteringsdelen dras in.

Det föreslås att bestämmelsen ska tillämpas på mottagare av avträdelsestöd vilka beviljas sådan pension som medför att betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör och som börjar den dag lagen träder i kraft eller därefter.

25 §. I paragrafen föreskrivs det om avbrytande av betalningen av avträdelsestöd och om återkrav av avträdelsestöd som betalats utan grund när den grundlösa betalningen har berott på att förvärvsinkomstgränsen i anslutning till avträdelsestödet har överskridits.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det innefattar de bestämmelser som handlar om avbrytande av betalningen av avträdelsestöd. Avsikten är inte att ändra bestämmelsernas innehåll. Den föreslagna ändringen har samband med förslaget till ändring av 31 § som handlar om återkrav av avträdelsestöd. Betalningen av avträdelsestöd ska kunna avbrytas när mottagarens förvärvsinkomstgräns överskrids eller om det huvudsakliga ansvaret för bedrivande av jordbruk på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse ska anses ha återgått till mottagaren av avträdelsestöd annat än tillfälligt med beaktande av hans eller hennes arbetsinsats och andra förhållanden på gårdsbruksenheten. Betalningen av avträdelsestöd avbryts från följande möjliga betalningsperiod, om skälet till avbrytande av betalningen fortfarande föreligger.

Det föreslås dessutom att 3 och 4 mom. ska upphävas. Enligt lagförslaget ska det som ingår i 3 mom. tas med i bestämmelserna i 25 § 2 mom. och i 31 § 1 och 3 mom. så att bestämmelsen framöver gäller alla återkravssituationer. Eftersom bestämmelsen om återkrav i 31 § i lagförslaget ändras blir 4 mom. obehövligt.

De föreslagna ändringarna har samband med förslagen till ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Bestämmelserna om avbrytande och återkrav av avträdelsestöd har samma innehåll i den lagstiftning som rör avträdelsestöd som har

beviljats vid olika tidpunkter, och därför bör bestämmelserna överensstämma med varandra också i framtiden.

Det föreslås att bestämmelsen också ska tillämpas på avträdelsestöd som har betalats utan grund före lagändringen träder i kraft.

31 §. I paragrafen föreskrivs det om återkrav av avträdelsestöd när den grundlösa betalningen av avträdelsestöd har orsakats av något annat än att mottagarens förvärvsinkomstgräns har överskridits.

Paragrafens 1 mom. ska enligt lagförslaget ändras så att momentet alltid tillämpas när avträdelsestöd har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, oberoende av vad den grundlösa betalningen har berott på. Det föreslås vidare att momentet ändras så att det till formuleringen motsvarar den ändrade formulering som föreslås i 53 § 1 mom. i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk.

Momentet motsvarar till innehåll och ordalydelse det nya 53 § 2 mom. i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Paragrafen innehåller dessutom ett 4 mom. som motsvarar det gällande 2 mom. och ett 5 mom. som motsvarar det gällande 3 mom.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att det föreskriver om sådana begränsningar i fråga om att avstå från återkrav som föranleds av EG:s regler om statligt stöd.

De föreslagna ändringarna motsvarar de ändringar som föreslås i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Bestämmelserna i de båda lagarna har samma innehåll, och samma begränsningar av förvärvsverksamheten gäller för alla mottagare av avträdelsestöd. Därför bör mottagarna behandlas på samma sätt, oberoende av när avträdelsestödet har beviljats. Bestämmelsen om återkrav i anslutning till förvärvsinkomstgränsen för avträdelsestöd bör dessutom i alla situationer överensstämma med andra återkravsbestämmelser som gäller motsvarande förmåner. De föreslagna ändringarna innebär i praktiken att det vid återkrav av avträdelsestöd som har betalats utan grund i anslutning till att mottagarens förvärvsinkomstgräns har överskridits ska tillämpas samma bestämmelser som i andra återkravssituationer. I framtiden ska det alltså inte

längre finnas olika återkravsbestämmelser för olika situationer.

Avträdelsestöd som betalats utan grund ska få även återkrävas enligt paragrafens 4 mom. genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestödet. Av en avträdelsestöds-post som skall betalas ska dock inte få utan mot-tagarens samtycke dras av mera än en sjätte-del av den del av posten som återstår efter att förskott har innehållits av den i enlighet med lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). Med samma begränsningar kan det avträdel-sestöd som betalats utan grund återkrävas ge-nom att det kvittas mot framtida poster av in-valid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Det föreslås att paragrafen i sin nya ut-formning ska tillämpas på avträdelsestöd som betalas med grund i avträdelser som ge-nomförts senast år 2006. De ändrade be-stämmelserna ska dock endast tillämpas när en åtgärd som kan följas av återkrav har vid-tagits efter den föreslagna lagens ikraftträ-dande.

2 Närmare bestämmelser och före-skrifter

De föreslagna ändringarna förutsätter inga närmare bestämmelser eller föreskrifter, med undantag av det bemyndigande att utfärda förordningar som föreslås ingå i 11 § 4 mom., 26 § 3 mom., 35 § 3 mom. och 67 § 2 mom. i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk.

I 11 § i den föreslagna lagen föreskrivs om överlåtelse som strider mot målen i lagen och om överlåtelse som inte betraktas strida mot målen i lagen. Det föreslås att närmare bestämmelser om sådana överlåtelse som inte strider mot målen i lagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt det föreslagna 26 § 2 mom. har en avträdare rätt att utanför avträdelsen och för eget bruk lämna ett åkerområde som är högst två hektar stort eller av särskilda skäl något större än detta. Enligt 26 § 3 mom. i lagför-slaget kan det genom förordning av statsrådet närmare föreskrivas om de situationer där en avträdare har ett särskilt skäl att behålla ett

över två hektar stort åkerområde för eget bruk.

Enligt det föreslagna 35 § 3 mom. kan det genom förordning av statsrådet vid behov ut-färdas närmare bestämmelser om förfarandet när kommunens landsbygdsnäringsmyndig-het, närings-, trafik- och miljöcentralen eller Renbeteslagsföreningen ger utlåtanden om huruvida villkoren för avträdelsestöd upp-fylls. En motsvarande bestämmelse ingår i den gällande lagens 35 § 4 mom., som det fö-reslås att ska upphävas.

I 67 § 2 mom. i lagförslaget föreskrivs det om de förvaltningsersättningar som ska beta-las till pensionsanstalten för verkställandet av systemet med avträdelsestöd. Genom förord-ning preciseras det vilka kostnader som kan godkännas och ersättas.

3 Ikraftträdande

En fortsättning på systemet med avträdel-sestöd, villkoren för avträdelsestöd och de föreslagna ändringarna i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk förut-sätter att kommissionen fattar ett beslut om att stödsystemet kan godkännas. Avsikten är därför att den föreslagna lagen om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedri-va jordbruk ska träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Målet är att systemet med avträdelsestöd ska kunna fortsätta oavbrutet den 1 januari 2011 efter att tillämpningstiden för den gällande lagen upphör i slutet av år 2010. Det föreslås dock att 33 § 1 mom. och 34, 35 och 51 § i den föreslagna lagen ska träda i kraft den 1 januari 2010. På ansökan som gäller avträ-delse ska i regel tillämpas de nya bestämmel-serna, om avträdelsen sker år 2011 eller efter det. Om sökanden dock under 2010 har fått ett förhandsbeslut om stöd, men avträdelsen kommer att ske först under det följande året, ska detta, under de villkor som anges i beslutet, vara möjligt under en tid av två månader fram till utgången av februari 2011.

Lagen om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms ge-nom förordning av statsrådet.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Det mest betydande i propositionen med tanke på grundlagen är främst att propositionen innehåller bemyndiganden att utfärda förordningar, att bestämmelsen om återkrav utvidgas att gälla stöd som beviljats före lagens ikraftträdande, att en förvaltningsuppgift överlämnas på någon annan än en myndighet och att det finns bestämmelser som rör förhållandet mellan upphörandet med att bedriva renhushållning och den samiska kulturen och upprätthållandet av den.

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Detta har i grundlagsutskottets utlåtaningpraxis även ansetts avse förmåner som redan har beviljats och möjligheten att ingripa i dem i efterhand. I propositionen föreslås det dock att ändringen när det gäller återkrav ska öka pensionsanstaltens prövningsrätt vid återkrav. Detta begränsar å sin sida den skyldighet att inleda återkrav som har sin grund i EG:s regler om statligt stöd. EG-lagstiftningen om statligt stöd måste i vilket fall som helst följas oberoende av om det hänvisas till den i den nationella lagstiftningen. Det är dock för tydlighetens skull skäl att i lagen nämna att den begränsning av prövningsrätten som beror på EG-lagstiftningen också gäller avträdelsestöd. Den föreslagna bestämmelsen är trots det överlag lindrigare än den gällande bestämmelsen.

Enligt 17 § i grundlagen har samerna såsom urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur, vilket enligt motiveringen till bestämmelsen också har ansetts omfatta bedrivande av samernas näringar, t.ex. renhushållning. Detta följer också av de internationella överenskommelser som är bindande för Finland, t.ex. artikel 27 i FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. I den föreslagna lagen begränsas dock inte bedrivandet av renhushållning, utan också äldre renhushållningsidkare, däribland renägarna i sameområdet, ges möjlighet att med hjälp av stöd upphöra med att bedriva renhushållning, om de så önskar. Den föreslagna ändringen ökar också möjligheterna för makar som bedriver renhushållning att tidsmässigt sett upphöra

med att idka sin näring vid en tidpunkt som är ändamålsenlig med tanke på deras ålder och andra omständigheter. Bestämmelsen är lindrigare än motsvarande bestämmelse som gäller dem som bedriver traditionellt jordbruk.

Enligt 79 § 3 mom. i grundlagen ska det av en lag framgå när den träder i kraft. Av särskilda skäl kan i en lag anges att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning. Som särskilda skäl har i grundlagsutskottets praxis ansetts bland annat att lagens ikraftträdande är bundet till Europeiska unionens lagstiftning. En förutsättning för att den föreslagna lagens bestämmelser om villkoren för stöd ska kunna träda i kraft är att EG-kommissionen godkänner det statliga stöd som propositionen innefattar.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Propositionen innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning med stöd av de föreslagna 11 § 4 mom., 26 § 3 mom., 35 § 3 mom. och 67 § 2 mom. i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. De föreslagna bemyndigandena är skarpt avgränsade och innehåller inte något bemyndigande att föreskriva om sådant som bör föreskrivas genom lag.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk har stödansökan redan nu kunnat lämnas till pensionsanstaltens ombud så att ansökan anses ha blivit anhängig när ombudet tar emot den. Propositionen innehåller till denna del ingen ändring av den gällande lagen. Pensionsanstalten och dess ombud ska i sin verksamhet följa såväl förvaltningslagen (434/2003),

språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003) som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Ombudsmännen är dessutom i dagens läge anställda hos pensionsanstalten.

De föreslagna lagarna om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva

jordbruk och om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 juli 2006 om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 16 § 2 mom., 22 § 3 mom., 42 § 3 mom., och 43 § 5 mom.,
ändras 2 § 1 mom., 3 § 1 mom. 1 punkten, 4 §, 8 § 1 mom. 3 punkten, 9 § 3 mom., 11 §, 12 § 1 och 2 mom., 15 § 1 mom. 3, 4 och 6 punkten samt 3 mom., 23 §, 24 § 1 mom. 2 punkten, 25 §, 26 § 2 mom. 2 punkten, 33—35 §, 43 § 4 mom. 51, 53 och 67 §, samt
fogas till lagen en ny 17 a §, till 26 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 26 a och 43 a §, som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på åtgärder på grundval av vilka bedrivandet av jordbruk upphör 2007—2014.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *gårdsbruksenhet* en för bedrivande av gårdsbruk avsedd enhet bestående av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som inefattar åker, och där enheten har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av gårdsbruksenhetens produktionsinriktning; då renhushållning bedrivs betraktas en i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) avsedd renhushållningslägenhet eller annan därmed jämförbar lägenhet också som en gårdsbruksenhet,

4 §

Avträdelse

Med avträdelse avses att bedrivandet av jordbruk upphör så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till någon som fortsätter med gårdsbruket eller överlåter sin gårdsbruksenhets åkermark som tillskottsmark på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Om avträdaren bedriver renhushållning, avses med avträdelse att bedrivandet av renhushållning upphör så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin renhushållningslägenhet genom att överlåta produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna jämte sina renar till någon som fortsätter med renhushållningen eller sina renar som tillskottsrenar till någon annan som bedriver renhushållning på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Avträdelsen anses ha skett när

1) en överlåtelsehandling som gäller generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag eller överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten eller den åkermark som överlåtits som tillskottsmark har överförs på förvärvaren; om besittningen inte överförs den dag då överlåtelsehandlingen undertecknas, anses av tidpunkterna för undertecknande av överlåtelsehandlingen och för överföring av besittningen den senare som tidpunkt för avträdelsen,

2) vid generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag överlåtelsehandlingen som gäller överlåtelse av bolagsandelen eller aktierna har undertecknats, eller

3) överlåtelsehandlingen har undertecknats, om avträdarens eller dennes makes lägenhet är en renhushållningslägenhet.

8 §

Villkor som gäller avträdarens ålder

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren har fyllt

3) 60 år, om avträdelsen sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten eller genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten.

9 §

Avträdelse innan minimiåldern uppnås

Om avträdaren är en lantbruksföretagare som på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen har bedrivit jordbruk som delägare till enheten tillsammans med ett äldre syskon som är berättigat till avträdelsestöd i enlighet med bestämmelserna i denna lag, har det yngre syskon som bedrivit jordbruk på detta sätt rätt till avträdelsestöd, om avträ-

delsen sker tidigast fem år innan han eller hon uppnår den ålder som anges i 8 §.

11 §

Villkor som gäller avträdelsen och gårdsbruksenheten

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren ansöker om avträdelsestöd innan den slutliga överlåtelsehandling som avses i 4 § 3 och 4 mom. undertecknas och att avträdelse enligt 4 § sker inom tolv månader efter det att ett villkorligt beslut enligt 36 § har meddelats.

Ett villkor för avträdelsestöd är att en väsentlig del av den åkermark som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen inte har överlåtits under de tre senaste åren före avträdelsen på ett sätt som strider mot de mål som föreskrivs i denna lag. Som sådan överlåtelse av en väsentlig del som strider mot målen i denna lag betraktas också att en gårdsbruksenhet skiftas mellan ägarna eller att de områden som hört till gårdsbruksenheten överförs för att odlas som en del av en annan gårdsbruksenhet.

Som överlåtelse som strider mot målen i denna lag betraktas dock inte sådan överlåtelse

1) som har berott på tvingande ekonomiska omständigheter,

2) som har berott på en stegvis genomförd generationsväxling,

3) genom vilken en jordbrukare i grannskapet förvärvar tillskottsmark till sin gårdsbruksenhet, om en eller flera sådana överlåtelser tillsammans har omfattat högst en fjärdedel av åkerarealen på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen,

4) genom vilken annan än tomtmark överförs på staten eller en kommun, om staten eller kommunen hade haft rätt att få det överlåtna området genom tvångsinlösning eller till följd av utövande av förköpsrätt,

5) genom vilken åkermark överlåts till staten för sådant nyskifte som avses i 9 kap. 67 § i fastighetsbildningslagen (554/1995),

6) som berott på ett annat vägande skäl som är jämförbart med de skäl som nämns i 1—5 punkten, eller

7) som omfattar ett område av ringa storlek.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för att de överlåtelser som avses i 3 mom. inte ska betraktas som överlåtelser som strider mot målen i denna lag.

12 §

Begränsningar som gäller avträdaren efter avträdelsen

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren och dennes make efter avträdelsen varaktigt upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk och att avträdaren inte utför leveransarbete i skogsbruket.

Som bedrivande av kommersiellt jordbruk anses inte hållande av djur som sällskapsdjur, om de inte föds upp för produktionsändamål. Efter avträdelsen får avträdaren och dennes make ha sammanlagt högst två hästar, som inte får användas för avel. Efter avträdelsen kan var och en avträdare hålla högst sex renar för eget bruk.

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

3) vars inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs utifrån gårdsbruksenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger 60 000 euro om året,

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en

inkomst på minst 10 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare,

6) som förbinder sig att odla gårdsbruksenheten och bo på den eller på sådant avstånd från den att förvärvaren kan svara för bedrivandet av jordbruk och regelbundet delta i arbetet på gårdsbruksenheten så att den, med beaktande av bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996) och andra motsvarande bestämmelser, kan skötas på ett ändamålsenligt sätt så länge som avträdelsetöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år; om en gårdsbruksenhet överläts till två förvärvare för gemensam odling, ska båda förvärvarna uppfylla förpliktelserna i den förbindelse som avses i denna punkt.

Som generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. anses ändå inte överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till en sådan förvärvare som redan före överlåtelsen enligt 1 mom. har börjat med gårdsbruk så att han eller hon har beviljats startstöd till unga jordbrukare enligt 6 § i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) eller motsvarande startstöd till unga jordbrukare eller andra startstöd enligt tidigare lagstiftning och gårdsbruk inte inletts på samma gårdsbruksenhet som avträdaren ansöker om avträdelsetöd för.

17 a §

När makar som bedriver renhushållning upphör med verksamheten vid olika tidpunkter

Om avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet, kan avträdarens make fortsätta att bedriva renhushållning för egen räkning utan hinder av 12 § 1 mom., om

1) han eller hon äger renar vid den tidpunkt maken upphör med att bedriva renhushållning genom att överlåta de renar som han eller hon äger till någon annan än sin make på det sätt som avses i 4 §,

2) han eller hon under minst fem års tid omedelbart innan makens ansökan om avträ-

delsestöd anhängiggjordes har varit försäkrad som renägare med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare, och

3) avträdaren inte under de senaste fem åren före den tidpunkt som avses i 2 punkten har överlåtit några renar till sin make som fortsätter att bedriva renhushållning, och inte heller därefter överlåter renar till sin make.

Båda makarna kan var för sig upphöra med verksamheten på det sätt som avses i 17 § 1 mom. 1 punkten endast om båda äger var sin renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet.

23 §

Antalet förvärvare

En överlåtelse som avses i 15 och 16 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. kan också ske till två förvärvare och deras makar gemensamt. Om en gårdsbruksenhet eller en gårdsbruksenhets åkermark överlåts till två förvärvare för att odlas tillsammans av dem, ska båda förvärvarna uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 15 och 16 §. Om överlåtelsen dock sker till makar gemensamt, ska åtminstone den ena maken uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 15 och 16 §.

Om gårdsbruksenhetens åkrar eller en del av dem överlåts till sådana förvärvare gemensamt som avses i 1 mom. för att odlas av dem tillsammans, ska förvärvarna förbinda sig att behålla åkrarna oskiftade i sin ägo och besittning under den tid de förbindelser som anges i denna lag är i kraft. Det som föreskrivs ovan tillämpas också när åkrarna överlåts till makar gemensamt även om bara den ena av dem uppfyller villkoren för en förvärvare.

En överlåtelse som avses i 19 § 1 mom. och 21 § kan också ske till förvärvaren och dennes make gemensamt. Då ska den ena av makarna uppfylla alla villkoren och bägge ska förbinda sig att tillsammans med sin make behålla ett sådant antal aktier i sin ägo att förvärvarna tillsammans har bestämmande inflytande i ett aktiebolag enligt 19 § eller 21 § så länge som avträdelsestöd betalas, dock under minst fem år.

24 §

Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat

Utan hinder av det som föreskrivs i 23 § kan en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. ske även så att av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överlåts separata gårdsbruksenheter till förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § för att odlas separat,

2) om de gårdsbruksenheter som överlåts separat har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av produktionsinriktningen, och företagsinkomsten från varje gårdsbruksenhet som överlåts separat under de fem följande kalenderåren efter överlåtelsen kan uppskattas vara minst två och en halv gånger så stor som den inkomst som enligt 15 § 1 mom. 4 punkten förutsätts av en ekonomiskt livskraftig gårdsbruksenhet.

25 §

Överlåtelse av renar till flera förvärvare

En överlåtelse enligt 17 § 1 mom. 1 eller 2 punkten kan ske till flera förvärvare separat, om det för respektive förvärvare bildas en renbesättning på minst 150 livrenar till följd av överlåtelsen.

26 §

Gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse och tillåtna undantag

Avträdarna har dock rätt att utanför avträdelsen lämna följande områden av skälig storlek:

2) ett sådant åkerområde för eget bruk som är högst två hektar stort eller av särskilda skäl som beror på områdets läge eller kvalitet är något större än detta.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas närmare om de situationer där en

avträdare har ett i 2 mom. 2 punkten avsett särskilt skäl att behålla ett över två hektar stort åkerområde för eget bruk.

26 a §

Skifte av gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse

Om avträdaren ensam eller tillsammans med sin make äger en gårdsbruksenhet tillsammans med en eller flera andra och gårdsbruksenheten odlas gemensamt, kan gårdsbruksenheten utan hinder av 11 § 2 mom. och 26 § 1 mom. avträdas på så sätt att avträdelsen bara gäller en del av gårdsbruksenheten. Ett villkor för avträdelsestöd är att företagsinkomsten från den gemensamt ägda gårdsbruksenheten kan beräknas överstiga 50 000 euro om året och att det av gårdsbruksenheten kan bildas flera gårdsbruksenheter på det sätt som föreskrivs i 2 mom. Om överlåtelsen av en gårdsbruksenhet som bildats på detta sätt i övrigt uppfyller villkoren för en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, kan avträdelsestöd beviljas till den avträdare som har ägt en del av den gårdsbruksenhet som varit i gemensam ägo och odlats gemensamt samt till dennes make.

Före avträdelsen kan gårdsbruksenheten skiftas så att den bildar flera gårdsbruksenheter, om

1) gårdsbruksenheten består av flera, ursprungligen separata gårdsbruksenheter som har behövliga bostadshus och produktionsbyggnader, eller

2) det inte är ändamålsenligt med gemensam odling på de gårdsbruksenheter som bildas med tanke på lägenheternas ägarförhållanden, avståndet mellan lägenheterna, produktionsinriktningen eller med dem jämförbara omständigheter och om var och en av de gårdsbruksenheter som bildas har behövliga bostadshus och produktionsbyggnader.

En gårdsbruksenhet som har bildats i enlighet med 1 och 2 mom. och som ska avträdas ska enligt förvärvarens utredningar och affärsplan vara ekonomiskt livskraftig så att förvärvaren under de fem år som följer efter avträdelsen kan få en inkomst som är minst 25 000 euro per år av företagsverksamheten på gårdsbruksenheten. I fråga om uträknan-

det och uppskattandet av företagsinkomsten från en i 1 mom. avsedd gårdsbruksenhet och en gårdsbruksenhet som överläts till en förvärvare iaktas i tillämpliga delar vad som föreskrivs om inkomst av företagsverksamhet och upprättandet av en affärsplan i en förordning som statsrådet utfärdat med stöd av 15 §.

33 §

Utredningar som skall bifogas ansökan

Till ansökan skall fogas en utredning om äganderätten och arealen beträffande den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen samt vid generationsväxlingsöverlåtelse utredningar om förvärvarens yrkesskicklighet, om att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen är ekonomiskt livskraftig och att kraven i fråga om miljön, hygien och djurs välfärd uppfylls. Till ansökan skall dessutom fogas en utredning om de arealbaserade stöd som avträdaren har ansökt om.

Om avträdaren är en sådan avträdare som avses i 6 § 2 mom., skall till ansökan fogas ett handelsregisterutdrag över det bolag som äger den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen samt vid överlåtelser som avses i 19 § 1 mom. och 21 § 1 mom. en kopia av aktieboken och aktieägarförteckningen samt av bolagsordningen för aktiebolaget.

Om överlåtelsen sker på det sätt som anges i 18 eller 20 §, skall pensionsanstalten tillställas det öppna bolagets eller kommanditbolagets bolagsavtal samt vid en överlåtelse enligt 18 § en utredning om att de andra bolagsmännen samtycker till avträdarens planerade överlåtelse av bolagsandelen, om inte något annat följer av bolagets bolagsavtal.

Om avträdelsen i fråga om en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet sker på det sätt som föreskrivs i 17 a §, skall till ansökan fogas ett i renkötsellagen (848/1990) avsett intyg av en renvärd där det redogörs för renhandeln mellan avträdaren och dennes make under de fem år som föregått det att avträdarens ansökan om avträdelsestöd anhängiggjordes och där det också uppges hur många renar vardera maken har.

Pensionsanstalten kan kräva att också andra utredningar som behövs för att avgöra ansökan skall fogas till den.

34 §

Anhängiggörande av ansökan

Ansökan om avträdelsetöd och de handlingar och förbindelser som avses i 15—21 §, 23 § 2 och 3 mom., och 33 § ska lämnas till pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag då den har anlänt till pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud. I 18 § i förvaltningslagen (434/2003) bestäms närmare om den dag då ansökan anses ha anlänt.

I stället för till pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud kan ansökan lämnas till landsbygdsnäringsmyndigheten i den kommun inom vars område gårdsbruksenhetens driftscentrum är beläget. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord på det sätt som avses i 1 mom. den dag den anlänt. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ska utan dröjsmål skicka ansökan jämte bilagor till pensionsanstalten.

Pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud kan efter att ha tagit emot ansökan begära att den som ansöker om avträdelsetöd inom utsatt skälig tid lämnar sådan tilläggsutredning som behövs för att avgöra saken.

Om den som ansöker om stöd inte inom utsatt skälig tid lämnar nödvändig tilläggsutredning till den som enligt 3 mom. begärt tilläggsutredning, kan pensionsanstalten avvisa ansökan utan prövning eller avgöra den utan tilläggsutredning.

35 §

Utlåtanden

Pensionsanstalten kan vid behov be att den landsbygdsnäringsmyndighet som avses i 34 § 2 mom. eller närings-, trafik- och miljö-

centralen ska ge utlåtande om huruvida villkoren för avträdelsetöd uppfylls. Om avträdaren bedriver renhushållning, kan pensionsanstalten även begära Renbeteslagsföreningens utlåtande om ansökan.

Pensionsanstalten avgör en ansökan om avträdelsetöd efter att ha fått det utlåtande som avses i 1 mom.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid givande av utlåtanden kan vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

43 §

När betalningen av avträdelsetödet kompletteringsdel upphör

Om mottagaren av avträdelsetöd beviljas annan än i 2 mom. avsedd full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller i lagar om införande av dem, indras avträdelsetödet kompletteringsdel. Vad som bestäms ovan tillämpas också på motsvarande pensioner enligt de lagar eller den pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), nedan 1961 års lag om pension för arbetstagare.

43 a §

Tidpunkten för när betalningen av avträdelsetödet kompletteringsdel upphör och när betalningen av kompletteringsdelen återupptas

Betalningen av kompletteringsdelen upphör från det att sådan pension som avses i 43 § 3 eller 4 mom. börjar betalas.

Om den pension enligt 43 § 3 och 4 mom. som beviljats en mottagare av avträdelsetöd upphör, inleds betalningen av kompletteringsdelen på nytt från ingången av den månad som följer på pensionens upphörande.

51 §

Förvärvarens skyldighet att lämna uppgifter

Om förvärvaren avbryter eller upphör med infriandet av en förbindelse som avses i denna lag, ska han eller hon omedelbart meddela pensionsanstalten om detta.

53 §

Återkrav av avträdelsestöd

Om avträdelsestöd har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, ska pensionsanstalten återkräva det som betalats för mycket.

Återkrav kan avstås från helt eller delvis, om detta anses skäligt och om den grundlösa betalningen av avträdelsestöd inte har berott på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädares sida eller om det belopp som har betalats utan grund är ringa. Efter att ett beslut om återkrav har meddelats kan återkrav också avstås från helt i de fall det inte är ändamålsenligt att fortsätta återkravet med hänsyn till mottagarens ekonomiska situation eller när fortsatt återkrav skulle orsaka oskäliga kostnader i förhållande till det avträdelsestöd som inte ännu indrivits.

Återkrav ska dock inte avstås från, om återkravet beror på att det stöd som betalats inte har motsvarat de regler för statligt stöd till jord- och skogsbruket som ligger till grund för godkännandet av systemet med avträdelsestöd.

67 §

Kostnader för verkställigheten av lagen

De kostnader för avträdelsestöd jämte förvaltningskostnader som verkställigheten av denna lag åsamkar betalas av statens medel.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom sitt beslut på ansökan av pensionsanstalten grunderna för beräkning av de i 1 mom. avsedda skäliga förvaltningskostnaderna. Den ersättning som betalas till pensionsanstalten för de faktiska förvaltningskostnaderna får inte överstiga beloppet för skäliga förvaltningskostnader. De faktiska förvaltningskostnaderna består av de perso-

nal-, databehandlings-, kontors- och lokal-kostnader, administrativa kostnader och andra motsvarande kostnader som verkställigheten av lagen orsakar pensionsanstalten. Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om de skäliga förvaltningskostnader som ersätts.

Staten ska i enlighet med det som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet varje år månatligen i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten enligt 1 mom. uppskattas vara skyldig att betala.

Om den i 2 mom. avsedda ersättning som under ett kalenderår betalats till pensionsanstalten enligt de skäliga förvaltningskostnaderna har överstigit pensionsanstaltens faktiska förvaltningskostnader, ska pensionsanstalten återbetala den del av ersättningen som har betalats till för stort belopp, om inte pensionsanstalten visar att det sammanlagda beloppet av ersättningar som ska betalas för det innevarande året och för de tre följande åren inte kommer att överstiga de skäliga förvaltningskostnaderna. Om de ersättningar som betalats för hela perioden har överstigit de skäliga förvaltningskostnaderna för perioden, ska den överstigande andelen återbetalas till staten. Återbetalning krävs dock inte, om överskridningen har orsakats av oförutsedda extra kostnader som inte har berott på pensionsanstalten och om de kan beaktas i de skäliga förvaltningskostnader som fastställs för följande fyraårsperiod.

Om den ersättning som betalats till pensionsanstalten under kalenderåret har varit mindre än pensionsanstaltens faktiska förvaltningskostnader, kan skillnaden mellan den betalda ersättningen och de faktiska förvaltningskostnaderna beaktas vid betalningen av förskottet för följande kalenderår, om betalning av skillnaden inte leder till att de skäliga förvaltningskostnaderna för nämnda fyraårsperiod överskrider eller om det är fråga om sådana oförutsedda utgifter som avses i 4 mom.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Lagens 33 § 1 mom. och 34, 35 och 51 § träder dock i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs 10 § i statsrådets förordning av den 18 januari 2007 om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (26/2007).

Lagens 33 § 1 mom. samt 34, 35 och 51 § tillämpas vid ansökan om avträdelsestöd efter att dessa bestämmelser har trätt i kraft.

Bestämmelsen i 11 § 3 mom. 5 punkten och 26 a § tillämpas vid ansökan om avträdelsestöd den 1 januari 2011 eller senare.

Lagens 43 a § tillämpas på avträdelsestöd vars mottagare beviljas sådan pension från den 1 januari 2011 eller senare som medför att betalningen av avträdelsestödets kompletteringsdel upphör.

Lagens 53 § tillämpas också på avträdelsestöd, som har beviljats innan denna lag trädde i kraft, om den åtgärd av vilken kan följa att stödet återkrävs har vidtagits efter denna lags ikraftträdande.

Lagens 67 § tillämpas på ersättningar som betalas efter att nämnda paragraf har trätt i kraft.

Till övriga delar tillämpas denna lag, om avträdelserna sker den 1 januari 2011 eller senare, dock senast den 31 december 2014. Om avträdelserna har skett innan denna lag trädde i kraft, tillämpas på avträdelserna de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande.

Om avträdelserna dock sker tidigare än den 1 januari 2011 men senast den 28 februari 2011 och den som anhåller om avträdelsestöd har meddelats ett villkorligt beslut enligt 36 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk senast den 31 december 2010, tillämpas på avträdelserna de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 25 § 3 och 4 mom.,
 sådana de lyder, 25 § 3 mom. i lag 1283/2006 och 25 § 4 mom. i lag 613/2006,
ändras 25 § 2 mom. och 31 §,
 av dem 31 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 613/2006 och 1283/2006, samt
fogas till 23 §, sådan den lyder i nämnda lag 613/2006 och i lag 1294/2007, ett nytt 3 mom.,
 varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

23 §

Betalningen av kompletteringsdelen upphör från det att sådan pension som avses i 1 eller 2 mom. börjar betalas.

25 §

Betalningen av avträdelsestöd kan avbrytas, om pensionsanstalten får kännedom om en omständighet enligt vilken avträdelsestöd

inte får betalas enligt 1 mom. Betalningen av avträdelsestöd kan likaså avbrytas, om det huvudsakliga ansvaret för bedrivande av jordbruk på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse ska anses ha återgått till mottagaren av avträdelsestöd annat än tillfälligt med beaktande av hans eller hennes arbetsinsats och andra förhållanden på gårdsbruksenheten. Betalningen av avträdelsestöd avbryts från följande möjliga betalningsperiod, om skälet till att betalningen avbrutits fortfarande föreligger.

31 §

Om avträdelsestöd har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, ska pensionsanstalten återkräva det som betalats för mycket.

Återkrav kan avstås från helt eller delvis, om detta anses skäligt och om den grundlösa betalningen av avträdelsestöd inte har berott på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädares sida eller om det belopp som har betalats utan grund är ringa. Efter att ett beslut om återkrav har meddelats kan återkrav också avstås från helt i de fall det inte är ändamålsenligt att fortsätta återkravet med hänsyn till mottagarens ekonomiska situation eller när fortsatt återkrav skulle orsaka oskäliga kostnader i förhållande till det avträdelsestöd som inte ännu indrivits.

Återkrav ska dock inte avstås från, om återkravet beror på att det stöd som betalats inte har motsvarat de regler för statligt stöd till jord- och skogsbruket som ligger till grund för godkännandet av systemet med avträdelsestöd.

Avträdelsestöd som betalats utan grund får även återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestödet. Av en avträdelsestödspost som skall betalas får dock inte utan mottagarens samtycke dras av mera än en sjättedel av den del av posten som återstår efter att förskott har innehållits av den i enlighet med lagen om förskotts-
uppbörd (1118/1996). Med samma begränsningar kan det avträdelsestöd som betalats

utan grund återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Beslut om återkrav av avträdelsestöd som har betalats utan grund ska fattas inom fem år räknat från den dag avträdelsestödet betalades. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Lagens 23 § 3 mom. tillämpas på avträdelsestöd vars mottagare beviljas sådan pension från den 1 januari 2011 eller senare som medför att betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör.

Lagens 31 § tillämpas också på stöd som har beviljats innan denna lag trädde i kraft, om den åtgärd av vilken kan följa att stödet återkrävs har vidtagits efter denna lags ikraftträdande.

Helsingfors den 16 oktober 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Sirkka-Liisa Anttila*

1.

Lag**om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 juli 2006 om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 16 § 2 mom., 22 § 3 mom., 42 § 3 mom., och 43 § 5 mom.,
ändras 2 § 1 mom., 3 § 1 mom. 1 punkten, 4 §, 8 § 1 mom. 3 punkten, 9 § 3 mom., 11 §, 12 § 1 och 2 mom., 15 § 1 mom. 3, 4 och 6 punkten samt 3 mom., 23 §, 24 § 1 mom. 2 punkten, 25 §, 26 § 2 mom. 2 punkten, 33—35 §, 43 § 4 mom., 51, 53 och 67 §, samt
fogas till lagen en ny 17 a §, till 26 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 26 a och 43 a §, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

2 §

*Tillämpningsområde**Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på åtgärder på grundval av vilka bedrivandet av jordbruk upphör 2007—2010.

Denna lag tillämpas på åtgärder på grundval av vilka bedrivandet av jordbruk upphör 2007—2014.

3 §

3 §

*Definitioner**Definitioner*

I denna lag avses med

1) *gårdsbruksenhet* en sådan av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, bestående enhet för bedrivande av gårdsbruk; då renhushållning bedrivs betraktas en i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) avsedd renhushållningslägenhet eller annan därmed jämförbar lägenhet också som en gårdsbruksenhet,

I denna lag avses med

1) **gårdsbruksenhet** en för bedrivande av gårdsbruk avsedd enhet bestående av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, och där enheten har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av gårdsbruksenhetens produktionsinriktning; då renhushållning bedrivs betraktas en i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) avsedd renhushållningslägenhet eller annan därmed jämförbar lägenhet också som en gårdsbruksenhet,

4 §

Avträdelse

Med avträdelse avses att bedrivandet av jordbruk upphör så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till någon som fortsätter med gårdsbruket eller överlåter eller *arrenderar ut* sin gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Om avträdaren bedriver renhushållning avses med avträdelse att bedrivandet av renhushållning upphör så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin renhushållningslägenhet genom att överlåta produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna jämte sina renar till någon som fortsätter med renhushållningen eller sina renar som tillskottsrenar till någon annan som bedriver renhushållning på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Avträdelsen anses ha skett när

1) en överlåtelsehandling som gäller generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag eller överlåtelse *eller utarrendering* av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten eller den åkermark som överlåtits *eller arrenderats* ut som tillskottsmark har överförts på förvärvaren; om besittningen inte överförs den dag då överlåtelsehandlingen undertecknas, anses av tidpunkterna för undertecknande av överlåtelsehandlingen och för överföring av besittningen den senare som tidpunkt för avträdelsen,

2) vid generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag överlåtelsehandlingen som gäller överlåtelse av bolagsandelen eller aktierna har undertecknats,

3) överlåtelsehandlingen har undertecknats, om avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet.

I 3 mom. 1 punkten avses med överlåtelsehandling också arrendeavtal.

4 §

Avträdelse

Med avträdelse avses att bedrivandet av jordbruk upphör så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till någon som fortsätter med gårdsbruket eller överlåter sin gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Om avträdaren bedriver renhushållning, avses med avträdelse att bedrivandet av renhushållning upphör så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin renhushållningslägenhet genom att överlåta produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna jämte sina renar till någon som fortsätter med renhushållningen eller sina renar som tillskottsrenar till någon annan som bedriver renhushållning på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Avträdelsen anses ha skett när

1) en överlåtelsehandling som gäller generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag eller överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten eller den åkermark som överlåtits som tillskottsmark har överförts på förvärvaren; om besittningen inte överförs den dag då överlåtelsehandlingen undertecknas, anses av tidpunkterna för undertecknande av överlåtelsehandlingen och för överföring av besittningen den senare som tidpunkt för avträdelsen,

2) vid generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag överlåtelsehandlingen som gäller överlåtelse av bolagsandelen eller aktierna har undertecknats, *eller*

3) överlåtelsehandlingen har undertecknats, om avträdarens *eller dennes makes lägenhet* är en renhushållningslägenhet.

8 §

Villkor som gäller avträdarens ålder

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren har fyllt

3) 60 år, om avträdelsetöden sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten *eller om avträdelsetöden sker 2009 eller 2010 genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten eller om avträdelsetöden sker genom utarrendering av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark.*

9 §

Avträdelsetöden innan minimiåldern uppnås

Om avträdaren är en lantbruksföretagare som bedrivit jordbruk såsom delägare i en sammanslutning tillsammans med ett äldre syskon som är berättigat till avträdelsetöden i enlighet med bestämmelserna i denna lag, har den yngre delägaren i sammanslutningen rätt till avträdelsetöden, om avträdelsetöden sker tidigast fem år innan han eller hon uppnår den ålder som anges i 8 §.

11 §

Villkor som gäller avträdelsetöden och gårdsbruksenheten

Ett villkor för avträdelsetöden är att avträdaren ansöker om avträdelsetöden före avträdelsetöden enligt 4 § och att avträdelsetöden sker inom tolv månader efter det att ett villkorligt beslut enligt 36 § har meddelats.

8 §

Villkor som gäller avträdarens ålder

Ett villkor för avträdelsetöden är att avträdaren har fyllt

3) 60 år, om avträdelsetöden sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten eller genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten.

9 §

Avträdelsetöden innan minimiåldern uppnås

Om avträdaren är en lantbruksföretagare som på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetöden har bedrivit jordbruk som delägare till enheten tillsammans med ett äldre syskon som är berättigat till avträdelsetöden i enlighet med bestämmelserna i denna lag, har den yngre syskon som bedrivit jordbruk på detta sätt rätt till avträdelsetöden, om avträdelsetöden sker tidigast fem år innan han eller hon uppnår den ålder som anges i 8 §.

11 §

Villkor som gäller avträdelsetöden och gårdsbruksenheten

Ett villkor för avträdelsetöden är att avträdaren ansöker om avträdelsetöden innan den slutliga överlåtelsehandling som avses i 4 § 3 och 4 mom. undertecknas och att avträdelsetöden enligt 4 § sker inom tolv månader efter det att ett villkorligt beslut enligt 36 § har meddelats.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Ett villkor för avträdelsetöd är att en väsentlig del av den åkermark som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetoden inte har överlåtits under de tre senaste åren före avträdelsetoden på ett sätt som strider mot de mål som föreskrivs i denna lag. Som överlåtelse som strider mot målen i denna lag betraktas inte en överlåtelse som har berott på tvingande ekonomiska omständigheter, en stegvis genomförd generationsväxling, överlåtelse av tillskottsmark till jordbrukare i grannskapet eller överlåtelse till staten eller kommunen för annat ändamål än tomtmark, när staten eller kommunen hade haft rätt att få det överlåtna området genom tvångsinlösnings eller till följd av utövande av förköpsrätt eller om det har funnits något annat med dessa jämförbart vägande skäl till överlåtelsen. I fråga om överlåtelse av tillskottsmark förutsätts att överlåtelsen har omfattat högst en fjärdedel av lägenhetens åkerareal. Närmare bestämmelser om grunderna för att ovan avsedda överlåtelser och överlåtelser av ringa storlek skall betraktas som överlåtelser som inte strider mot målen i denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett villkor för avträdelsetöd är att en väsentlig del av den åkermark som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetoden inte har överlåtits under de tre senaste åren före avträdelsetoden på ett sätt som strider mot de mål som föreskrivs i denna lag. Som *sådan* överlåtelse av en väsentlig del som strider mot målen i denna lag betraktas också att en gårdsbruksenhet skiftas mellan ägarna eller att de områden som hör till gårdsbruksenheten överförs för att odlas som en del av en annan gårdsbruksenhet.

Som överlåtelse som strider mot målen i denna lag betraktas dock inte sådan överlåtelse

- 1) som har berott på tvingande ekonomiska omständigheter,*
- 2) som har berott på en stegvis genomförd generationsväxling,*
- 3) genom vilken en jordbrukare i grannskapet förvärvar tillskottsmark till sin gårdsbruksenhet, om en eller flera sådana överlåtelser tillsammans har omfattat högst en fjärdedel av åkerarealen på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsetoden,*
- 4) genom vilken annan än tomtmark överförs på staten eller en kommun, om staten eller kommunen hade haft rätt att få det överlåtna området genom tvångsinlösnings eller till följd av utövande av förköpsrätt,*
- 5) genom vilken åkermark överlåts till staten för sådant nyskifte som avses i 9 kap. 67 § i fastighetsbildningslagen (554/1995),*
- 6) som berott på ett annat vägande skäl som är jämförbart med de skäl som nämns i 1—5 punkten, eller*
- 7) som omfattar ett område av ringa storlek.*

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för att de överlåtelse som avses i 3 mom. inte ska betraktas som överlåtelse som strider mot målen i denna lag.

12 §

Begränsningar som gäller avträdaren efter avträdelsen

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren efter avträdelsen varaktigt upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk och att han eller hon inte utför leveransarbete i skogsbruket.

Som bedrivande av kommersiellt jordbruk anses inte hållande av djur som sällskapsdjur, om de inte föds upp för produktionsändamål. Efter avträdelsen får avträdaren ha högst två hästar eller tre renar. Om avträdarna är makar får de tillsammans ha högst två hästar. Renarna får hållas bara för eget bruk. Hästarna får inte användas för avel.

12 §

Begränsningar som gäller avträdaren efter avträdelsen

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren och dennes make efter avträdelsen varaktigt upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk och att avträdaren inte utför leveransarbete i skogsbruket.

Som bedrivande av kommersiellt jordbruk anses inte hållande av djur som sällskapsdjur, om de inte föds upp för produktionsändamål. Efter avträdelsen får avträdaren och dennes make ha sammanlagt högst två hästar, som inte får användas för avel. Efter avträdelsen kan var och en avträdare hålla högst sex renar för eget bruk.

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

3) vars inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs utifrån lägenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger 55 000 euro om året,

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig och att det under fem år efter avträdelsen går att få en inkomst på minst 10 000 euro per år

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

3) vars inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs utifrån gårdsbruksenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger 60 000 euro om året,

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

från företagsverksamheten på gårdsbruksenheten,

inkomst på minst 10 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare,

6) som förbinder sig att odla gårdsbruksenheten och bo på lägenheten eller på sådant avstånd från den att lägenheten kan skötas på ett ändamålsenligt sätt, med beaktande av bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996) och andra motsvarande bestämmelser, så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

6) som förbinder sig att odla gårdsbruksenheten och bo på den eller på sådant avstånd från den att förvärvaren kan svara för *bedrivandet av jordbruk och regelbundet delta i arbetet på gårdsbruksenheten så att den*, med beaktande av bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996) och andra motsvarande bestämmelser, *kan skötas på ett ändamålsenligt sätt* så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år; *om en gårdsbruksenhet överläts till två förvärvare för gemensam odling, ska båda förvärvarna uppfylla förpliktelserna i den förbindelse som avses i denna punkt.*

Som generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. anses ändå inte överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till en sådan förvärvare som redan före överlåtelsen enligt 1 mom. har börjat med gårdsbruk så att han eller hon har beviljats startstöd för unga jordbrukare enligt 10 § 1 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av landsbygdsnärningar (329/1999) eller motsvarande startstöd enligt tidigare lagstiftning och gårdsbruk inte inletts på samma gårdsbruksenhet i fråga om vilken avträdaren ansöker om avträdelsestöd för.

Som generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. anses ändå inte överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till en sådan förvärvare som redan före överlåtelsen enligt 1 mom. har börjat med gårdsbruk så att han eller hon har beviljats startstöd till unga jordbrukare enligt 6 § i lagen om *strukturstöd till jordbruket (1476/2007)* eller motsvarande startstöd *till unga jordbrukare eller andra startstöd* enligt tidigare lagstiftning och gårdsbruk inte inletts på samma gårdsbruksenhet *som* avträdaren ansöker om avträdelsestöd för.

16 §

Överlåtelse som tillskottsmark till lantbruksföretagare

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan 2007 och 2008 också ske så att avträdaren arrenderar ut gårdsbruksenhetens åkermark i delar eller som en helhet som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare som uppfyller villkoren i 1 mom.

16 §

Överlåtelse som tillskottsmark till lantbruksföretagare

(upphävs)

17 a §

När makar som bedriver renhushållning upphör med verksamheten vid olika tidpunkter

Om avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet, kan avträdarens make fortsätta att bedriva renhushållning för egen räkning utan hinder av 12 § 1 mom., om

1) han eller hon äger renar vid den tidpunkt maken upphör med att bedriva renhushållning genom att överlåta de renar som han eller hon äger till någon annan än sin make på det sätt som avses i 4 §,

2) han eller hon under minst fem års tid omedelbart innan makens ansökan om avträdelsetöd anhängiggjordes har varit försäkrad som renägare med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare, och

3) avträdaren inte under de senaste fem åren före den tidpunkt som avses i 2 punkten har överlåtit några renar till sin make som fortsätter att bedriva renhushållning, och inte heller därefter överlåter renar till sin make.

Båda makarna kan var för sig upphöra med verksamheten på det sätt som avses i 17 § 1 mom. 1 punkten endast om båda äger var sin renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet.

22 §

Överlåtelseformer

En överlåtelse genom utarrendering enligt 16 § 2 mom. kan ske genom ett arrendeavtal som ingåtts för minst tio år.

22 §

Överlåtelseformer

(upphävs)

23 §

Antalet förvärvare

En överlåtelse som avses i 15 och 16 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. kan också ske till två förvärvare och deras makar gemensamt. Härvid skall båda, och i fråga om makar åtminstone den ena, uppfylla vad som i 15 och 16 § bestäms om en förvärvare.

Om gårdsbruksenhetens åkrar eller en del av dem överläts till sådana förvärvare gemensamt som avses i 1 mom. för att odlas av dem tillsammans, skall förvärvarna förbinda sig att behålla åkrarna oskiftade i sin ägo och besittning under den tid de förbindelser som anges i denna lag är i kraft. *Detsamma gäller överlåtelse genom utarrendering.* Det som föreskrivs ovan tillämpas också när åkrarna överläts till makar gemensamt även om bara den ena av dem uppfyller villkoren för en förvärvare.

En överlåtelse som avses i 19 § 1 mom. och 21 § kan också ske till förvärvaren och dennes make gemensamt. Då skall den ena av makarna uppfylla alla villkoren och bägge skall förbinda sig att tillsammans med sin make behålla ett sådant antal aktier i sin ägo att förvärvarna tillsammans har bestämmande inflytande i ett aktiebolag enligt 19 § eller 21 § så länge som avträdelsestöd betalas, dock under minst fem år.

24 §

Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat

Utan hinder av det som föreskrivs i 23 § kan en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. ske även så att av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överläts separata gårdsbruksenheter till förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § för att odlas separat,

23 §

Antalet förvärvare

En överlåtelse som avses i 15 och 16 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. kan också ske till två förvärvare och deras makar gemensamt. *Om en gårdsbruksenhet eller en gårdsbruksenhets åkermark överläts till två förvärvare för att odlas tillsammans av dem, ska båda förvärvarna uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 15 och 16 §. Om överlåtelsen dock sker till makar gemensamt, ska åtminstone den ena maken uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 15 och 16 §.*

Om gårdsbruksenhetens åkrar eller en del av dem överläts till sådana förvärvare gemensamt som avses i 1 mom. för att odlas av dem tillsammans, ska förvärvarna förbinda sig att behålla åkrarna oskiftade i sin ägo och besittning under den tid de förbindelser som anges i denna lag är i kraft. Det som föreskrivs ovan tillämpas också när åkrarna överläts till makar gemensamt även om bara den ena av dem uppfyller villkoren för en förvärvare.

En överlåtelse som avses i 19 § 1 mom. och 21 § kan också ske till förvärvaren och dennes make gemensamt. Då ska den ena av makarna uppfylla alla villkoren och bägge ska förbinda sig att tillsammans med sin make behålla ett sådant antal aktier i sin ägo att förvärvarna tillsammans har bestämmande inflytande i ett aktiebolag enligt 19 § eller 21 § så länge som avträdelsestöd betalas, dock under minst fem år.

24 §

Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat

Utan hinder av det som föreskrivs i 23 § kan en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. ske även så att av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överläts separata gårdsbruksenheter till förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § för att odlas separat,

2) om de gårdsbruksenheter som överläts separat har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av produktionsinriktningen, och företagsinkomsten från varje gårdsbruksenhet som överläts separat under de fem följande kalenderåren efter överlåtelsen kan uppskattas vara minst tre gånger så stor som den inkomst som enligt 15 § 1 mom. 4 punkten förutsätts av en ekonomiskt livskraftig gårdsbruksenhet.

2) om de gårdsbruksenheter som överläts separat har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av produktionsinriktningen, och företagsinkomsten från varje gårdsbruksenhet som överläts separat under de fem följande kalenderåren efter överlåtelsen kan uppskattas vara *minst två och en halv* gånger så stor som den inkomst som enligt 15 § 1 mom. 4 punkten förutsätts av en ekonomiskt livskraftig gårdsbruksenhet.

25 §

Generationsväxlingsöverlåtelse av renhus-hållning till flera förvärvare

En överlåtelse enligt 17 § 1 mom. 1 punkten kan ske till flera än en förvärvare, om det för respektive förvärvare bildas en renbesättning på minst 150 djur till följd av överlåtelsen.

25 §

Överlåtelse av renar till flera förvärvare

En överlåtelse enligt 17 § 1 mom. 1 *eller* 2 punkten kan ske till flera *förvärvare separat*, om det för respektive förvärvare bildas en renbesättning på minst 150 *livrenar* till följd av överlåtelsen.

26 §

Gårdsbruksenhet som är föremål för avträ-delse och tillåtna undantag

Avträdarna har dock rätt att utanför avträ-delsen lämna följande områden av skälig storlek:

2) ett åkerområde för odling av trädgårdsprodukter som behövs i det egna hushållet eller för byggande av ett bostadshus, dock så att området får vara högst 10 procent av den åkerareal som är föremål för avträdelsen, dock inte större än en hektar.

26 §

Gårdsbruksenhet som är föremål för avträ-delse och tillåtna undantag

Avträdarna har dock rätt att utanför avträ-delsen lämna följande områden av skälig storlek:

2) ett *sådant* åkerområde för *eget bruk som är högst två hektar stort eller av särskilda skäl som beror på områdets läge eller kvalitet är något större än detta*.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas närmare om de situationer där en avträdare har ett i 2 mom. 2 punkten avsett särskilt skäl att behålla ett över två hektar stort åkerområde för eget bruk.

26 a §

Skifte av gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse

Om avträdaren ensam eller tillsammans med sin make äger en gårdsbruksenhet tillsammans med en eller flera andra och gårdsbruksenheten odlas gemensamt, kan gårdsbruksenheten utan hinder av 11 § 2 mom. och 26 § 1 mom. avträdas på så sätt att avträdelsen bara gäller en del av gårdsbruksenheten. Ett villkor för avträdelsestöd är att företagsinkomsten från den gemensamt ägda gårdsbruksenheten kan beräknas överstiga 50 000 euro om året och att det av gårdsbruksenheten kan bildas flera gårdsbruksenheter på det sätt som föreskrivs i 2 mom. Om överlåtelsen av en gårdsbruksenhet som bildats på detta sätt i övrigt uppfyller villkoren för en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, kan avträdelsestöd beviljas till den avträdare som har ägt en del av den gårdsbruksenhet som varit i gemensam ägo och odlats gemensamt samt till dennes make.

Före avträdelsen kan gårdsbruksenheten skiftas så att den bildar flera gårdsbruksenheter, om

1) gårdsbruksenheten består av flera, ursprungligen separata gårdsbruksenheter som har behövliga bostadshus och produktionsbyggnader, eller

2) det inte är ändamålsenligt med gemensam odling på de gårdsbruksenheter som bildas med tanke på lägenheternas ägarförhållanden, avståndet mellan lägenheterna, produktionsinriktningen eller med dem jämförbara omständigheter och om var och en av de gårdsbruksenheter som bildas har behövliga bostadshus och produktionsbyggnader.

En gårdsbruksenhet som har bildats i enlighet med 1 och 2 mom. och som ska avträdas ska enligt förvärvarens utredningar och affärsplan vara ekonomiskt livskraftig så att förvärvaren under de fem år som följer efter avträdelsen kan få en inkomst som är minst 25 000 euro per år av företagsverksamheten på gårdsbruksenheten. I fråga om uträknandet och uppskattandet av företagsinkomsten från en i 1 mom. avsedd gårdsbruksenhet och en gårdsbruksenhet som överlåtits till en förvärvare iakttas i tillämpliga delar vad som

föreskrivs om inkomst av företagsverksamhet och upprättandet av en affärsplan i en förordning som statsrådet utfärdat med stöd av 15 §.

33 §

Utredningar som skall bifogas ansökan

Till ansökan skall fogas en utredning om äganderätten och arealen beträffande den lägenhet som är föremål för avträdelserna samt vid generationsväxlingsöverlåtelse utredningar om förvärvarens yrkesskicklighet, om att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna är ekonomiskt livskraftig och att kraven i fråga om miljön, hygien och djurs välfärd uppfylls.

Om avträddaren är en avträdare som avses i 6 § 2 mom., skall till ansökan fogas ett handelsregisterutdrag över det bolag som äger den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna samt vid överlåtelser som avses i 19 § 1 mom. och 21 § 1 mom. kopia av aktieboken och aktieägarförteckningen samt av bolagsordningen för aktiebolaget.

Om överlåtelsen sker på det sätt som anges i 18 eller 20 §, skall pensionsanstalten tillställas det öppna bolagets eller kommanditbolagets bolagsavtal samt vid en överlåtelse enligt 18 § en utredning om att de andra bolagsmännen samtycker till avträddarens planerade överlåtelse av bolagsandelen, om inte något annat följer av bolagets bolagsavtal.

Pensionsanstalten kan kräva att också andra utredningar som behövs för att avgöra ansökan skall fogas till den.

33 §

Utredningar som skall bifogas ansökan

Till ansökan skall fogas en utredning om äganderätten och arealen beträffande den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna samt vid generationsväxlingsöverlåtelse utredningar om förvärvarens yrkesskicklighet, om att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna är ekonomiskt livskraftig och att kraven i fråga om miljön, hygien och djurs välfärd uppfylls. *Till ansökan skall dessutom fogas en utredning om de arealbaserade stöd som avträddaren har ansökt om.*

Om avträddaren är en sådan avträdare som avses i 6 § 2 mom., skall till ansökan fogas ett handelsregisterutdrag över det bolag som äger den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna samt vid överlåtelser som avses i 19 § 1 mom. och 21 § 1 mom. *en* kopia av aktieboken och aktieägarförteckningen samt av bolagsordningen för aktiebolaget.

Om överlåtelsen sker på det sätt som anges i 18 eller 20 §, skall pensionsanstalten tillställas det öppna bolagets eller kommanditbolagets bolagsavtal samt vid en överlåtelse enligt 18 § en utredning om att de andra bolagsmännen samtycker till avträddarens planerade överlåtelse av bolagsandelen, om inte något annat följer av bolagets bolagsavtal.

Om avträdelserna i fråga om en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet sker på det sätt som föreskrivs i 17 a §, skall till ansökan fogas ett i renskötselagen (848/1990) avsett intyg av en renvård där det redogörs för renhandeln mellan avträddaren och dennes make under de fem år som föregått det att avträddarens ansökan om avträdelsestöd anhängiggjordes och där det också uppges hur många renar vardera maken har.

Pensionsanstalten kan kräva att också andra utredningar som behövs för att avgöra ansökan skall fogas till den.

34 §

Anhängiggörande av ansökan

Ansökan om avträdelsetöd och de handlingar och förbindelser som avses i 15—21 §, 23 § 2 och 3 mom. samt 33 § skall lämnas till landsbygdsnäringsmyndigheten i den kommun inom vars område gårdsbruksenhetens driftscentrum är beläget. *Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skall till pensionsanstalten sända ansökningshandlingarna jämte sitt utlåtande om förutsättningarna för erhållande av avträdelsetöd.* Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag då den har anlänt till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet. I 18 § i förvaltningslagen (434/2003) bestäms närmare om den dag då ansökan anses ha anlänt.

I stället för till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet kan ansökan lämnas till den arbetskrafts- och näringscentral inom vars verksamhetsområde gårdsbruksenhetens driftscentrum är beläget. Ansökan kan också lämnas direkt till pensionsanstalten eller till ett ombud som den bemyndigat. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord på det sätt som avses i 1 mom. den dag den anlänt. Ansökan skall utan dröjsmål tillställas kommunens landsbygdsnäringsmyndighet för utlåtande.

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, arbetskrafts- och näringscentralen eller pensionsanstalten, beroende på vem som tagit emot ansökan, kan begära att den som ansöker om stöd inom utsatt skälig tid lämnar sådan tilläggsutredning som behövs för att avgöra saken. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet och arbetskrafts- och näringscentralen skall utan dröjsmål tillställa pensionsanstalten ansökan och eventuell tilläggsutredning för avgörande.

Om den som ansöker om stöd inte inom utsatt skälig tid lämnar nödvändig tilläggsutredning till den som begärt tilläggsutredning enligt 3 mom., kan pensionsanstalten avvisa ansökningsenheten utan prövning eller avgöra den utan tilläggsutredning.

34 §

Anhängiggörande av ansökan

Ansökan om avträdelsetöd och de handlingar och förbindelser som avses i 15—21 §, 23 § 2 och 3 mom., och 33 § ska lämnas till *pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud.* Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag då den har anlänt till *pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud.* I 18 § i förvaltningslagen (434/2003) bestäms närmare om den dag då ansökan anses ha anlänt.

I stället för till *pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud* kan ansökan lämnas till *landsbygdsnäringsmyndigheten i den kommun* inom vars område gårdsbruksenhetens driftscentrum är beläget. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord på det sätt som avses i 1 mom. den dag den anlänt. *Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ska utan dröjsmål skicka ansökan jämte bilagor till pensionsanstalten.*

Pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud kan efter att ha tagit emot ansökan begära att den som ansöker om avträdelsetöd inom utsatt skälig tid lämnar sådan tilläggsutredning som behövs för att avgöra saken.

Om den som ansöker om stöd inte inom utsatt skälig tid lämnar nödvändig tilläggsutredning till den som enligt 3 mom. begärt tilläggsutredning, kan pensionsanstalten avvisa *ansökan* utan prövning eller avgöra den utan tilläggsutredning.

35 §

Utlåtanden

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skall ge pensionsanstalten sitt utlåtande om huruvida villkoren för erhållande av avträdelsestöd uppfylls.

Om pensionsanstalten anser att kommunens landsbygdsnäringsmyndighets utlåtande klart lämnar rum för tolkning, kan pensionsanstalten dessutom begära utlåtande av arbetskrafts- och näringscentralen om ansökan. Om avträderen bedriver renhushållning, kan pensionsanstalten även begära Renbeteslagsföreningens utlåtande om ansökan.

Pensionsanstalten avgör en ansökan om avträdelsestöd efter att ha fått kommunens landsbygdsnäringsmyndighets eller, i de fall som avses i 2 mom., arbetskrafts- och näringscentralens eller Renbeteslagsföreningens utlåtande i saken.

Genom förordning av statsrådet kan vid behov föreskrivas närmare om förfarandet vid givande av utlåtanden.

42 §

Ändring av avträdelsestödet grundbelopp till ålderspension

När grundbeloppet ändras till ålderspension tillämpas också bestämmelserna om livslängdkoefficient i 82 och 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

43 §

När betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör

Om mottagaren av avträdelsestöd beviljas annan än i 1 mom. avsedd full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension

35 §

Utlåtanden

Pensionsanstalten kan vid behov be att den landsbygdsnäringsmyndighet som avses i 34 § 2 mom. eller närings-, trafik- och miljöcentralen ska ge utlåtande om huruvida villkoren för avträdelsestöd uppfylls. Om avträderen bedriver renhushållning, kan pensionsanstalten även begära Renbeteslagsföreningens utlåtande om ansökan.

Pensionsanstalten avgör en ansökan om avträdelsestöd efter att ha fått det utlåtande som avses i 1 mom.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid givande av utlåtanden kan vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

(upphävs)

42 §

Ändring av avträdelsestödet grundbelopp till ålderspension

(upphävs)

43 §

När betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör

Om mottagaren av avträdelsestöd beviljas annan än i 2 mom. avsedd full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ål-

Gällande lydelse

enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller i lagar om införande av dem, indras avträdelsestödets kompletteringsdel. Det som bestäms ovan tillämpas också på motsvarande pensioner enligt de lagar eller den pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), nedan 1961 års lag om pension för arbetstagare.

Om pension enligt 3 och 4 mom. som beviljats mottagaren av avträdelsestöd indras, börjar kompletteringsdelen betalas ut på nytt från ingången av den månad som följer på indragningen av pensionen.

Föreslagen lydelse

derspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller i lagar om införande av dem, indras avträdelsestödets kompletteringsdel. Vad som bestäms ovan tillämpas också på motsvarande pensioner enligt de lagar eller den pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), nedan 1961 års lag om pension för arbetstagare.
(upphävs)

43 a §

Tidpunkten för när betalningen av avträdelsestödets kompletteringsdel upphör och när betalningen av kompletteringsdelen återupptas

Betalningen av kompletteringsdelen upphör från det att sådan pension som avses i 43 § 3 eller 4 mom. börjar betalas.

Om den pension enligt 43 § 3 och 4 mom. som beviljats en mottagare av avträdelsestöd upphör, inleds betalningen av kompletteringsdelen på nytt från ingången av den månad som följer på pensionens upphörande.

51 §

Förvärvarens skyldighet att lämna uppgifter

Förvärvaren är skyldig att omedelbart meddela pensionsanstalten om han eller hon avbryter eller upphör med infriandet av en förbindelse som avses i denna lag.

51 §

Förvärvarens skyldighet att lämna uppgifter

Om förvärvaren avbryter eller upphör med infriandet av en förbindelse som avses i denna lag, ska han eller hon omedelbart meddela pensionsanstalten om detta.

53 §

Återkrav av avträdelsestöd

Om avträdelsestöd har betalats utan grund eller till större belopp än vad mottagaren skulle ha rätt till, skall pensionsanstalten åter-

53 §

Återkrav av avträdelsestöd

Om avträdelsestöd har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, ska pensionsanstalten återkräva det som betalats för mycket.

kräva det avträdelsestöd som betalats utan grund. Man kan avstå helt eller delvis från att återkräva det avträdelsestöd som betalats utan grund, om detta anses skäligt och om betalningen av stödet inte kan anses bero på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädares sida eller om det belopp som skall återkrävas är litet.

Om avträdelsestöd inte skulle ha fått betalas till mottagaren med stöd av 45 § 1 mom., skall pensionsanstalten återkräva det stöd som betalats utan grund, dock med iakttagande av det som föreskrivs här och i 3 mom. Pensionsanstalten kan av särskilda skäl avstå från återkravet, om avträdelsestöd inte skall krävas tillbaka för längre tid än tre månader.

Utan hinder av 2 mom. kan man avstå helt eller delvis från att återkräva avträdelsestöd som med stöd av 45 § 1 mom. betalats utan grund, om de överskridningar av förvärvsinkomstgränsen som ägt rum under mer än tre månaders tid har varit ringa, det avträdelsestödbelopp som skall återkrävas är större än den förvärvsinkomst som mottagaren av avträdelsestöd har fått av sitt förvärvsarbete för överskridningsmånaderna och betalning av hela återkravet måste anses oskälig.

67 §

Kostnader för verkställigheten av lagen

De kostnader för avträdelsestöd jämte förvaltningskostnader som verkställigheten av denna lag åsamkar betalas av statens medel.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom sitt beslut på ansökan av pensionsanstalten grunderna för beräkning av de i 1 mom. avsedda förvaltningskostnaderna.

Återkrav kan avstås från helt eller delvis, om detta anses skäligt och om den grundlösa betalningen av avträdelsestöd inte har berott på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädares sida eller om det belopp som har betalats utan grund är ringa. Efter att ett beslut om återkrav har meddelats kan återkrav också avstås från helt i de fall det inte är ändamålsenligt att fortsätta återkravet med hänsyn till mottagarens ekonomiska situation eller när fortsatt återkrav skulle orsaka oskäliga kostnader i förhållande till det avträdelsestöd som inte ännu indrivits.

Återkrav ska dock inte avstås från, om återkravet beror på att det stöd som betalats inte har motsvarat de regler för statligt stöd till jord- och skogsbruket som ligger till grund för godkännandet av systemet med avträdelsestöd.

67 §

Kostnader för verkställigheten av lagen

De kostnader för avträdelsestöd jämte förvaltningskostnader som verkställigheten av denna lag åsamkar betalas av statens medel.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom sitt beslut på ansökan av pensionsanstalten grunderna för beräkning av de i 1 mom. avsedda *skäliga* förvaltningskostnaderna. *Den ersättning som betalas till pensionsanstalten för de faktiska förvaltningskostnaderna får inte överstiga beloppet för skäliga förvaltningskostnader. De faktiska förvaltningskostnaderna består av de personal-, databehandlings-, kontors- och lokal-kostnader, administrativa kostnader och*

Staten skall i enlighet med det som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet varje år månatligen i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten enligt 1 mom. uppskattas vara skyldig att betala.

*andra motsvarande kostnader som verkstäl-
ligheten av lagen orsakar pensionsanstalten.
Genom förordning av statsrådet bestäms
närmare om de skäligen förvaltningskostnader
som ersätts.*

Staten ska i enlighet med det som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet varje år månatligen i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten enligt 1 mom. uppskattas vara skyldig att betala.

Om den i 2 mom. avsedda ersättning som under ett kalenderår betalats till pensionsanstalten enligt de skäligen förvaltningskostnaderna har överstigit pensionsanstaltens faktiska förvaltningskostnader, ska pensionsanstalten återbetala den del av ersättningen som har betalats till för stort belopp, om inte pensionsanstalten visar att det sammanlagda beloppet av ersättningar som ska betalas för det innevarande året och för de tre följande åren inte kommer att överstiga de skäligen förvaltningskostnaderna. Om de ersättningar som betalats för hela perioden har överstigit de skäligen förvaltningskostnaderna för perioden, ska den överstigande andelen återbetalas till staten. Återbetalning krävs dock inte, om överskridningen har orsakats av oförutsedda extra kostnader som inte har berott på pensionsanstalten och om de kan beaktas i de skäligen förvaltningskostnader som fastställs för följande fyraårsperiod.

Om den ersättning som betalats till pensionsanstalten under kalenderåret har varit mindre än pensionsanstaltens faktiska förvaltningskostnader, kan skillnaden mellan den betalda ersättningen och de faktiska förvaltningskostnaderna beaktas vid betalningen av förskottet för följande kalenderår, om betalning av skillnaden inte leder till att de skäligen förvaltningskostnaderna för nämnda fyraårsperiod överskrids eller om det är fråga om sådana oförutsedda utgifter som avses i 4 mom.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Lagens 33 § 1 mom. och 34, 35 och 51 träder dock i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs 10 § i statsrådets förordning av den 18 januari 2007 om

stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (26/2007).

Lagens 33 § 1 mom. samt 34, 35 och 51 § tillämpas vid ansökan om avträdelsestöd efter att dessa bestämmelser har trätt i kraft.

Bestämmelsen i 11 § 3 mom. 5 punkten och 26 a § tillämpas vid ansökan om avträdelsestöd den 1 januari 2011 eller senare.

Lagens 43 a § tillämpas på avträdelsestöd vars mottagare beviljas sådan pension från den 1 januari 2011 eller senare som medför att betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör.

Lagens 53 § tillämpas också på avträdelsestöd, som har beviljats innan denna lag trädde i kraft, om den åtgärd av vilken kan följa att stödet återkrävs har vidtagits efter denna lags ikraftträdande.

Lagens 67 § tillämpas på ersättningar som betalas efter att nämnda paragraf har trätt i kraft.

Till övriga delar tillämpas denna lag, om avträdelserna sker den 1 januari 2011 eller senare, dock senast den 31 december 2014. Om avträdelserna har skett innan denna lag trädde i kraft, tillämpas på avträdelserna de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande.

Om avträdelserna dock sker tidigast den 1 januari 2011 men senast den 28 februari 2011 och den som anhåller om avträdelsestöd har meddelats ett förhandsbeslut enligt 36 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk senast den 31 december 2010, tillämpas på avträdelserna de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 25 § 3 och 4 mom.,
 sådana de lyder, 25 § 3 mom. i lag 1283/2006 och 25 § 4 mom. i lag 613/2006,
ändras 25 § 2 mom. och 31 §,
 av dem 31 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 613/2006 och 1283/2006, samt
fogas till 23 §, sådan den lyder i nämnda lag 613/2006 och i lag 1294/2007, ett nytt 3 mom.,
 varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Betalningen av kompletteringsdelen upphör från det att sådan pension som avses i 1 eller 2 mom. börjar betalas.

25 §

Betalningen av avträdelsestöd kan likaså avbrytas, om det huvudsakliga ansvaret för bedrivandet av jordbruk med beaktande av mottagarens av avträdelsestöd arbetsinsats och förhållandena på den överlåtna gårdsbruksenheten skall anses ha återgått till mottagaren av avträdelsestöd annat än tillfälligt.

Angående indragning och återkrav av avträdelsestöd gäller 4 c § 6 mom. i 1961 års lag om pension för arbetstagare, sådant det lydde vid ikraftträdandet av lagen om pension för arbetstagare och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006). Avträdelsestödet kan också återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestöd eller poster av inva-

25 §

Betalningen av avträdelsestöd kan avbrytas, om pensionsanstalten får kännedom om en omständighet enligt vilken avträdelsestöd inte får betalas enligt 1 mom. Betalningen av avträdelsestöd kan likaså avbrytas, om det huvudsakliga ansvaret för bedrivande av jordbruk på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse ska anses ha återgått till mottagaren av avträdelsestöd annat än tillfälligt med beaktande av hans eller hennes arbetsinsats och andra förhållanden på gårdsbruksenheten. Betalningen av avträdelsestöd avbryts från följande möjliga betalningsperiod, om skälet till att betalningen avbrutits fortfarande föreligger.
 (upphävs)

lid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. På preskription av en återkravsfordran tillämpas 31 § 3 mom.

Utan hinder av 3 mom. kan man avstå helt eller delvis från att återkräva avträdelsestöd som med stöd av 1 mom. betalats utan grund, om de överskridningar av förvärvsinkomstgränsen som ägt rum under mer än tre månaders tid har varit ringa, det avträdelsestödbelopp som skall återkrävas är större än den förvärvsinkomst som mottagaren av avträdelsestöd har fått av sitt förvärvsarbete för överskridningsmånaderna och betalning av hela återkravet måste anses oskälig.

(upphävs)

31 §

I andra fall än de som avses i 25 § skall avträdelsestöd enligt denna lag som betalats utan grund återkrävas så som anges i denna paragraf. Man kan avstå helt eller delvis från att återkräva det stöd som betalats utan grund, om detta anses skäligt och om betalningen av stödet inte kan anses bero på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädarens sida eller om det belopp som skall återkrävas är litet.

Avträdelsestöd som betalats utan grund får även återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestödet. Av en avträdelsestödspost som skall betalas får dock inte utan mottagarens samtycke dras av mera än en sjättedel av den del av posten som åter-

31 §

Om avträdelsestöd har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, ska pensionsanstalten återkräva det som betalats för mycket.

Återkrav kan avstås från helt eller delvis, om detta anses skäligt och om den grundlösa betalningen av avträdelsestöd inte har berott på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädarens sida eller om det belopp som har betalats utan grund är ringa. Efter att ett beslut om återkrav har meddelats kan återkrav också avstås från helt i de fall det inte är ändamålsenligt att fortsätta återkravet med hänsyn till mottagarens ekonomiska situation eller när fortsatt återkrav skulle orsaka oskäliga kostnader i förhållande till det avträdelsestöd som inte ännu indrivits.

Återkrav ska dock inte avstås från, om återkravet beror på att det stöd som betalats inte har motsvarat de regler för statligt stöd till jord- och skogsbruket som ligger till grund för godkännandet av systemet med avträdelsestöd.

Avträdelsestöd som betalats utan grund får även återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av avträdelsestödet. Av en avträdelsestödspost som skall betalas får dock inte utan mottagarens samtycke dras av mera än en sjättedel av den del av posten som

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

står efter att förskott har innehållits av den i enlighet med lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). Med samma begränsningar kan det avträdelsestöd som betalats utan grund återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Beslut om återkrav av avträdelsestöd som har betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem års preskriptionstid. Den femåriga preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

återstår efter att förskott har innehållits av den i enlighet med lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). Med samma begränsningar kan det avträdelsestöd som betalats utan grund återkrävas genom att det kvittas mot framtida poster av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Beslut om återkrav av avträdelsestöd som har betalats utan grund ska fattas inom fem år räknat från den dag avträdelsestödet betalades. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Lagens 23 § 3 mom. tillämpas på avträdelsestöd vars mottagare beviljas sådan pension från den 1 januari 2011 eller senare som medför att betalningen av avträdelsestödet kompletteringsdel upphör.

Lagens 31 § tillämpas också på stöd som har beviljats innan denna lag trädde i kraft, om den åtgärd av vilken kan följa att stödet återkrävs har vidtagits efter denna lags ikraftträdande.
